

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра української мови і літератури

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Для напрямку/спеціальності 6.020303 Філологія* (Українська мова і література)

Автор:

доцент кафедри української мови
і літератури Гурдуз А. І.

Затверджено на засіданні кафедри від «29» серпня 2018 р.

Миколаїв – 2018

Зміст навчально-методичного комплексу

1. Титульна сторінка.
2. Зміст НМК.
3. Витяги з ОКХ, ОПП спеціальності.
4. Навчальна програма дисципліни (*знаходиться в окремій папці 21.1-06*).
5. Робоча навчальна програма дисципліни (*знаходиться в окремій папці 21.1-07*).
6. Програми навчальної, технологічної і професійної практик (*не передбачено навчальним планом*).
7. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів.
8. Навчальні-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо (*навчально-методичний посібник по курсу знаходиться в окремій папці 21.1-15*).
9. Конспект лекцій з дисципліни.
10. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для контрольних робіт.
11. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
12. Завдання на курсові та дипломні проекти (*не передбачено навчальним планом*).
13. Контрольні завдання до практичних занять, завдання для заліків.
14. Питання до екзаменаційних білетів, екзаменаційні білети.
15. Методичні рекомендації та розробки викладача (*навчально-методичний посібник по курсу знаходиться в окремій папці 21.1-15*).
16. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів (зокрема, банк тестів, теми рефератів, глосарій).
17. Методичні матеріали щодо виконання контрольних робіт для заочної форми навчання (*не передбачено навчальним планом*).
18. Інші матеріали: Концепція курсу.

Список рекомендованої літератури до дисципліни.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова
5 вересня 2018 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки
Напрямок підготовки 6.020303 Філологія* (Українська мова і література)

2018-2019 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Гурдуз Андрій Іванович, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол від “29” серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри
української мови і літератури _____ (Філатова О. С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «05» вересня 2018 року
Голова навчально-методичної комісії університету _____ Василькова Н. І.

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Історія української літератури» складена Гурдузом А. І. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку 6.020303 Філологія* (Українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасний літературний процес, жанрово-стильові доміанти української поезії, прози, драматургії початку ХХІ ст.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія літератури, історія світової літератури, історія України, культурологія, сучасна українська літературна мова, діалектологія, мистецтвознавство, філософія, психологія.

Програма навчальної дисципліни складається з кредитів:

Кредит 1. Специфіка українського літературного дискурсу поч. ХХІ ст.

Кредит 2. Розвиток жанрів масової літератури в Україні. Українська молодіжна проза.

Кредит 3. Жанрова своєрідність сучасної української поезії та драматургії.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни „Історія української літератури” є ознайомлення студентів із своєрідною складовою літературного процесу – сучасним українським письменством, його характерними рисами та тенденціями розвитку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія української літератури» є

- ознайомити з умовами розвитку української літератури поч. ХХІ ст., беручи до уваги закономірності поступування світового літературного процесу;
- сформулювати вміння самостійної навчально-дослідної діяльності та здатності орієнтуватися в багатожанровому масиві творів сучасної української літератури;
- удосконалити вміння аналізувати художні тексти;
- навчити опрацьовувати недостатньо досліджений літературознавцями матеріал;
- спрямувати на осмислення української літератури як цілісності;
- сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; вміння здійснювати аналіз зарубіжних художніх творів жанро-видового спектру, оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства. Курсу «Історія світової літератури» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Методологія та організація наукових досліджень», «Історія української літератури», «Теорія літератури».

— Робоча програма навчальної дисципліни складається з 3-х кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- вміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства; здійснювати літературознавчий аналіз художніх творів світової літератури;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі філології та динаміки її розвитку;
- здатність проведення досліджень на належному рівні.
-

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями:*

I. Загальні компетентності:

- Здатність до навчання.
- Здатність працювати самостійно, готовність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень.
- Здатність до аналізу і синтезу.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- Здатність застосовувати знання на практиці.

II. Фахові компетентності:

- Знання специфіки українського літературного дискурсу поч. ХХІ ст..
- Уміння зіставляти гіпертекстову та мультимедійну літературу в Україні.
- Уміння аналізувати особливості розвитку жанрів масової літератури в Україні.
- Знання жанрово-стильових доміант української молодіжної прози.
- Здатність виявляти художню специфіку поезії дев'ятдесятиників та двотисячників.
- Уміння аналізувати постмодерні координати сучасних українських драматичних творів.
- Здатність вирізняти основні тенденції сучасної української літератури початку ХХІ ст. згідно з теоретичними засадами закономірностей розвитку світового літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ ст.
- Уміння з'ясовувати специфіку розвитку сучасної української прози, поезії, драматургії, аналізувати художні твори, зважаючи на динаміку літературно-художніх стилів, змінність естетичних концепцій в історії української та світової літератури, використовуючи відповідні праці з літературознавства, літературно-критичні розвідки, художні твори.
- Здатність висловлювати власне бачення порушених у художніх творах проблем.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Тенденції розвитку українського літературного процесу поч. ХХІ ст.

Тема 1. Загальні особливості літературного дискурсу в Україні поч. ХХІ ст.

Літературні конкурси та фестивалі як складова формування літературних смаків читачів. Молодіжні літоб'єднання, гурти, літературно-мистецькі проекти, гільдії. Риси літературно-мистецького процесу в умовах розмаїття стильових течій (неонародництво, неомодернізм, неоавангардизм, феміністична література, постмодернізм, підлітково-дитяча літературна альтернатива). Місце і роль електронних видань у формуванні цілісності української літератури. Гіпертекстова, мультимедійна мережева література в Україні. Експерименти зі структурою твору на теренах української літератури.

Кредит 2. Розвиток жанрів масової літератури в Україні. Українська молодіжна проза.

Тема 2. *Масова література* в Україні. Український бестселер. Китч у контексті споживацької культури.

Розвиток жанру детективу та кримінального роману (Андрій Кокотюха, Леонід Кононович, Володимир Шкляр).

Л.Кононович – «батько українського кримінального роману». Серія кримінальних романів «Тартар». Коміксоване відтворення української дійсності 1990-х рр. в романі «Я, зомбі».

Романи «Нейтральна територія» і «Темна вода» **А.Кокотюхи** як типові зразки масової літератури.

Романи «Елементал», «Кров кажана», «Ключ» **В. Шкляра** – детективи на межі масової та високої літератур.

Тема 3. Українська молодіжна проза поч. ХХІ ст.

Творчі досягнення **Сергія Жадана**: „Депеш мод”, „Ворошиловград”.

Проза Ірени Карпи, Світлани Поваляєв, Любка Дереш, Таня Малярчук). Молодіжні бестселери С.Пиркало і Н.Сняданко.

«Жіночий» детектив в українській літературі (Євгенія Кононенко, Ірен Роздобудько).

Тема 4. Українська містика та роман жахів. Творчість Д.Білого (роман «Басаврюк – ХХ»), подружжя Шевченків («Бранці мороку», «Аутсайдери»), братів Капранових («Приворотне зілля», «Кобзар – 2000»).

Жанр альтернативної історії в творчості Василя Кожелянка і Дмитра Білого.

Концепція жанру фентезі та його сучасний український варіант (Марина і Сергій Дяченки, Генрі Лайон Олді, Марина Соколян, Володимир Аренєв, Дара Корній та ін.).

Мелодраматичні твори Любо Дашвар («Село не люди», «Молоко з кров'ю», «Мати все», «Рай.Центр»).

Тема 5. Українська жіноча (в т. ч. любовна) проза.

Проза **Людмили Таран**. Принципи міфопоетики роману «Дзеркало єдинорога».

Проблеми міжкультурного діалогу в творчості **Дари Корній**, міфопоетика романів „Гонимарник”, „Щоденник Мавки”. Концепція тетралогія „Безсмертні”.

Еволюція стилю **Вікторії Гранецької**: «Мантра-омана», „Тіло TM», „Щасливий”.

Специфіка роботи зі словом у мелодраматичному моделюванні **Олени Печорної**: романи „Грішниця”, „Кола на воді”, „Фортеця для серця”. Продовження традицій національної класики і новаторство.

Експериментальні техніки в прозі **Ольги Слоновьовської** („Дівчинка на кулі) й **Алли Рогашко** („Осіньне Рондо місячної ночі”).

Кредит 3. Жанрова своєрідність сучасної української поезії та драматургії.

Тема 6. Художні пошуки покоління дев'ятдесятників та двотисячників в царині поезії (Іван Андрусак, Сергій Жадан, Ростислав Семків, Маріанна Кіяновська, Олег Коцарев, Дмитро Лазуткін, Мар'яна Савка). Відеопоезія як синтез мистецтв.

Тема 7. «Нова хвиля» української драматургії. Новаторство української драматургії останньої третини ХХ ст. Жанрово-стилістичних модифікації драматичних текстів. Особливості образної системи (Ярослав Стельмах, Ярослав Верещак, Неда Неждана). Творення сценічного репертуару “традиційниками” (В.Шевчук, Б.Стельмах, Я.Верещак...) та “експериментаторами” (О.Лишега, В.Діброва, О.Ірванець, Б.Жолдак...). Новаторський характер драматичних постановок, націленість на пошук нових форм і засобів.

Постмодерний вимір драматичних творів. Творчість Катерини Демчук, Олександри Погребінської, Сергія Щученка, Олега Миколайчука-Низовця, Неди Нежданої.

3. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс „Сучасний літературний процес”. URL : <https://mnu.mk.ua/course/index.php?categoryid=257> .
2. Гурдуз А. І. Історія української літератури (Сучасний літературний процес) : Навч.-метод. посіб. для студ. закладів вищої освіти. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. 265 с.
3. Гурдуз А. Дон Кіхот і донкіхотство: сучасний український погляд і варіація / А. Гурдуз, О. Косенчук // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : А.В.Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Акцент, 2006. – Вип. 24. – Ч. 1. – С. 379-387.
4. Гурдуз А. Український Дон Кіхот: „передмова” до „продовження” / А. Гурдуз, О. Косенчук // Українська література в загальноосвітній школі. – К., 2006. - № 2. – С. 5-7.
5. Гурдуз А., Донцул Л. „Брамник” М. і С. Дяченків та „Володар Перснів” Дж. Р. Р. Толкієна в компаративному висвітленні // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : Г.Ф.Семенюк (гол. ред.), А.В.Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Твім інтер, 2009. – Вип. 34. Ч. 1. – С. 81-89.
6. Гурдуз А. Романи Людмили Таран „Дзеркало Єдинорога” і Стела Павлоу „Троянський кінь” // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : Г. Ф. Семенюк (гол. ред.), А. В. Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Твім інтер, 2010. – Вип. 29. Ч. 1. – С. 151-162.
7. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду

традиції й новаторства // Українознавчий альманах / ред. кол. : М. І. Обушний (відп. ред.) та ін. – Київ; Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229-235.

8. Гурдуз А.І., Сорокіна М.О. Поема Вікторії Шуліко „Атлантида”: традиція і новаторство у звертанні до легендарно-міфологічної структури // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.10. – С. 59-62.
9. Гурдуз А.І., Чорна О.Б. Нава Володимира Арєнєва: своєрідність інтерпретації в повісті „Бісова душа, або Заклятий скарб” // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.9. – С. 48-54.
10. Гурдуз А.І. Історія, міф і гра в романі Ярослави Бакалець і Ярослава Яріша „Із сьомого дна” // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. праць. – Луганськ : Вид-во Державного закладу „Луганський нац. ун-т імені Тараса Шевченка”, 2013. – № 2 (261). Ч. І. Філологічні науки. – С. 101-107.
11. Гурдуз А.І. Літературно-мистецька вампіріада другої половини ХХ - першого десятиліття ХХІ століть: інтрига переосмислення // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.12 (96). – С. 64-72.
12. Гурдуз А.І. Мешап-проза: історія гри з історією // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.11 (90). – С. 44-48.
13. Гурдуз А.І. Комбінаторна міфопоетика роману Вікторії Гранецької „Мантра-омана” // *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. — Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. 38. – С. 138-144.
14. Гурдуз А.І. Міжкультурний діалог як проблема українського фентезі ХХІ століття // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будака, гол. ред. сер. О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.14 (111). – С. 63-69.
15. Гурдуз А.І. Міфопоетика „жіночого” містичного любовного роману першого десятиліття ХХІ століття в Україні // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будака, гол. ред. серії О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.13 (104). – С. 61-68.
16. Гурдуз А.І. Мова літератури і живопису: „Дівчинка на кулі” Ольги Слоньовської і Пабло Пікассо // *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. 39. – С. 88-92.
17. Гурдуз А. І., Барковська К. Б. Мотив сходження в романі Олени Печорної „Грішниця” // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. – Вип. 36. – С. 50-53.
18. Гурдуз А. І. Ізоморфізм легендарно-міфологічних образів у літературі: системне вивчення // Скарынаўскія традыцыі: гісторыя і сучаснасць : зб. навук. артыкулаў : у 2 ч. Ч. 2 / рэдкал. : А. М. Ермакова (гал. рэд.) [і інш.] ; Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны. – Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2015. – С. 161-168.
19. Гурдуз А.І. Концепт води в романі Олени Печорної „Кола на воді” // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. – Вип. 39. – С. 72-75.

20. Гурдуз А.І. „Крила кольору хмар” Дари Корній і Тали Владимирової: проблеми традиції й новаторства в романі // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 6. – С. 19-28.
21. Гурдуз А.І. Метагероїня романів Дари Корній // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки : (літературознавство) : зб. наук. пр. / за ред. О.С.Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Жовтень. – Вип. 2 (16). – С. 61-67.
22. Гурдуз А.І. Міфопоетика роману Дари Корній „Щоденник Мавки” // Studia methodologica : зб. наук. праць пам’яті д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром’яка (1937-2014) / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ імені В. Гнатюка, 2015. – Вип. 40. – С. 307-312.
23. Гурдуз А. І., Кедик В. В. Логіка кольору в романах Дари Корній „Гонимарник” і Марії Ряполової „Бурецивіт” // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / за ред. О. С. Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Вип. 1 (15). – Квітень. – С. 52-57.
24. Гурдуз А. І., Хохлова А. М. Фактор кольору в „жіночому” містичному любовному романі України початку ХХІ століття // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 5. – С. 31-41.
25. Гурдуз А.І., Шитік М.О. Цикл романів Дари Корній про Мальву в компаративному висвітленні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : наук. збірник. Сер. : Філологія / гол. ред. серії І.В.Ступак. – Одеса : Вид. дім „Гельветика”, 2016. – Вип. 20. – Т. 1. – С. 82–84.
26. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства : (підрозділ 2.1) // Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2014. – С. 81-97.
27. Гурдуз А. Роман Ярослави Бакалець і Ярослава Ярisha „Із сьомого дна” як українська модифікація мешап-прози : (підрозділ 2.2) // Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С. В. Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2014. – С. 98-112.

Базова

1. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с.
2. Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с.
3. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період / Р.Б. Харчук. – К. : Академія, 2008. – 248 с.
4. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблішмент / Ярослав Голобородько. – К. : Факт, 2006. – 160 с.
5. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми колоніальної травми / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
6. Гундорова Т. Український літературний постмодерн: післячорнобильська бібліотека / Гундорова Т. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
7. Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес / В. Даниленко. – К. : Академвидав, 2008. – 352 с.
8. Зборовська Н. Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків / Зборовська Н. – Львів : Літопис, 1999. – 336 с.
9. Поліщук Я. Література як геокультурний проект / Я. Поліщук. – К. : Академвидав, 2008. – 304 с.

10. Якубовська М. С. У дзеркалі слова: Есеї про сучасну українську літературу / М. С. Якубовська. – Львів : Каменяр, 2005. – 752 с.

Допоміжна

Наукова та методична література

1. Агєєва В. Апологія модерну : обрис ХХ віку: статті та есеї / В.Агєєва. – К. : Грані – Т, 2011. – 408 с.
2. Баран Є. ІБТ: ідеологічне резюме : (Бондар-Терещенко І.) / Баран Є. // Березіль. – 2002. – № 1–2. – С. 182–183.
3. Битько В. Сергій Жадан як прозаїк / Валентина Битько // Українська мова та література. – 2009. – № 17–19 (травень). – С. 22–24.
4. Біла А. Шлях до Ітаки : Рец.: Бондар-Терещенко І. Постебня / Біла А. // Березіль. – 2002. – № 1–2. – С. 177–179.
5. Бойченко О. Любо Дереш? Є такий! URL : <http://www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=133>
6. Бойчук Б. Троїсті музиканти (Жадан-Карпа-Андрухович) / Б.Бойчук // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – Ч. 183. – С. 124–130.
7. Брайко О. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру (романи Євгенії Кононенко) / О. Брайко. // Слово і час. – 2003. – № 2. – С. 48–57.
8. Веретільник О. Леонід Кононович: творчість у національно-екзистенційному форматі / О.Веретільник // Українська мова та література. – 2006. – № 41–43 (листопад). – С. 24–30.
9. Герасименко Н. Особливості творчої манери Ірен Роздобудько / Н. Герасименко. // Слово і час. – 2005. – № 11. – С. 36–40.
10. Голобородько Я. Знизу вгору, згори вниз. Рефлексії над текстами Тані Малярчук / Ярослав Голобородько. // Березіль. – 2008. – № 5–6.
11. Голобородько Я. Тембри ліричного вокалу : Про Маріанну Кіяновську та Мар'яну Савку / Я. Голобородько // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 9–10. – С. 247–256.
12. Гундорова Т. Кітч і література / Т.Гундорова. – К. : Факт, 2008. – 284 с.
13. Джугастрянська Ю. Ірен Роздобудько: коли жінка – поет / Юлія Джугастрянська. // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 59–61.
14. Доманська Є. Історія та сучасна гуманітаристика / Єва Доманська. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 264 с.
15. Желєзняк Н. Проза Життя Євгенії Кононенко / Надія Желєзняк // Українська мова та література. – 2009. – № 17–19 (травень). – С. 13–17.
16. Завадський Ю. Типологія і поетика мережевої літератури і сучасне західне мистецтво : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / Ю.Р. Завадський. – Тернопіль, 2006. – 21 с. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2006/06zyrszl.zip>
17. Захарченко А. Мережева література : досвід мімікрії / Артем Захарченко. // ЛітАкцент. – 2009. – URL : <http://litakcent.com/2009/03/20/merezheva-literatura-dosvid-mimikriji.html>
18. Зборовська Н. Криза жіночності на українському порубіжжі (Роздуми з приводу роману Ірени Карпи «50 хвилин трави» (коли помре твоя краса)) / Ніла Зборовська // Сучасність. – 2004. – № 3. – С. 126–131.
19. Кокотюха А. У пошуках жіночого детективу / А. Кокотюха // Літературна Україна. – 2005. – № 2. – С. 23–24.
20. Коцарев О. Дмитро Лазуткін : енергійна проза у віршах і романтичні вірші у прозі / О. Коцарев. // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 3–4. – С. 337–338.
21. Коцарев О. Енергетичний напій Lazootkin : Рец.: Лазуткін Д. Солодощі для плазунів / О. Коцарев. // Березіль. – 2006. – № 1. – С. 169–171.
22. Крупка М. Художні версії любовних драм у сучасному прозовому дискурсі (романи О.Забужко, І.Карпи, С.Пиркало) / Мирослава Крупка // Слово і час. – 2007. – № 7. – С. 73–79.
23. Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу в контексті світової літератури / Г. М. Кукса. – URL : <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2004/04kgmksl.zip>
24. Лихина Н.Е. Актуальные проблемы современной русской литературы. Постмодернизм. – Калининград, 1997. – 59 с.

25. Мамчин О. Карпати, вбивство і Любка Дереш. URL : <http://www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=801>
26. Романенко О. Семіосфера української літератури / О.Романенко. – К. : Приватний видавець Якубець А.В., 2014. – 364 с.
27. Савка М. Алогізми і парадокси чи шлях чіткої логіки : (Збірка поезій М.Кіяновської «Інкарнація») / Савка М. // Молода нація: Альманах. 1998. – № 9. – С. 144–147.
28. Свято Р. Про новітню «чоловічу» прозу, або Де схований культ Любка Дереша / Р.Свято // Кур'єр Кривбасу. – 2003. – № 164 (липень). – Вклейка «Література плюс». – № 6.
29. Семенюта А. Чи є у нас драматургія? : [Про збірку українського письменника Валерія Герасимчука «П'єси про великих»] // Київ. – 2004. – № 3. – С. 162–164.
30. Семків Р. Пошуки м'якого і страшного : Рец.: Кіяновська М., Савка М. Кохання і війна / Семків Р. // Кур'єр Кривбасу. – 2002. – № 12. – Вклейка «Література плюс». – С. 26–29.
31. Скибицька Ю. Сучасна українська драма: мотиви та поетика / Скибицька Ю. // Укр. л-ра в загальноосвітній шк. – 2006. – № 1. – С. 8–15.
32. Слапчук В. Маленькі вогнища осінніх інквізицій : Рец.: Бондар-Терещенко І. «Ulaskava» / В. Слапчук // Кур'єр Кривбасу. – 1998. – № 10. – С. 165–168.
33. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура / Джон Сторі. – К. : Акта, 2005. – 367 с.
34. Сучасна українська література кінця ХХ – початку ХХІ століття / упоряд. І.М.Андрусак. – К. : Школа, 2006. – 464 с.
35. Таранова А. Стратегії сприйняття масової літератури в сучасному літературознавстві / Анна Таранова. // Вісник Львівського університету. Серія філол. – 2008. – Вип. 4. – Ч. 2. – С. 47–55. – URL: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vlnu/Fil/.../Taranova_A.pdf
36. Трофименко Т. Електронний пластилін: треш культура покликана вивести читача за рамки звичного / Тетяна Трофименко. – URL: <http://artvertep.dp.ua/news/4694.html>
37. Фесенко В.І. Література і живопис : інтермедіальний дискурс. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – 398 с.
38. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс – гендер – жанр/ С. Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН – ХХІ, 2011. – 432 с.
39. Шаповал М. Новітня конфігурація української драми: путівник ілюзорного світу. Передмова / Мар'яна Шаповал // Страйк ілюзій. Антологія сучасної української драматургії. – К. : Основи, 2004. – С. 9–15.
40. Шаповал М. Час без героя / Мар'яна Шаповал. // Українська мова та література. – 2004. – Ч. 39. – С. 29–32.
41. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії / О.Юрчук. – К. : Академія, 2013. – 224 с.

Довідкова література

1. Енциклопедія постмодернізму / [ред. Ч. Енkvіста, В. Е. Тейлора]. — пер. з англ. — К. : Основи, 2003. — 504 с.
2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці : Золоті литаври, 2001. — 636 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. — К. : Академія, 2007.
4. Літературознавчий словник-довідник / [ред. колегія Р. Т.Гром'як, Ю. І.Ковалів та ін.]. — К. : Академія, 2007. — 752 с.
5. Руднев В. Словарь культуры XX века. Ключевые понятия и тексты / В.Руднев. – М. : Аграф, 1999. – 384 с.
6. Філософський енциклопедичний словник / [голова редкол. В. І. Шинкарук]. — К. : Абрис, 2002. — 742 с.

Електронні ресурси

1. Гурдуз А. Традиційні структури в літературі : навч.-метод. рекомендації до вивчення курсу „Літературна компаративістика” / А. Гурдуз. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2008. – 68 с. – URL : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=2&b=265>.
2. Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця ХІХ - першої третини ХХ ст. / А. Гурдуз. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. –

216 с. . – URL : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=9&b=20>.

3. Гурдуз А.І. Нава Володимира Арєнєва: своєрідність інтерпретації в повісті „Бісова душа, або Заклятий скарб” / А. І. Гурдуз, О. Б. Чорна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського : зб. наук. праць. Сер. Філологічні науки / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстрєнко. – Миколаїв, 2012. – Т. 4. Вип. 4.9. – С. 48-54. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2012_9/11.htm.
4. Гурдуз А.І. Образ і комплекс Франкенштейна в романах Брайана Олдісса і Юрія Смолича / А.І.Гурдуз, К.І.Здорєнко. URL: http://www.bdp.u.org/scientific_published/ukr_lit_2008/Gurdus_Zdorenko/document_view.
5. Гурдуз А. Під знаком Ф.Шіллєра: доля однієї української драми // Матеріали Третьої міжнар. наук.-практ. Інтернет-конфер. “Діалог мов – діалог культур. Україна і світ” (Ludwig-Maximilians-Universität, Fakultät für Sprach- und Literaturwissenschaften Department II Slavische Philologie, München, 1-4 листопада 2012 р.). – URL : <http://www.ukrainistik-konferenz.slavistik.lmu.de/wp-content/uploads/Andrij-Gurdus.pdf>.
6. Гурдуз А.І. Поема Вікторії Шуліко „Атлантида”: традиція і новаторство у звертанні до легендарно-міфологічної структури / А. І. Гурдуз, М. О. Сорокіна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського : зб. наук. праць. Сер. : Філологічні науки / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстрєнко. – Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.10. – С. 59-62. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2012_10/13.htm.
7. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторста // Українознавчий альманах. – К. ; Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229-235 . – URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ukralm/2012_9/hurdus_a.pdf.
8. Гурдуз А.І. Типологія міфопоетичних технік в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця ХІХ - І третини ХХ ст.: аспект рецепції біблійного матеріалу // Наукові праці / Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. П.Могили. – Т. 59. Вип. 46. Філологія. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2006. С. 126-129. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/FL/2006_46/46-25.pdf.

Інтернет-джерела

1. <http://chetver.com.ua/22/09.htm> / – Електронна скорочена версія журналу «Четвер», де друкуються уривки з творів сучасних письменників.
2. <http://chtyvo.org.ua> / – електронна бібліотека «Чтиво» – це книгозбірня україномовної літератури.
3. <http://e-litr.com.ua/> – сайту проекту e-LITr (електронна літературна спільнота), де містяться уривки творів сучасних українських молодих авторів.
4. <http://lib.aldebaran.ru> – електронна бібліотека.
5. <http://litakcent.com/> – електронний альманах «ЛітАкцент», який пропонує неупереджений погляд на проблеми розвитку сучасної літератури (української та зарубіжної), критичні відгуки на книжкові новинки, а також серію інтерв’ю з популярними письменниками.
6. <http://ukrlit.blog.net.ua/> – сайт української літератури ХХІ ст.: бібліотека, рецензії, презентації, огляди.
7. <http://vsiknygy.net.ua> – електронна версія газети «Друг читача»
8. <http://www.artvertep.dp.ua> – сайт «АртВертепу». Де розміщується коротка інформація про новинку українського книжкового ринку.
9. <http://www.exlibris.org.ua> – сайт української електронної бібліотеки «EXLIBRIS»
10. <http://www.gak.com.ua> – сайт «Гоголівської академія», де міститься бібліотека української літератури.
11. <http://www.ilnan.gov.ua> – сайт Інституту літератури імені Т.Шевченка НАН України
12. <http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm> – сайт незалежного культурологічного часопису «Ї», де розміщуються уривки творів сучасних українських письменників та критична інформація, що стосується сучасного літературного процесу.
13. <http://www.krok.te.ua/zvirshi/> – сайт Тернопільського молодіжного літературного угруповання «ЗВІРШІ»

14. <http://www.krytyka.kiev.ua>
15. <http://www.lib.ru/SU/UKRAINA> – електронна бібліотека української класики та сучасної української літератури.
16. <http://www.maysterni.com> – сайт «Поетичні майстерні», який присвячений актуальним проблемам сучасної української поезії.
17. <http://www.mosbul.ru> – електронна бібліотека української літератури.
18. <http://www.nbu.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, де розміщений електронний фонд літературознавчих матеріалів.
19. <http://www.novaproza.com.ua/> – сайт альманаху сучасної української літератури «Нова проза»
20. <http://www.poetryclub.com.ua> – сайт «Клубу поезії», який містить бібліотеку класиків поезії всіх країн.
21. <http://www.poetuka.uazone.net>
22. <http://www.poezia.org> – сайт інтернет-порталу «Поезія та авторська пісня України»
23. <http://www.potyah76.org.ua/help/> – сайт центральноєвропейського часопису «Потяг 76», який присвячений передусім новій та найновішій літературі країн Центрально-Східної Європи.
24. <http://www.ukrcenter.com> – сайт «Українського центру», де розміщена велика бібліотека української літератури.
25. <http://www.vesna.org.ua> – електронна бібліотека «Весна»
26. <http://www.vsesvit-journal.com> – сайт журналу «Всесвіт»
27. <http://www.zahid-shid.net/> – сайт літературно-мистецького порталу «Захід-Схід», де розміщуються аналітичні статті на літературні та мистецькі теми. рецензії на книги сучасних українських і зарубіжних авторів. Подаються твори коротких прозових форм.
28. <http://www.zsu.zp.ua/99/> – сайт Запорізького літературно клубу – 99.
29. <http://kyivskaruss.com/> – сайт літературного журналу «Київська Русь», де розміщуються літературно-критичні матеріали та електронні версії сучасних українських художніх творів.

Інформаційні ресурси

1. Посилання на сайти викладача: <https://mnu.mk.ua/course/index.php?categoryid=257> .
2. Посібники:
 1. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с. (8 прим. у бібл.).
 2. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с. (3 прим. у бібл.).
 3. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період. К. : Академія, 2008. 248 с. (36 прим. у бібл.).
4. **Форма підсумкового контролю успішності навчання:** залік
5. **Засоби діагностики успішності навчання:** виконання індивідуальних завдань, контрольних і практичних робіт, написання рефератів, повідомлень.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова
5 вересня 2018 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

ОКР «бакалавр»
Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки
Напрямок підготовки 6.020303 Філологія* (Українська мова і література)

2018–2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної нормативної дисципліни «Історія української літератури» для студентів ОКР «бакалавр» за напрямом підготовки 6.020303 Філологія* (Українська мова і література).

Розробник: Гурдуз Андрій Іванович, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент _____ (Гурдуз А. І.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Філатова О. С.)

«28» серпня 2018 р.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки Напрямок підготовки: 6.020303 Філологія* Українська мова і література	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання „Жанрово-стильове розмаїття сучасної української прози”	Спеціальність (професійне спрямування): Українська мова і літератур	Рік підготовки:	
		4	
Семестр			
8			
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 5,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16	
		Практичні, семінарські	
		34	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		100	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 40 % / 60 %: 36 год. – аудиторні заняття, 54 год. – самостійна робота.

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: ознайомити студентів із жанрово-стильовими домінантами української поезії, прози, драматургії кінця XX ст. – початку XXI ст.

Завдання курсу:

- ознайомити з умовами розвитку української літератури поч. XXI ст., беручи до уваги закономірності поступування світового літературного процесу;
- сформувати вміння самостійної навчально-дослідної діяльності та здатності орієнтуватися в багатожанровому масиві творів сучасної української літератури;
- удосконалити вміння аналізувати художні тексти;
- навчити опрацьовувати недостатньо досліджений літературознавцями матеріал;
- спрямувати на осмислення української літератури як цілісності;
- сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із предметною галуззю та розуміння професійної діяльності; вміння здійснювати аналіз зарубіжних художніх творів жанрово-видового спектру, оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства. Курсу «Історія світової літератури» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Методологія та організація наукових досліджень», «Історія української літератури», «Теорія літератури».

- Робоча програма навчальної дисципліни складається з 5-ти кредитів.

Результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- уміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом літературознавства; здійснювати літературознавчий аналіз художніх творів світової літератури;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі філології та динаміки її розвитку;
- здатність проведення досліджень на належному рівні.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальні компетентності:

- Здатність до навчання.
- Здатність працювати самостійно, готовність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень.
- Здатність до аналізу і синтезу.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- Здатність застосовувати знання на практиці.

II. Фахові компетентності:

- Знання специфіки українського літературного дискурсу поч. XXI ст..
- Уміння зіставляти гіпертекстову та мультимедійну літературу в Україні.
- Уміння аналізувати особливості розвитку жанрів масової літератури в Україні.
- Знання жанрово-стильових домінант української молодіжної прози.
- Здатність виявляти художню специфіку поезії дев'ятдесятників та двотисячників.
- Уміння аналізувати постмодерні координати сучасних українських драматичних творів.
- Здатність вирізняти основні тенденції сучасної української літератури початку XXI ст. згідно з теоретичними засадами закономірностей розвитку світового літературного процесу кінця XX – початку XXI ст.

- Уміння з'ясовувати специфіку розвитку сучасної української прози, поезії, драматургії, аналізувати художні твори, зважаючи на динаміку літературно-художніх стилів, змінність естетичних концепцій в історії української та світової літератури, використовуючи відповідні праці з літературознавства, літературно-критичні розвідки, художні твори.
- Здатність висловлювати власне бачення порушених у художніх творах проблем.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Тенденції розвитку українського літературного процесу поч. ХХІ ст.

Тема 1. Загальні особливості літературного дискурсу в Україні поч. ХХІ ст.

Літературні конкурси та фестивалі як складова формування літературних смаків читачів. Молодіжні літоб'єднання, гурти, літературно-мистецькі проекти, гільдії. Риси літературно-мистецького процесу в умовах розмаїття стильових течій (неонародництво, неомодернізм, неоавангардизм, феміністична література, постмодернізм, підлітково-дитяча літературна альтернатива). Місце і роль електронних видань у формуванні цілісності української літератури. Гіпертекстова, мультимедійна мережева література в Україні. Експерименти зі структурою твору на теренах української літератури.

Кредит 2. Розвиток жанрів масової літератури в Україні. Українська молодіжна проза.

Тема 2. *Масова література* в Україні. Український бестселер. Китч у контексті споживацької культури.

Розвиток жанру детективу та кримінального роману (Андрій Кокотюха, Леонід Кононович, Володимир Шкляр).

Л.Кононович – «батько українського кримінального роману». Серія кримінальних романів «Тартар». Коміксоване відтворення української дійсності 1990-х рр. в романі «Я, зомбі».

Романи «Нейтральна територія» і «Темна вода» **А.Кокотюхи** як типові зразки масової літератури.

Романи «Елементал», «Кров кажана», «Ключ» **В. Шкляра** – детективи на межі масової та високої літератур.

Тема 3. Українська молодіжна проза поч. ХХІ ст.

Творчі досягнення **Сергія Жадана**: „Депеш мод”, „Ворошиловград”.

Проза Ірени Карпи, Світлани Поваляєв, Любка Дереш, Таня Малярчук). Молодіжні бестселери С.Пиркало і Н.Сняданко.

«Жіночий» детектив в українській літературі (Євгенія Кононенко, Ірен Роздобудько).

Тема 4. *Українська містика та роман жахів*. Творчість Д.Білого (роман «Басаврюк – ХХ»), подружжя Шевченків («Бранці мороку», «Аутсайтери»), братів Капранових («Приворотне зілля», «Кобзар – 2000»).

Жанр альтернативної історії в творчості Василя Кожелянка і Дмитра Білого.

Концепція жанру фентезі та його сучасний український варіант (Марина і Сергій Дяченки, Генрі Лайон Олді, Марина Соколян, Володимир Аренєв, Дара Корній та ін.).

Мелодраматичні твори Любо Дашвар («Село не люди», «Молоко з кров'ю», «Мати все», «Рай.Центр»).

Тема 5. Українська жіноча (в т. ч. любовна) проза.

Проза **Людмили Таран**. Принципи міфопоетики роману «Дзеркало єдинорога».

Проблеми міжкультурного діалогу в творчості **Дари Корній**, міфопоетика романів „Гонимарник”, „Щоденник Мавки”. Концепція тетралогія „Безсмертні”.

Еволюція стилю **Вікторії Гранецької**: «Мантра-омана», „Тіло TM”, „Щасливий”.

Специфіка роботи зі словом у мелодраматичному моделюванні **Олени Печорної**: романи „Грішниця”, „Кола на воді”, „Фортеця для серця”. Продовження традицій національної класики і новаторство.

Експериментальні техніки в прозі **Ольги Слоньовської** („Дівчинка на кулі) й **Алли Рогашко** („Осіньне Рондо місячної ночі”).

Кредит 3. Жанрова своєрідність сучасної української поезії та драматургії.

Тема 6. Художні пошуки покоління дев'ятдесятників та двотисячників в царині поезії (Іван Андрусяк, Сергій Жадан, Ростислав Семків, Маріанна Кіяновська, Олег Коцарев, Дмитро Лазуткін, Мар'яна Савка). Відеопоезія як синтез мистецтв.

Тема 7. «Нова хвиля» української драматургії. Новаторство української драматургії останньої третини ХХ ст. Жанрово-стилістичних модифікації драматичних текстів. Особливості образної системи (Ярослав Стельмах, Ярослав Верещак, Неда Неждана). Творення сценічного репертуару “традиційниками” (В.Шевчук, Б.Стельмах, Я.Верещак...) та “експериментаторами” (О.Лишега, В.Діброва, О.Ірванець, Б.Жолдак...). Новаторський характер драматичних постановок, націленість на пошук нових форм і засобів.

Постмодерний вимір драматичних творів. Творчість Катерини Демчук, Олександри Погребінської, Сергія Щученка, Олега Миколайчука-Низовця, Неди Нежданої.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1. Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усьо-го	у тому числі				
		л	п	лаб	конс.	с/р
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Український літературний процес початку ХХІ ст.: тенденції й закономірності розвитку						
Тема 1. Загальні особливості українського літературного дискурсу початку ХХІ ст.	16	2	4			12
Тема 2. Українська молодіжна проза початку ХХІ ст.	14	4	4			8
Усього годин за кредит 1	30	6	8			20
Кредит 2. Українська проза початку ХХІ ст.: діалог класики і „канону” масової літератури, фентезійний акцент						
Тема 3. Масова література в Україні. Український бестселер. Прояви китчу.	10	2	6			4
Тема 4. Українська жіноча (в т. ч. любовна) проза.	10	2	6			4
Тема 5. Українська містика та роман жахів. Концепція жанру фентезі. Жанр альтернативної історії.	10	2	6			6
Усього годин за кредит 2	30	6	18			14
Кредит 3. Сучасна українська поезія та драматургія: своєрідність проблемно-тематичного комплексу, жанрового спектру і поетики. Явища синтезу						
Тема 6. Художні пошуки дев'яťдесятьників і двотисячників у царині поезії.	14	2	4			10
Тема 7. «Нова хвиля» української драматургії.	16	2	4			10
Усього годин за кредит 3	30	4	8			20
Усього годин:	90	16	34			100

Теми практичних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Український літературний процес початку ХХІ ст.: тенденції й закономірності розвитку	
1-2.	Українська молодіжна проза початку ХХІ ст.	4
3-4.	Метагероїня роману Дари Корній. Проблеми міжкультурного діалогу.	4
5-6.	Детектив у сучасній українській масовій літературі.	4
	Кредит 2. Українська проза початку ХХІ ст.: діалог класики і „канону” масової літератури, фентезійний акцент	
7-8.	Еволюція прози Вікторії Гранецької.	4
9.	Робота зі словом у мелодраматичному моделюванні Олени Печорної.	2
10.	Рефлексійний роман Ольги Слоньовської і діалог мистецтв у ньому.	2
11.	Прозовий експеримент у романах Алли Рогашко.	2
12.	Соціально-психологічна фантастика Марини і Сергія Дяченків та їх „школа”.	2
13.	Мешап-проза в Україні.	2
	Кредит 3. Сучасна українська поезія та драматургія: своєрідність проблемно-тематичного комплексу, жанрового спектру і поетики. Явища синтезу	
14-15.	Нова українська поезія початку ХХІ ст.	4
16-17.	Українська драматургія на зламі ХХ–ХХІ ст.	4
	Разом	34

8.1. Самостійна робота (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Український літературний процес початку ХХІ ст.: тенденції й закономірності розвитку	
1.	Літературні конкурси й мистецькі акції початку ХХІ ст. (аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)	10
2.	Сучасний літературний процес: віддзеркалення в вітчизняній і зарубіжній періодиці (зокрема, погляд діаспори) (аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді; мультимедіапрезентація, її аналітичний коментар).	10
3.	Роман Ліни Костенко „Записки українського самашедшого” як лакмус соціокультурних реалій початку ХХІ ст. (аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)	10
4.	Український детектив початку ХХІ ст. (Л. Кононович, В. Шкляр, Є. Кононенко, І. Роздобудько) (реферат; аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)	10
	Кредит 2. Українська проза початку ХХІ ст.: діалог класики і „канону”	

	масової літератури, фентезійний акцент	
5.	Концепція жанру фентезі та його сучасний український варіант. Молодіжні бестселери Світлани Пиркало і Наталки Сняданко (аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)	10
6.	Жанр альтернативної історії у творчості Д. Білого і В. Кожелянка (зіставний аналіз прочитаних творів цих митців)	10
7.	„Львівський текст” в українській літературі початку ХХІ ст. (реферат, творча робота)	10
8.	Синтетична проза Максима Кідрука (аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)	10
	Кредит 3. Сучасна українська поезія та драматургія: своєрідність проблемно-тематичного комплексу, жанрового спектру і поетики. Явища синтезу	
9.	Нова енергія українського поетичного слова ХХІ ст. (поезія напам'ять, письмові відповіді на питання плану)	10
10.	Українська драматургія в постмодерному форматі (доповіді, письмові відповіді на поставлені питання)	10
	Разом	100

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Проект «Жанрово-стильове розмаїття сучасної української прози»

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Відповідно розподіл балів, які отримують студенти за 5 крд.

Поточне тестування та самостійна робота			Контрольні роботи	Екзамен	Накопичувальні бали/ Сума
Крд.1	Крд.2	Крд.3	2*50 = 100	120	300/100
27	26	27			

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка виставляється відповідно до чинного положення за чотирибальною системою, "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

1. "Відмінно".

Студент володіє набутими знаннями та використовує їх для вирішення нової навчальної проблеми. Оцінка „відмінно” передбачає повні відповіді на всі запропоновані в програмі питання з наведенням необхідних теоретико-методологічних передумов, вираженим творчим підходом до вирішення проблеми, зазначенням прикладів, які б ілюстрували відповідний аспект певного питання. Студент виявляє розуміння історико-літературних явищ і процесів; робить аргументовані висновки; характеризує історико-літературні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації. Вміє:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- аналізувати й оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, системно і повно;
- аргументовано висловлювати свої думки, вміти формулювати висновки;
- виявляти творчий підхід до виконання завдань;
- правильно оформити письмову роботу.

2. "Добре".

Студент у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику літературних явищ, дає визначення поняттям; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки явищ і процесів; може узагальнювати й застосовувати знання, але припускається певних негрубих помилок чи неточностей у відповідях, не ілюструє свої відповіді прикладами. У роботі виконано переважну більшість поставлених завдань (не менш як дві третини), виявлено належні знання, вміння й навички порівняльного вивчення художніх творів.

3. "Задовільно".

Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, вміє застосовувати знання у стандартних ситуаціях. Студент самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику мовному або літературному явищу (за алгоритмом); правильно вживає літературознавчі терміни. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно.

У роботі виконано не менш як одну третину поставлених завдань, коли студент володіє основами літературознавчого зіставлення і не може на практиці застосувати теоретичні знання, навести приклади обговорюваних у роботі мистецьких явищ і процесів; проводить можливі й переважно (частково) правильні зіставлення творів чи інших явищ міжлітературного процесу і не демонструє при цьому певні теоретичні знання.

4. "Незадовільно".

Студент не володіє навчальним матеріалом, не зміг виконати жодного з поставлених питань, не володіє теоретичними знаннями і практичними вміннями компаративного аналізу художніх творів.

При оцінюванні контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка «відмінно» ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

“5” – 45-50 балів;

“4” – 38-44 бали;

“3” – 25-37 балів;

“2” – 1-24 балів

9. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Компаративний, фундаментальний, комбінований, пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, репродуктивний, інтертекстуальний, міфопоетичний, культурно-історичний, описовий, герменевтичний методи навчання.

11. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс „Сучасний літературний процес”. URL : <https://mnu.mk.ua/course/index.php?categoryid=257> .
2. Гурдуз А. І. Історія української літератури (Сучасний літературний процес) : Навч.-метод. посіб. для студ. закладів вищої освіти. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. 265 с.
3. Гурдуз А. Дон Кіхот і донкіхотство: сучасний український погляд і варіація / А. Гурдуз, О. Косенчук // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : А.В.Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Акцент, 2006. – Вип. 24. – Ч. 1. – С. 379-387.
4. Гурдуз А. Український Дон Кіхот: „передмова” до „продовження” / А. Гурдуз, О. Косенчук // Українська література в загальноосвітній школі. – К., 2006. - № 2. – С. 5-7.
5. Гурдуз А., Донцул Л. „Брамник” М. і С. Дяченків та „Володар Перснів” Дж. Р. Р. Толкієна в компаративному висвітленні // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : Г.Ф.Семенюк (гол. ред.), А.В.Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Твім інтер, 2009. – Вип. 34. Ч. 1. – С. 81-89.
6. Гурдуз А. Романи Людмили Таран „Дзеркало Єдинорога” і Стела Павлоу „Троянський кінь” // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : Г. Ф. Семенюк (гол. ред.), А. В. Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Твім інтер, 2010. – Вип. 29. Ч. 1. – С. 151-162.
7. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства // Українознавчий альманах / ред. кол. : М. І. Обушний (відп. ред.) та ін. – Київ; Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229-235.
8. Гурдуз А.І., Сорокіна М.О. Поема Вікторії Шуліко „Атлантида”: традиція і новаторство у звертанні до легендарно-міфологічної структури // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.10. – С. 59-62.
9. Гурдуз А.І., Чорна О.Б. Нава Володимира Арєнєва: своєрідність інтерпретації в повісті „Бісова душа, або Заклятий скарб” // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.9. – С. 48-54.
10. Гурдуз А.І. Історія, міф і гра в романі Ярослави Бакалець і Ярослава Яріша „Із сьомого дна” // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. праць. – Луганськ : Вид-во Державного закладу „Луганський нац. ун-т імені Тараса Шевченка”, 2013. –

№ 2 (261). Ч. І. Філологічні науки. – С. 101-107.

11. Гурдуз А.І. Літературно-мистецька вампіріада другої половини ХХ - першого десятиліття ХХІ століть: інтрига переосмислення // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.12 (96). – С. 64-72.
12. Гурдуз А.І. Мешап-проза: історія гри з історією // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.11 (90). – С. 44-48.
13. Гурдуз А.І. Комбінаторна міфопоетика роману Вікторії Гранецької „Мантра-омана” // *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. — Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. 38. – С. 138-144.
14. Гурдуз А.І. Міжкультурний діалог як проблема українського фентезі ХХІ століття // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будак, гол. ред. сер. О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.14 (111). – С. 63-69.
15. Гурдуз А.І. Міфопоетика „жіночого” містичного любовного роману першого десятиліття ХХІ століття в Україні // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будак, гол. ред. серії О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.13 (104). – С. 61-68.
16. Гурдуз А.І. Мова літератури і живопису: „Дівчинка на кулі” Ольги Слоньовської і Пабло Пікассо // *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. 39. – С. 88-92.
17. Гурдуз А. І., Барковська К. Б. Мотив сходження в романі Олени Печорної „Грішниця” // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. – Вип. 36. – С. 50-53.
18. Гурдуз А. І. Ізоморфізм легендарно-міфологічних образів у літературі: системне вивчення // Скарынаўскія традыцыі: гісторыя і сучаснасць : зб. навук. артыкулаў : у 2 ч. Ч. 2 / рэдкал. : А. М. Ермакова (гал. рэд.) [і інш.] ; Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны. – Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2015. – С. 161-168.
19. Гурдуз А.І. Концепт води в романі Олени Печорної „Кола на воді” // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. – Вип. 39. – С. 72-75.
20. Гурдуз А.І. „Крила кольору хмар” Дари Корній і Тали Владмирової: проблеми традиції й новаторства в романі // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 6. – С. 19-28.
21. Гурдуз А.І. Метагероїня романів Дари Корній // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки : (літературознавство) : зб. наук. пр. / за ред. О.С.Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Жовтень. – Вип. 2 (16). – С. 61-67.
22. Гурдуз А.І. Міфопоетика роману Дари Корній „Щоденник Мавки” // *Studia methodologica* : зб. наук. праць пам'яті д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром'яка (1937-2014) / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ імені В. Гнатюка, 2015. – Вип. 40. – С. 307-312.
23. Гурдуз А. І., Кедик В. В. Логіка кольору в романах Дари Корній „Гонимарник” і Марії Ряполової „Бурецівіт” // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / за ред.

О. С. Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Вип. 1 (15). – Квітень. – С. 52-57.

24. Гурдуз А. І., Хохлова А. М. Фактор кольору в „жіночому” містичному любовному романі України початку ХХІ століття // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 5. – С. 31-41.
25. Гурдуз А.І., Шитік М.О. Цикл романів Дари Корній про Мальву в компаративному висвітленні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : наук. збірник. Сер. : Філологія / гол. ред. серії І.В.Ступак. – Одеса : Вид. дім „Гельветика”, 2016. – Вип. 20. – Т. 1. – С. 82–84.
26. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з поглядом традиції й новаторства: (підрозділ 2.1) // Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – С. 81-97.
27. Гурдуз А. Роман Ярослави Бакалець і Ярослава Ярisha „Із сьомого дна” як українська модифікація мешап-прози : (підрозділ 2.2) // Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С. В. Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – С. 98-112.

Базова

1. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с.
2. Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с.
3. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період / Р.Б. Харчук. – К. : Академія, 2008. – 248 с.
4. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблішмент / Ярослав Голобородько. – К. : Факт, 2006. – 160 с.
5. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми колоніальної травми / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
6. Гундорова Т. Український літературний постмодерн: післячорнобильська бібліотека / Гундорова Т. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
7. Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес / В. Даниленко. – К. : Академвидав, 2008. – 352 с.
8. Зборовська Н. Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків / Зборовська Н. – Львів : Літопис, 1999. – 336 с.
9. Поліщук Я. Література як геокультурний проект / Я. Поліщук. – К. : Академвидав, 2008. – 304 с.
10. Якубовська М. С. У дзеркалі слова: Есеї про сучасну українську літературу / М. С. Якубовська. – Львів : Каменяр, 2005. – 752 с.

Допоміжна

Наукова та методична література

1. Агеєва В. Аполонія модерну : обрис ХХ віку: статті та есеї / В.Агеєва. – К. : Грані – Т, 2011. – 408 с.
2. Баран Є. ІБТ: ідеологічне резюме : (Бондар-Терещенко І.) / Баран Є. // Березіль. – 2002. – № 1–2. – С. 182–183.
3. Битько В. Сергій Жадан як прозаїк / Валентина Битько // Українська мова та література. – 2009. – № 17–19 (травень). – С. 22–24.
4. Біла А. Шлях до Ітаки : Рец.: Бондар-Терещенко І. Постебня / Біла А. // Березіль. – 2002. – № 1–2. – С. 177–179.
5. Бойченко О. Любо Дереш? Є такий! URL : <http://www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=133>
6. Бойчук Б. Троїсті музиканти (Жадан-Карпа-Андрухович) / Б.Бойчук // Кур'єр Кривбасу. – 2005.

– Ч. 183. – С. 124–130.

7. Брайко О. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру (романи Євгенії Кононенко) / О. Брайко. // Слово і час. – 2003. – № 2. – С. 48–57.
8. Веретільник О. Леонід Кононович: творчість у національно-екзистенційному форматі / О.Веретільник // Українська мова та література. – 2006. – № 41–43 (листопад). – С. 24–30.
9. Герасименко Н. Особливості творчої манери Ірен Роздобудько / Н. Герасименко. // Слово і час. – 2005. – № 11. – С. 36–40.
10. Голобородько Я. Знизу вгору, згори вниз. Рефлексії над текстами Тані Малярчук / Ярослав Голобородько. // Березіль. – 2008. – № 5–6.
11. Голобородько Я. Тембри ліричного вокалу : Про Маріанну Кіяновську та Мар'яну Савку / Я. Голобородько // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 9–10. – С. 247–256.
12. Гундорова Т. Кітч і література / Т.Гундорова. – К. : Факт, 2008. – 284 с.
13. Джугастрянська Ю. Ірен Роздобудько: коли жінка – поет / Юлія Джугастрянська. // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 59–61.
14. Доманська Є. Історія та сучасна гуманітаристика / Єва Доманська. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 264 с.
15. Желєзняк Н. Проза Життя Євгенії Кононенко / Надія Желєзняк // Українська мова та література. – 2009. – № 17–19 (травень). – С. 13–17.
16. Завадський Ю. Типологія і поетика мережевої літератури і сучасне західне мистецтво : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / Ю.Р. Завадський. – Тернопіль, 2006. – 21 с. – URL до автореф. : <http://www.nbu.gov.ua/ard/2006/06zyrszl.zip>
17. Захарченко А. Мережева література : досвід мімікрії / Артем Захарченко. // ЛітАкцент. – 2009. – URL : <http://litakcent.com/2009/03/20/merezhewa-literatura-dosvid-mimikriji.html>
18. Зборовська Н. Криза жіночності на українському порубіжні (Роздуми з приводу роману Ірени Карпи «50 хвилин трави» (коли помре твоя краса)) / Ніла Зборовська // Сучасність. – 2004. – № 3. – С. 126–131.
19. Кокотюха А. У пошуках жіночого детективу / А. Кокотюха // Літературна Україна. – 2005. – № 2. – С. 23–24.
20. Коцарев О. Дмитро Лазуткін : енергійна проза у віршах і романтичні вірші у прозі / О. Коцарев. // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 3–4. – С. 337–338.
21. Коцарев О. Енергетичний напій Lazootkin : Рец.: Лазуткін Д. Солодощі для плазунів / О. Коцарев. // Березіль. – 2006. – № 1. – С. 169–171.
22. Крупка М. Художні версії любовних драм у сучасному прозовому дискурсі (романи О.Забужко, І.Карпи, С.Пиркало) / Мирослава Крупка // Слово і час. – 2007. – № 7. – С. 73–79.
23. Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу в контексті світової літератури / Г. М. Кукса. – URL : <http://www.nbu.gov.ua/articles/2004/04kgmksl.zip>
24. Лихина Н.Е. Актуальные проблемы современной русской литературы. Постмодернизм. – Калининград, 1997. – 59 с.
25. Мамчин О. Карпати, вбивство і Любка Дереш. URL : <http://www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=801>
26. Романенко О. Семіосфера української літератури / О.Романенко. – К. : Приватний видавець Якубець А.В., 2014. – 364 с.
27. Савка М. Алогізми і парадокси чи шлях чіткої логіки : (Збірка поезій М.Кіяновської «Інкарнація») / Савка М. // Молода нація: Альманах. 1998. – № 9. – С. 144–147.
28. Свято Р. Про новітню «чоловічу» прозу, або Де схований культ Любка Дереша / Р.Свято // Кур'єр Кривбасу. – 2003. – № 164 (липень). – Вклейка «Література плюс». – № 6.
29. Семенюта А. Чи є у нас драматургія? : [Про збірку українського письменника Валерія Герасимчука «П'єси про великих»] // Київ. – 2004. – № 3. – С. 162–164.
30. Семків Р. Пошуки м'якого і страшного : Рец.: Кіяновська М., Савка М. Кохання і війна / Семків Р. // Кур'єр Кривбасу. – 2002. – № 12. – Вклейка «Література плюс». – С. 26–29.
31. Скибицька Ю. Сучасна українська драма: мотиви та поетика / Скибицька Ю. // Укр. л-ра в загальноосвітній шк. – 2006. – № 1. – С. 8–15.

32. Слапчук В. Маленькі вогнища осінніх інквізицій : Рец.: Бондар-Терещенко І. «Ulaskava» / В. Слапчук // Кур'єр Кривбасу. – 1998. – № 10. – С. 165–168.
33. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура / Джон Сторі. – К. : Акта, 2005. – 367 с.
34. Сучасна українська література кінця XX – початку XXI століття / упоряд. І.М.Андрусак. – К. : Школа, 2006. – 464 с.
35. Таранова А. Стратегії сприйняття масової літератури в сучасному літературознавстві / Анна Таранова. // Вісник Львівського університету. Серія філол. – 2008. – Вип. 4. – Ч. 2. – С. 47–55. – URL: www.nbu.gov.ua/portal/natural/vlnu/Fil/.../Taranova_A.pdf
36. Трофименко Т. Електронний пластилін: треш культура покликана вивести читача за рамки звичного / Тетяна Трофименко. – URL: <http://artvertep.dp.ua/news/4694.html>
37. Фесенко В.І. Література і живопис : інтермедіальний дискурс. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – 398 с.
38. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс – гендер – жанр/ С. Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН – XXI, 2011. – 432 с.
39. Шаповал М. Новітня конфігурація української драми: путівник ілюзорного світу. Передмова / Мар'яна Шаповал // Страйк ілюзій. Антологія сучасної української драматургії. – К. : Основи, 2004. – С. 9–15.
40. Шаповал М. Час без героя / Мар'яна Шаповал. // Українська мова та література. – 2004. – Ч. 39. – С. 29–32.
41. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії / О.Юрчук. – К. : Академія, 2013. – 224 с.

Довідкова література

1. Енциклопедія постмодернізму / [ред. Ч. Енkvіста, В. Е. Тейлора]. — пер. з англ. — К. : Основи, 2003. — 504 с.
2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці : Золоті литаври, 2001. — 636 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. — К. : Академія, 2007.
4. Літературознавчий словник-довідник / [ред. колегія Р. Т.Гром'як, Ю. І.Ковалів та ін.]. — К. : Академія, 2007. — 752 с.
5. Руднев В. Словарь культуры XX века. Ключевые понятия и тексты / В.Руднев. — М. : Аграф, 1999. — 384 с.
6. Філософський енциклопедичний словник / [голова редкол. В. І. Шинкарук]. — К. : Абрис, 2002. — 742 с.

Електронні ресурси

8. Гурдуз А. Традиційні структури в літературі : навч.-метод. рекомендації до вивчення курсу „Літературна компаративістика” / А. Гурдуз. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2008. – 68 с. . – URL : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=2&b=265>.
9. Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця XIX - першої третини XX ст. / А. Гурдуз. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. – 216 с. . – URL : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=9&b=20>.
10. Гурдуз А.І. Нава Володимира Арєнєва: своєрідність інтерпретації в повісті „Бісова душа, або Заклятий скарб” / А. І. Гурдуз, О. Б. Чорна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського : зб. наук. праць. Сер. Філологічні науки / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстрєнко. – Миколаїв, 2012. – Т. 4. Вип. 4.9. – С. 48-54. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2012_9/11.htm.
11. Гурдуз А.І. Образ і комплекс Франкенштейна в романах Брайана Олдісса і Юрія Смолича / А.І.Гурдуз, К.І.Здорєнко. URL: http://www.bdpu.org/scientific_published/ukr_lit_2008/Gurdus_Zdorenko/document_view.
12. Гурдуз А. Під знаком Ф.Шиллера: доля однієї української драми // Матеріали Третьої міжнар. наук.-практ. Інтернет-конфер. “Діалог мов – діалог культур. Україна і світ” (Ludwig-Maximilians-Universität, Fakultät für Sprach- und Literaturwissenschaften Department II Slavische Philologie, München, 1-4 листопада 2012 р.). – URL : <http://www.ukrainistik->

konferenz.slavistik.lmu.de/wp-content/uploads/Andrij-Gurduz.pdf.

13. Гурдуз А.І. Поема Вікторії Шуліко „Атлантида”: традиція і новаторство у звертанні до легендарно-міфологічної структури / А. І. Гурдуз, М. О. Сорокіна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського : зб. наук. праць. Сер. : Філологічні науки / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстренко. – Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.10. – С. 59-62. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2012_10/13.htm.
14. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства // Українознавчий альманах. – К. ; Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229-235. – URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ukralm/2012_9/hurduz_a.pdf.
15. Гурдуз А.І. Типологія міфопоетичних технік в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця XIX - I третини XX ст.: аспект рецепції біблійного матеріалу // Наукові праці / Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. П.Могили. – Т. 59. Вип. 46. Філологія. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2006. С. 126-129. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/FL/2006_46/46-25.pdf.

Інтернет-джерела

1. <http://chetver.com.ua/22/09.htm> / – Електронна скорочена версія журналу «Четвер», де друкуються уривки з творів сучасних письменників.
2. <http://chtyvo.org.ua> / – електронна бібліотека «Чтиво» – це книгозбірня україномовної літератури.
3. <http://e-litr.com.ua/> – сайту проекту e-LITr (електронна літературна спільнота), де містяться уривки творів сучасних українських молодих авторів.
4. <http://lib.aldebaran.ru> – електронна бібліотека.
5. <http://litakcent.com/> – електронний альманах «ЛітАкцент», який пропонує неупереджений погляд на проблеми розвитку сучасної літератури (української та зарубіжної), критичні відгуки на книжкові новинки, а також серію інтерв'ю з популярними письменниками.
6. <http://ukrlit.blog.net.ua/> – сайт української літератури ХХІ ст.: бібліотека, рецензії, презентації, огляди.
7. <http://vsiknygy.net.ua> – електронна версія газети «Друг читача»
8. <http://www.artvertep.dp.ua> – сайт «АртВертепу». Де розміщується коротка інформація про новинку українського книжкового ринку.
9. <http://www.exlibris.org.ua> – сайт української електронної бібліотеки «EXLIBRIS»
10. <http://www.gak.com.ua> – сайт «Гоголівської академія», де міститься бібліотека української літератури.
11. <http://www.ilnan.gov.ua> – сайт Інституту літератури імені Т.Шевченка НАН України
12. <http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm> – сайт незалежного культурологічного часопису «Ї», де розміщуються уривки творів сучасних українських письменників та критична інформація, що стосується сучасного літературного процесу.
13. <http://www.krok.te.ua/zvirshi/> – сайт Тернопільського молодіжного літературного угруповання «ЗВІРШІ»
14. <http://www.krytyka.kiev.ua>
15. <http://www.lib.ru/SU/UKRAINA> – електронна бібліотека української класики та сучасної української літератури.
16. <http://www.maysterni.com> – сайт «Поетичні майстерні», який присвячений актуальним проблемам сучасної української поезії.
17. <http://www.mosbul.ru> – електронна бібліотека української літератури.
18. <http://www.nbu.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, де розміщений електронний фонд літературознавчих матеріалів.
19. <http://www.novaproza.com.ua/> – сайт альманаху сучасної української літератури «Нова проза»
20. <http://www.poetryclub.com.ua> – сайт «Клубу поезії», який містить бібліотеку класиків поезії всіх країн.
21. <http://www.poetuka.uazone.net>
22. <http://www.poezia.org> – сайт інтернет-порталу «Поезія та авторська пісня України»

23. <http://www.potyah76.org.ua/help/> – сайт центральноєвропейського часопису «Потяг 76», який присвячений передусім новій та найновішій літературі країн Центрально-Східної Європи.
24. <http://www.ukrcenter.com> – сайт «Українського центру», де розміщена велика бібліотека української літератури.
25. <http://www.vesna.org.ua> – електронна бібліотека «Весна»
26. <http://www.vsesvit-journal.com> – сайт журналу «Всесвіт»
27. <http://www.zahid-shid.net/> – сайт літературно-мистецького порталу «Захід-Схід», де розміщуються аналітичні статті на літературні та мистецькі теми. рецензії на книги сучасних українських і зарубіжних авторів. Подаються твори коротких прозових форм.
28. <http://www.zsu.zp.ua/99/> – сайт Запорізького літературно клубу – 99.
29. <http://kyivskarus.com/> – сайт літературного журналу «Київська Русь», де розміщуються літературно-критичні матеріали та електронні версії сучасних українських художніх творів.

Інформаційні ресурси

1. Посилання на сайти викладача: <https://mnu.mk.ua/course/index.php?categoryid=257> .
2. Посібники:
 1. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с. (8 прим. у бібл.).
 2. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с. (3 прим. у бібл.).
 3. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період. К. : Академія, 2008. 248 с. (36 прим. у бібл.).

Витяг з ОПП

Кредит 1. Тенденції розвитку українського літературного процесу поч. ХХІ ст.

Тема 1. Загальні особливості літературного дискурсу в Україні поч. ХХІ ст.

Літературні конкурси та фестивалі як складова формування літературних смаків читачів. Молодіжні літоб'єднання, гурти, літературно-мистецькі проекти, гільдії. Риси літературно-мистецького процесу в умовах розмаїття стильових течій (неонародництво, неомодернізм, неоавангардизм, феміністична література, постмодернізм, підлітково-дитяча літературна альтернатива). Місце і роль електронних видань у формуванні цілісності української літератури. Гіпертекстова, мультимедійна мережева література в Україні. Експерименти зі структурою твору на теренах української літератури.

Кредит 2. Розвиток жанрів масової літератури в Україні. Українська молодіжна проза.

Тема 2. *Масова література* в Україні. Український бестселер. Китч у контексті споживацької культури.

Розвиток жанру детективу та кримінального роману (Андрій Кокотюха, Леонід Кононович, Володимир Шкляр).

Л.Кононович – «батько українського кримінального роману». Серія кримінальних романів «Тартар». Коміксоване відтворення української дійсності 1990-х рр. в романі «Я, зомбі».

Романи «Нейтральна територія» і «Темна вода» **А.Кокотюхи** як типові зразки масової літератури.

Романи «Елементал», «Кров кажана», «Ключ» **В. Шкляра** – детективи на межі масової та високої літератур.

Тема 3. Українська молодіжна проза поч. ХХІ ст.

Творчі досягнення **Сергія Жадана**: „Депеш мод”, „Ворошиловград”.

Проза Ірени Карпи, Світлани Поваляєв, Любоко Дереш, Таня Малярчук). Молодіжні бестселери С.Пиркало і Н.Сняданко.

«Жіночий» детектив в українській літературі (Євгенія Кононенко, Ірен Роздобудько).

Тема 4. *Українська містика та роман жахів*. Творчість Д.Білого (роман «Басаврюк – ХХ»), подружжя Шевченків («Бранці мороку», «Аутсайтери»), братів Капранових («Приворотне зілля», «Кобзар – 2000»).

Жанр альтернативної історії в творчості Василя Кожелянка і Дмитра Білого.

Концепція жанру фентезі та його сучасний український варіант (Марина і Сергій Дяченки, Генрі Лайон Олді, Марина Соколян, Володимир Аренєв, Дара Корній та ін.).

Мелодраматичні твори Любо Дашвар («Село не люди», «Молоко з кров'ю», «Мати все», «Рай.Центр»).

Тема 5. Українська жіноча (в т. ч. любовна) проза.

Проза **Людмили Таран**. Принципи міфопоетики роману «Дзеркало єдиного рога».

Проблеми міжкультурного діалогу в творчості **Дари Корній**, міфопоетика романів „Гонимарник”, „Щоденник Мавки”. Концепція тетралогія „Безсмертні”.

Еволюція стилю **Вікторії Гранецької**: «Мантра-омана», „Тіло ^{ТМ}», „Щасливий”.

Специфіка роботи зі словом у мелодраматичному моделюванні **Олени Печорної**: романи „Грішниця”, „Кола на воді”, „Фортеця для серця”. Продовження традицій національної класики і новаторство.

Експериментальні техніки в прозі **Ольги Слоновьовської** („Дівчинка на кулі) й **Алли Рогашко** („Осіннє Рондо місячної ночі”).

Кредит 3. Жанрова своєрідність сучасної української поезії та драматургії.

Тема 6. Художні пошуки покоління дев'ятдесятників та двотисячників в царині поезії (Іван Андрусяк, Сергій Жадан, Ростислав Семків, Маріанна Кіяновська, Олег Коцарев, Дмитро Лазуткін, Мар'яна Савка). Відеопоезія як синтез мистецтв.

Тема 7. «Нова хвиля» української драматургії. Новаторство української драматургії

останньої третини ХХ ст. Жанрово-стилістичних модифікації драматичних текстів. Особливості образної системи (Ярослав Стельмах, Ярослав Верещак, Неда Неждана). Творення сценічного репертуару “традиційниками” (В.Шевчук, Б.Стельмах, Я.Верещак...) та “експериментаторами” (О.Лишега, В.Діброва, О.Ірванець, Б.Жолдак...). Новаторський характер драматичних постановок, націленість на пошук нових форм і засобів.

Постмодерний вимір драматичних творів. Творчість Катерини Демчук, Олександри Погребінської, Сергія Щученка, Олега Миколайчука-Низовця, Неди Нежданої.

Витяг з ОКХ

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- специфіку українського літературного дискурсу поч. ХХІ ст.;
- гіпертекстову та мультимедійну літературу в Україні;
- особливості розвитку жанрів масової літератури в Україні;
- жанрово-стильові доміанти української молодіжної прози;
- художню специфіку поезії дев'ятдесятичників та двотисячників;
- постмодерні координати сучасних українських драматичних творів.

вміти:

- згідно з теоретичними засадами найголовніших закономірностей розвитку світового літературного процесу к. ХХ – поч. ХХІ ст., вирізняти основні тенденції сучасної української літератури поч. ХХІ ст.;
- аналізувати процеси, пов'язані з розвитком української літератури поч. ХХІ ст.;
- зважаючи на динаміку літературно-художніх стилів, змінність естетичних концепцій в історії української та світової літератури, використовуючи відповідні праці з літературознавства, літературно-критичні розвідки, художні твори, уміти з'ясовувати специфіку розвитку сучасної української прози, поезії, драматургії, аналізувати художні твори;
- висловлювати власне бачення порушених у художніх творах проблем;
- послуговуватися філософськими та літературознавчими термінами;
- самостійно організовувати власну навчально-дослідну діяльність.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти відповідними компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- володіти навичками самостійно обґрунтовувати й здійснювати різнорівневе дослідження літературних творів;
- мати навички кваліфікованого аналізу та узагальнення з використанням сучасних методик і методологій результатів наукових досліджень у галузі теорії та історії літератури;
- знати актуальні проблеми сучасної літературної дійсності у зв'язку з традиціями, новаторством;
- уміти аналізувати сучасну українську літературну систему в літературно-мистецькому контексті;
- мати вміння аналізувати художнє явище як складову світового літературно-мистецького процесу;
- володіти етичними та правовими нормами організації навчально-виховного процесу під час навчання предмета літератури;
- володіти методикою сучасного філологічного дослідження синтетичного плану;
- мати навички наукової організації праці і застосовувати їх у практичній діяльності;
- удосконалювати навички критично аналізувати та застосовувати теоретичні й практичні знання у сфері теорії та історії літератури для власних наукових досліджень;
- вміти використовувати навички професійного володіння технікою літературознавчих досліджень, уміти самостійно будувати теоретичне дослідження, оформлювати його результати у вигляді наукових статей і завершеної науково кваліфікаційної роботи;
- володіти вмінням планувати та здійснювати самостійну пошукову діяльність;
- уміти працювати з довідковими джерелами, базами даних різного типу, здійснювати загальнонауковий пошук, аналіз першоджерел, метааналіз інформації.

II. Фахові:

- знати різновиди літературно-мистецьких систем і принципи їх побудови;
- володіти термінологічним апаратом навчальної дисципліни;
- знати сучасне тлумачення проблем літературної генерики, наратології, віршознавства, теорії літературного процесу;
- уміти критично оцінювати історію літератури з позиції сучасних теоретичних методологій;
- володіти навичками орієнтування в багатожанровому масиві сучасної української літератури, вирізняти гіпертекстову та мультимедійну літературу в Україні;
- критично оцінювати літературу з урахуванням актуальних тенденцій її розвитку, здійснювати типологічні зв'язки між літературними явищами і фактами.

Засоби діагностики навчальних досягнень студентів

Усне опитування, письмове опитування, написання рефератів, тестування, читання та аналіз художніх творів, написання самостійних та контрольних робіт.

Основними критеріями оцінювання навчальної діяльності студентів з курсу є її систематичність, активність і результативність.

Показниками систематичності навчальної діяльності є відвідування студентами практичних занять з курсу та своєчасне виконання навчальних і контрольних робіт. Активність студента на практичних заняттях визначається якістю підготовки до нього і рівнем виконання практичних завдань. Показником результативності є правильність виконання на практичних заняттях усіх видів робіт (зокрема, контрольних), ґрунтовність опрацювання тем для самостійного вивчення, а також участь у науково-дослідній роботі.

Основними формами поточного контролю є такі види робіт:

- перевірка (усна, письмова) рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
- контрольні завдання;
- усний або письмовий експрес-контроль;
- тестування;
- перевірка рівня засвоєння студентами навчальних тем, призначених для самостійного та індивідуального опрацювання;
- підсумкова комплексна контрольна робота.

Об'єктами поточного контролю знань студента є:

1. систематичність та активність роботи на практичних заняттях (оцінці підлягає рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговорюванні питань, що винесені на практичні заняття);

2. виконання завдань для самостійного опрацювання. Самостійна робота є позааудиторною і призначена для самостійного ознайомлення студента з певними розділами курсу за рекомендованими викладачем матеріалами і підготовки до виконання індивідуальних завдань. Організація самостійної роботи студентів має здійснюватися з дотриманням індивідуального підходу. Індивідуальні завдання можуть виконувати за бажанням усі студенти або окремі з них (творчо обдаровані, вимогливі, з досвідом практичної діяльності, навчання та роботи за кордоном тощо). Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студента, розкриваючи в нього такі грані особистості, які допомагають професійному розвитку.

Основними видами самостійної роботи з друкованим матеріалом є:

- самостійне вивчення за підручником або іншими джерелами тем і розділів, визначених викладачем;
- попереднє ознайомлення з матеріалом наступного заняття з метою введення студентів у коло питань, що доведеться вивчати;
- аналіз, синтез, порівняння, ґрунтування явищ, фактів, закономірностей, викладених у друкованих джерелах інформації, з метою підготування відповідей на поставлені напередодні викладачем запитання та з метою закріплення здобутих знань;
- розгляд і аналіз таблиць та ілюстрацій, вміщених у підручнику;
- конспектування самостійно прочитаного;
- підготування доповідей, рефератів, анотацій тощо.

Виконання контрольних завдань. Контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань того чи іншого кредиту, до якої включаються елементи знань з планового повторення попередніх кредитів. Завдання для контролю складаються з двох рівнів: репродуктивного і творчого. Завдання репродуктивного рівня складаються з двох частин: нові знання і елементи знань з повторення попередніх кредитів. Загальна сума балів за одну контрольну роботу становить 75 балів. Сума балів

становить 300: 150 балів за МКР + 150 балів за інші види робіт.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється виключно за результатами поточного контролю. У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, за дозволом декана, скласти їх до останнього практичного заняття. Час та порядок визначає викладач.

Залік оформлюється під час останнього практичного заняття відповідно семестру.

Розподіл балів, які отримують студенти на заліку

Залік

Поточне тестування та самостійна робота							КР	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	120	300/100
25	26	25	26	25	26	25		

1. "Відмінно"

Студент володіє набутими знаннями та використовує їх для вирішення нової навчальної проблеми. Оцінка „відмінно” передбачає повні відповіді на всі запропоновані в білеті питання з наведенням необхідних теоретико-методологічних передумов, вираженим творчим підходом до вирішення проблеми, зазначенням прикладів, які б ілюстрували відповідний аспект певного питання. Студент виявляє розуміння історико-літературних явищ і процесів; робить аргументовані висновки; характеризує історико-літературні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації. Вміє:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- аналізувати й оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, системно і повно;
- аргументовано висловлювати свої думки, вміти формулювати висновки;
- виявляти творчий підхід до виконання завдань;
- правильно оформити письмову роботу.

2. "Добре"

Студент у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику літературних явищ, дає визначення поняттям; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки явищ і процесів; може узагальнювати й застосовувати знання, але припускається певних негрубих помилок чи неточностей у відповідях, не ілюструє свої відповіді прикладами. У роботі виконано переважну більшість поставлених завдань (не менш як дві третини), виявлено належні знання, вміння й навички порівняльного вивчення художніх творів.

3. "Задовільно"

Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, вміє застосовувати знання у стандартних ситуаціях. Студент самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику мовному або літературному явищу (за алгоритмом); правильно вживає літературознавчі терміни. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно.

У роботі виконано не менш як одну третину поставлених завдань, коли студент володіє основами літературознавчого зіставлення і не може на практиці застосувати теоретичні знання, навести приклади обговорюваних у роботі мистецьких явищ і процесів; проводить можливі й переважно (частково) правильні зіставлення творів чи інших явищ міжлітературного процесу і не демонструє при цьому певні теоретичні знання.

4. "Незадовільно"

Студент не володіє навчальним матеріалом, не зміг виконати жодного з поставлених питань, не володіє теоретичними знаннями і практичними вміннями компаративного аналізу художніх творів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Конспект лекцій з дисципліни

Лекція № 1

Тема: Специфіка українського літературного процесу початку XXI ст.

1. Основні умови і тенденції розвитку літератури початку XXI. Літературні конкурси та фестивалі як складова формування літературних смаків читачів.
2. Література за межами книги. Комп'ютеризація літературного процесу в контексті культури постмодернізму. Гіпертекст, феномен мережевої літератури. Аудіокниги. Літературознавчі дискусії в мережі Інтернет. Слем як літературне явище.
3. Українські літоб'єднання, літпроекти поч. XXI ст.

Література:

1. Герасимчук Н. Мережева література: нова форма чи зміст? / Герасименко Ніна // Слово і час. — 2010. — № 10. — С. 64–71.
2. Гундорова Т. Кітч і література. Травестії / Тамара Гундорова. — К. : Факт, 2008. — 284 с.
3. Завадський Ю. Р. Типологія і поетика мережевої літератури і сучасне західне мистецтво : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / Ю. Р. Завадський. — Тернопіль, 2006. — 21 с. — URL до автореф. : <http://www.nbu.gov.ua/ard/2006/06zyrszl.zip>
4. Захарченко А. Мережева література : досвід мімікрії / Артем Захарченко // ЛітАкцент. — 2009. — URL : <http://litakcent.com/2009/03/20/merezheva-literatura-dosvid-mimikriji.html>
5. Карымова М. Г. Гипертекст и сетелитература в контексте культуры постмодернизма [Электронный ресурс] / М. Г. Каримова. // Постмодернизм : proetcontra : Материалы Международной конференции «Постмодернизм и судьбы художественной словесности на рубеже тысячелетий» / под ред Н. П. Дворцовой. — Тюмень : Изд-во «Вектор-Бук», 2002. — С. 63–68. — Режим доступа : www.tmnlib.ru/DbFileHandler.axd?706
6. Кіяновська М. Антологія як свідчення екзистенційної самотності літератури / М. Кіяновська. // Альманах «ЛітАкцент». — К. : Темпора, 2009. — С. 153—158.
7. Костюк В. Модерн як поле експерименту / Василь Костюк, Вадим Денисенко. — К., 2002. — 176 с.
8. Кремінь Т. Концептуальні особливості сучасної лірики (на матеріалі творчості миколаївський поетів) / Кремінь Т. Д., Дробот Н. Ю. — URL :
9. Неборак В. Літературознавство й кітч / Віктор Неборак. // Альманах «ЛітАкцент». — К. : Темпора, 2009. — С. 52—58.
10. Таранова А. Стратегії сприйняття масової літератури в сучасному літературознавстві / Анна Таранова. // Вісник Львівського університету. Серія філол. — 2008. — Вип. 4. — Ч. 2. — С. 47—55.
11. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період. — К. : ВЦ «Академія», 2008. — 248 с.
12. Харчук Р. Чи визволяє масова культура? / Роксана Харчук. // Альманах «ЛітАкцент». — К. : Темпора, 2009. — С. 46—47.

Початок оновлення літератури (кінець 1980-х рр.). Зникнення «соцреалізму», літературоцентризму, зміна одноголосся на багатоголосся. Перехід української літератури з антиколоніального дискурсу до постколоніального (з 1991 р.). Постмодерна спрямованість художніх творів. Специфіка складових української літератури постмодерної епохи, а саме: неонародництва, неомодернізму, постмодернізму, феміністичної літератури і неоавангарду (за стильовою класифікацією Т.Гундорової). Порушення меж між високим мистецтвом та низьким. Розвиток масових жанрів в українській літературі.

Існування вітчизняної літератури в умовах ринкової економіки. Літературні акції як спроба донести новинки книжкової продукції до читача. Щорічні форуми видавців, книжкові ярмарки, прес-конференції, фестивалі. Активізація діяльності українських видавництв («Смолоскип», «Факт», «Фоліо», «Грані-Т», «Кальварія» і под.). Визначення якості

книжкової продукції за рахунок системи різноманітних рейтингів та конкурсів: всеукраїнський конкурс «Коронація слова», конкурс дитячої книжки «Золотий лелека», конкурс гостросюжетного роману «Золотий Бабай» і под. Літературні інтернет-конкурси («Поетичні майстерні» і под.)

В Україні існує система премій для визначення найбільш талановитих авторів як молодих, так і досвідчених, зокрема «Гранослов», іменні премії Лесі Українки, Євгена Маланюка, Володимира Сосюри, Олександра Олеся. Найавторитетніша літературна премія – імені Тарас Шевченка (з 1961 р.).

Основні умови творення сучасної української літератури:

- перехід до постколоніального дискурсу;
- розвиток книжкової індустрії в умовах ринкової економіки;
- відкритість художньої літератури до західних літературних тенденцій;
- наближення літератури до реципієнта, за рахунок проведення конкурсів, фестивалів, літературних зустрічей;
- швидкі темпи розвитку науково-технічного прогресу (літературні журнали, бібліотеки, конкурси, форуми в мережі Інтернет)

Література поза межами книги (слем, аудіокниги). Слем – читання віршів, в якому є важливою насамперед форма виконання, а зміст займає другорядне місце. Слем-турніри як спроба популяризації сучасної поезії. Епатажність слем-турнірів: «Взуй їх всіх! Поезія, що вийшла за рамки поезії» (м.Львів), Махновський слем (м.Гуляйполе), «Данецький слем 2.0.» (м.Донецьк) і под.

Комп'ютеризація літературного процесу в контексті культури постмодернізму. Поняття гіпертексту. Література в мережі. Мережева література та її підвиди (гіпертекстова, мультимедійна). Відеопоезія, або мережева зорова поезія.

Журнали в мережі Інтернет, що знайомлять із подіями сучасного літературного життя в Україні та світі («І» – незалежний культурологічний часопис; «Захід-Схід» – мистецько-літературний часопис; «Потяг 76» – часопис – присвячений новій та найновішій літературі країн Центрально-Східної Європи; і под.)

Діяльність українських літературних угруповань поч. ХХІ століття. Локальні та загальноукраїнські літературні угруповання. Мистецьке об'єднання «ОстаNNя Барикада». «Західний фронт молоді поезії» – угруповання молодих митців з різних областей України. Всеукраїнський літературний проект «Без фільтру». Мистецька гільдія «Неабищо» – житомирське літературне угруповання, «Крейда» – рівненське літературне угруповання, ЗВІРШІ – тернопільське літературне угруповання, запорізький літературний клуб «99» та ін. Сучасні літературні угруповання на Миколаївщині – «Дев'ятий сфінкс», «Літера «Н».

Лекція № 2

Тема: Масова література

1. Поняття «масова література»
2. Масова література в Україні «Коронація слова»
3. Популярна белетристика як жанрова проза.

Література:

1. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми колоніальної травми / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
2. Гундорова Т. Український літературний постмодерн : післячорнобильська бібліотека / Гундорова Т. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
3. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с.
4. Романенко О. Семіосфера української літератури / О.Романенко. – К. : Приватний видавець Якубець А.В., 2014. – 364 с.
5. Сучасна українська белетристика : координати « Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с.

Поза сумнівом, літературний процес ХХ – початку ХХІ століть годі уявити без масової літератури. Вона є найбільш поширеною, розповсюдженою, читаною й популярною у світі. Проте її твори найчастіше отримують негативну оцінку як низькоякісні, маргінальні. Високочолі критики презирливо іменують їх тривіальними, банальними, дешевими, бульварними, а також «кітчем», «трешем» (сміттям), «макулатурою», «мотлохом», словесним «фаст-фудом» або «жуйкою». Тривалий час філологія погордливо оминала цей тип письменства. Історія мистецтва слова розумілася як історія Серйозної, Високої, Елітарної, Класичної літератури. Унаслідок цього сформувалася модель літературної історії, яку Юрій Тинянов образно назвав «історією генералів», тобто винятково творів з високої полиці, а Лев Гудков іронічно окреслив як «зведення всієї біології до метеликів».

Для розрізнення масової та елітарної літератури є важливими поняття «горизонту сподівань» та «естетична цінність», що застосовували у своїй практиці представники рецептивної естетики та формальної школи в західному літературознавстві. Так, Ганс Яусс **естетичну цінність твору визначає як відстань від горизонту сподівань читача до конкретного твору мистецтва**. До масової літератури, за визначенням Г.Яусса, належать твори, які повністю збігаються із горизонтом сподівань читача, тобто естетична цінність у творах відсутня. Якщо ж твори відрізняються від горизонту сподівань читача в конкретну епоху, то вони мають високу естетичну цінність і згодом входять до скарбниці світової літератури (переважно твори модерні та авангардні).

Із 1970-х років, як підкреслює А. Таранова, спостерігається взаємопроникнення високої та масової літератур, що стає типовою ознакою постмодерної ситуації. Масова література поступово починає визнаватися особливим типом літератури з власними правилами, власними естетичними законами, багатством жанрів. Як бачимо, масова література вже не постає як знижена, а як самостійне соціально-культурне утворення.

Отже, масова література - це широко тиражований, адаптований для розуміння пересічним читачем масив творів, в яких емоційний зміст (розважальний, дидактичний) домінує над естетичним та пізнавальним, реалізуються колективні бажання та фантазії читачької більшості. Твори такого ґатунку тісно пов'язані з соціальним контекстом, їх не можна вивчати ізольовано від контексту. Таким творам властива фабульна напруга, яка має тримати читача від початку і до кінця, цікава інтрига, легкість оповіді, невимушена ефектність фрази, емоційний надмір (коли йдеться про мелодраму), гостре протиставлення добра і зла, переважно хеппендівський фінал, оптимістична настанова.

Становище української – колоніальної – культури в Російській імперії було специфічним. Проблеми масової / популярної літератури впродовж ХІХ століття дискутувалися в контексті питань про шляхи розвитку національної культури, про її місію, про особливого творця та реципієнта. Народницьку концепцію популярної літератури в 1860-х роках обґрунтував Пантелеймон Куліш: вона мусила стати «простонародною», тобто українські письменники мали ототожнювати себе з «великою збірною особою простолюдина».

Дилема масової / елітарної літератури в українському контексті накладалася на протистояння «народників» і «модерністів». В українському варіанті концепція масової літератури набула особливого виміру – як літератури популярної, що становила народницький варіант масової. Висока ж культура була ототожнена із «майбутньою модерною нацією»

Істотними факторами становлення масового суспільства і масової культури в СРСР стали індустріалізація, розвиток технологій, конвеєрного ви-робництва. Заразом у країні поширилися соціальні технології управління масами, запотребуваним став тип людини «масовика», «орговика». У державі «...встановилася амбівалентна система понять. Були легалізовані терміни «масова пісня», «масова естрада», «радянські масові свята», але термін

«масова культура», як узагальнююча категорія, використовувався лише в негативному сенсі і застосовувався до «капіталістичного» суспільства».

Масова література в 1990-х – 2000-х роках. 1990-ті роки на пострадянському просторі стали переломною епохою, часом суспільної кризи, якої зазнала й культура. Економічні катаклізми, перехід до вільного ринку й капіталістичного способу виробництва докорінно трансформували спосіб існування літератури й окремого письменника.

Велику роль у розвитку українського розважального письменства відіграли літературні конкурси «Коронація слова» і «Золотий Бабай». «Коронація слова» – це проект «Крафт Фудз Україна», заснований підприємцями Юрієм і Тетяною Логушами. Проголошена мета – підтримка новітньої української культури: «Література, кіно і театр – обрані не випадково, адже саме ці жанри є стратегічними жанрами культури, які формують і визначають зрілість нації. Метою організації й завданнями конкурсу є пошук нових імен, видання найкращих романів книжками, стимулювання й підтримка сучасного літературного процесу кіно й театру, і як наслідок – наповнення українського ринку повнокровною конкурентоспроможною літературою, а кіно й театру – якісними українськими фільмами й п'єсами». У програмових гаслах конкурсу прочитується літературоцентричний національний дискурс, який оперує поняттями «якісна», «конкурентоспроможна», «повнокровна» література, «гостросюжетна, цікава, захоплююча».

Лекція № 3

Тема: Розвиток жанрів масової літератури в Україні

7. Українська мелодрама.
8. Український детектив на кримінальний роман.
9. Українське фентезі.
10. Історичний роман на сучасному етапі як жанр масової літератури:

Література:

1. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми колоніальної травми / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
2. Гундорова Т. Український літературний постмодерн : післячорнобильська бібліотека / Гундорова Т. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
3. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с.
4. Романенко О. Семіосфера української літератури / О.Романенко. – К. : Приватний видавець Якубець А.В., 2014. – 364 с.
5. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с.
6. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс – гендер – жанр/ С. Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН – XXI, 2011. – 432 с.

Детектив та кримінальний роман в сучасній українській масовій літературі. Л.Кононович – «батько українського кримінального роману». Серія кримінальних романів «Тартар». Гіперболізований образ крутого українського хлопця як пародія на всесвітній синдром «бондіани» у форматі культу сили. Коміксоване відтворення української дійсності 1990-х рр. в романі «Я, зомбі». Здобутки А.Кокотюхи в царині українського детективу. Романи «Нейтральна територія», «Темна вода» як типові зразки масової літератури. Романи «Елементал», «Кров кажана», «Ключ» В. Шкляра – детективи на межі масової та високої літератур.

«Жіночий детектив» в творчості Ірен Роздобудько та Євгенії Кононенко. Поєднання в романі **«Імітація» Є.Кононенко** елементів детективу, соціально-психологічного роману та гендерного есею.

Українська містика та роман жахів. Творчість Д.Білого (роман «Басаврюк- XX»), подружжя Шевченків («Бранці мороку», «Аутсайтери»), братів Капранових («Приворотне

зілля», «Кобзар – 2000»). Горизонти українського фентезі (Марина та Сергій Д'яченки, Володимир Арсєв, Генрі Лайон Олді). Українські мелодрами Люко Дашвар («Село не люди», «Молоко з кров'ю», «Мати все», «Рай.Центр»).

Лекція № 4

Тема: **Альтернатива як спосіб самовираження молодих українських прозаїків**

1. Концептуальні парадигми покоління поч. ХХІ ст.
2. Сергій Жадан – лідер покоління к.ХХ – поч. ХХІ ст.
3. «Стьоб» у текстах Ірени Карпи.
4. Субкультура як тема творів Світлани Поваляєвої
5. Поколіннева альтернатива Любка Дереша.
6. Синтез романтичного фентезі, сюрреалізму, пародії в творчості Тані Малярчук.

Література:

1. Бондар-Терещенко І. Нова проза між М&Ж / Ігор Бондар-Терещенко // Бондар-Терещенко І. Текст 90-х: герої та персонажі. — Тернопіль : Джура, 2003. — С. 204—207.
2. Голобородько Я. Літературний екстрим: Карпа, Пиркало / Ярослав Голобородько // газ. Українська мова та література. — 2009. — № 17—19 (травень). — С. 61—63.
3. Голобородько Я. Таня Малярчук – місіонерка візій / Я. Голобородько // Слово і час. — 2010. — № 10. — С. 83—89.
4. Жадан С. Пальці двох рук / Сергій Жадан // Декамерон. 10 українських прозаїків останніх десяти років / уклад. та післям. С.Жадана. — Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2010. — С. 312—317.
5. Кушнерюк Ю. Р. Концепція радянської ментальності в українській молодіжній прозі початку ХХІ століття / Ю. Р. Кушнерюк // Вісник Запорізького національного університету. — 2008. — № 2. — С. 138—141.
6. Стусенко О. Любка Дереш: історія хвороби / Олександр Стусенко // Альманах «Літакцент». — К. : Темпора, 2008. — Вип. 1 — С. 74—81.
7. Поліщук Л. Як стати святим (святою). Практичні поради у вигляді художнього тексту // Лариса Поліщук // Україна. — 2007. — № 10. — С. 79—80.
8. Харчук Р. Сучасна українська проза. Постмодерний період / Р.Харчук. — К. : Академія, 2008. — 248 с.

Концептуальні світоглядні парадигми молодих письменників поч. ХХІ ст. «Молодіжна проза». «Підлітково-дитяча літературна альтернатива». Двотисячники.

Творчість молодих прозаїків об'єднує спільний духовний стрес; переосмислення соціокультурної ситуації 1980-90-х рр.; належність до постколоніальної культури; ненав'язливе заперечення традицій; «вишукана «маргінальність»; створення власних філософських, естетичних цінностей; відторгнення дійсності за рахунок використання іронії, «стьобу», сленгу, обценної лексики.

Творчість С.Жадана як поета та прозаїка. Відгомін футуризму М.Семенка в текстах С.Жадана. Зв'язок з традицією американського покоління бітників періоду 1960-х рр. Використання прийомів авангарду (екзотизм, епатаж), постмодерні ремінісценції, колажність, інтертекстуальність, іронія; ґрунтовна розробка урбаністики. Проблеми молодії людини 1990-х рр. в автобіографічному романі «Депеш мод». «Совєтська» ментальність незалежної України в романі «Ворошиловград» С.Жадана.

Щоденникове письмо Ірени Карпи. Неприхована агресія та відверте осміювання культурної дійсності 1980-1990-х рр. в тексті «50 хвилин трави».

Субкультура як тема творів Світлани Поваляєвої. Романтика смерті в творі «Ексгумація міста».

Молодіжна трилогія Любка Дереша («Культ», «Поклоніння ящірці», «Намір!»). Створення автором найповнішого в українській літературі образу нового покоління.

Синтез романтичного фентезі, сюрреалістичних і реалістичних елементів, пародії в творчості Тані Малярчук. Книга страхів «Згори вниз» як спроба осмислити власне призначення молодого людиною поч. ХХІ ст.

Лекція № 5

Тема: Художні виміри сучасної поезії

1. Філологічні ігри І.Бондаря-Терещенка
2. Метаіронічні візії Сергія Жадана. Урбанізм поетичного світу автора.
3. Двотисячники. «Лірична» проза буття в поезіях Дмитра Лазуткіна.
4. Відеопоезія (Олег Коцарев, Катерина Бабкіна, Богдан Горобчук).

Література:

1. Баран Є.: (Бондар-Терещенко І.) / Є. Баран // Березіль. — 2002. — № 1—2. — С. 182—184. — URL : http://hklіb.npu.edu.ua/cgi-bin/іrbis64r_71/cgiіrbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=ІБТ: ідеологічне резюме
2. Біла А. Від ломки до ломки : лірика Сергія Жадана / А.Біла // Слово і час. — 2002. — № 1. — С. 35—48.
3. Коцарев О. Енергетичний напій Lazootkin : Рец.: Лазуткін Д. Солодощі для плазунів / Олег Коцарев // Березіль. — 2006. — № 1. — С. 169—171. URL : http://hklіb.npu.edu.ua/cgi-bin/іrbis64r_71/cgiіrbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
4. Неборак В. У десятку! / Віктор Неборак // Метаморфози. 10 український поетів останніх 10 років / укл. С.Жадан ; післям. В.Неборака. — Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2011. — С. 265—269.
5. Савка М. http://hklіb.npu.edu.ua/cgi-bin/іrbis64r_71/cgiіrbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR= Алогізми і парадокси чи шлях чіткої логіки (Збірка поезій М.Кіяновської «Інкарнація») / Савка М. // Молода нація : альманах. — 1998. — № 9'98. — С. 144—147.
6. Семків Р. Великі сподівання / Ростислав Семків // Дві тонни : антологія поезії двотисячників / упоряд. Б.-О.Горобчук, О.Романенко. — К. : Маузер, 2007. — С. 299—301.

Різномасштабність сучасної української лірики. Інтелектуальний дискурс в поетичних збірках І.-Б.Терещенка: «Лірень» (1987), «Ulaskava» (1994), «Фібруарій» (1999), «Постебня» (2001), «Коза-Дерида» (2002), «Сорока-бароко» (2005), «Автогеографія» (2006). Гра смислами, іронічне обігрування українського минулого як імперського, так і радянського та пострадянського, постмодерного. Насичення поезій мікро- та макроцитатами. Інтелектуальна гра з читачем. Специфічна мова віршів – суміш правопису чинного, правопису 1928 року, русизмів, галицизмів.

Метаіронічні візії в поетичних збірках Сергія Жадана «Рожевий дегенерат» (1993), «Неп», «Генерал Юда» (1994), «Цитатник» (1995), «Пепсі» (1998), «Балади про війну і відбудову» (2001), «Марадона» (2007), «Ефіопія» (2009). Автобіографічність, урбанізація, авангардизм та постмодернізм у художньому світі поезій Сергія Жадана. Створюючи власне естетичне поле, Жадан спромігся поєднати українську поетичну традицію (зокрема футуристичну, семенківську) із коннотаціями текстової складової панк- і рок-субкультур. Естетичний «міф Харкова» в поезіях Сергія Жадана.

Пошуки гармонії в ліриці Маріанни Кіяновської («Інкарнація», «Вінки сонетів», «Міфотворення», «Кохання і війна» (у співавторстві з Мар'яною Савкою), «Книга Адама», «Звичайна мова», «Дещо щоденне»). Філософські одкровення Мар'яни Савки («Малюнки на камені», «Тінь риби»).

Поетичне покоління «двотисячників» (Дмитро Лазуткін, Галина Ткачук, Сашко Ушкалов, Ілля стронговський, Катерина Бабкіна, Олег Коцарев, Павло Коробчук, Богдан-Олег Горобчук і под.). Антологія поезії «двотисячників» «Дві тонни». Зміни в поезії лірики (тематика, жанр, мова).

Поетичні збірки Дмитра Лазуткіна «Дахи» (2003), «Солодощі для плазунів» (2004), «Паприка грез» (Москва, 2006), «набиті травою священні корови» (2006), «Бензин» (2008). Розмовно-декларативна манера поета.

Відеопоезія як синтез мистецтв. Розвиток відеопоезії в Україні після тринадцятого Форуму видавців у Львові (2006). **Участь українських поетів у фестивалях відеопоезії «ЗРЯ» (Росія), «Zebra» (Німеччина). Олег Коцарев, Катерина Бабкіна, Богдан Горобчик – творці української відеопоезії.**

Лекція № 6

Тема: **Новітні дифузії української драми на зламі ХХ-ХХІ ст.**

План

1. Стан драматургії на сьогоднішньому етапі. Діяльність організацій драматургів.
2. Багатовекторність пошуків «літератури для театру». Основні тенденції розвитку драматургії. Новаторський характер драматичних постановок, націленість на пошук нових форм і засобів.
3. Монодрама Ярослава Стельмаха як синдром екзистенціалістського світосприймання.
4. Драматургічна лабораторія Олександра Ірванця
5. Філософські пошуки Неди Нежданої.

Література:

1. Бібліотека сайту центру Леся Курбаса . — URL : <http://www.kurbas.org.ua>
2. Бондар Л.О. Творчість Ярослава Стельмаха в контексті «нової хвилі» української драматургії 80-х років ХХ століття : автореф. дис на здобуття наук ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / Л.О.Бондар. — Херсон, 2007. — 20 с.
3. Голобородько Я. Прозора непроза Олександра Ірванця / Ярослав Голобородько // Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблішмент. — К. : Факт, 2006. — С.93—101.
4. Даниленко В. Театр у шухляді / Володимир Даниленко // Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес. — К. : Академвидав, 2008. — С. 317—323.
5. Семенюта А. Чи є у нас драматургія ? [Про збірку українського письменника Валерія Герасимчука «П'єси про великих»] / А.Семенюта // Київ. — 2004. — № 3. — С. 162—164.
6. Скибицька Ю. Сучасна українська драма: мотиви та поетика / Юлія Скибицька // Укр. л-ра в загальноосвітній шк. — 2006. — № 1. — С. 8—15.
7. Шаповал М. Новітня конфігурація української драми : путівник ілюзорного світу / Мар'яна Шаповал // Страйк ілюзій. Антологія сучасної української драматургії. — К. : Основи, 2004.— С. 9—15.
8. Шаповал М. Полістильова гама сучасної «молодої» драми / Мар'яна Шаповал // Філологічні семінари. Література як стиль і спогад. — К. : КНУ, 2003. — Вип. 6. — С. 122—128.
9. Шаповал М. Час без героя / Мар'яна Шаповал // Українська мова та література. — 2004. — Ч. 39. — С. 29—32.

Специфіка творчості драматурга, орієнтація та глядацьку аудиторію, можливість театральної постановки. Зміна якості драми відповідно до потреб доби. Відхід від ідеологічного впливу на людину через театральну політику. Розвиток драматургії і театру в сучасних умовах.

Популяризація сучасних авторів Гільдією українських драматургів (очолює Ярослав Верещак), Конфедерацією українських драматургів (очолює Неда Неждана (Надія

Мірошниченко), Державним центром театрального мистецтва імені Леся Курбаса. Ініціатива організацій в провадженні проєктів, що намагаються залучити молодих драматургів до активної творчості.

Збірка «Наша драма» (2001-2002). Збірник «Сучасна українська драма». Антології молоді української драматургії: «У чеканні театру» (1998), «У пошуку театру» (2003), «Страйк ілюзій» (2004).

Проведення мистецьких акцій з метою виявлення молодих талановитих драматургів (проєкт «Нова драма» (2001-2002), фестиваль сучасної драматургії «Драма.UA» і под.)

Стильове розмаїття пошуків у царині сучасної драматургії (Сергій Щученко, Наталя Ворожбит, Максим Куробкін, Неда Неждана, Олександр Ірванець, Олександра Погребінська, Катерина Демчук, Тетяна Іщенко, Олег Миколайчук-Низовець). Традиційна реалістична драма (О.Погребінська, І.Бондар-Терещенко). Біографічний напрямок в драматургії («П'єси про великих» В.Герасимчук). П'єси неоміфологічного спрямування: казки, міфи, фентезі (В.Сердюк «Сестра милосердя»). Експериментальний напрям сучасної драматургії – неможливість перекладу, складність постановки, герметичність.

Філософські пошуки у п'єсах Неди Нежданої («Той, хто відчиняє двері», «Самогубство самотності»). Драматургічна лабораторія Олександра Ірванця («Прямий ефір»). Драма-антиутопія в творчості О.Ірванця («Маленька п'єса про зради для однієї актриси»).

**Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань із дисципліни,
завдань для контрольних робіт**

Комплексний тест

Базовий рівень (30 питань з 1 правильною відповіддю)

1. Основною ознакою масової літератури є...

розрахованість на соціальну еліту
формульність
детективна інтрига
політична складова
зняття табуйованих тем

2. Роман „Імітація” належить...

Ірен Роздобудько
Євгенії Кононенко
Марині і Сергію Дяченкам
Наталці Шевченко

3. Назвіть дебютний роман Дари Корній.

„Крила кольору хмар”
„Гонихмарник”
„Щоденник Мавки”
„Зворотний бік світла”
„Зворотний бік темряви”

Середній рівень (6 питань відкритого типу)

1. Який роман С. Жадана отримав швейцарську премію в 2014 р.? („Ворошиловград”).
2. Яка жанрова приналежність переважної більшості романів Дари Корній? (Міське фентезі).

(6 питань з 2-3 правильними відповідями або на встановлення відповідності)

1. Назвіть романи Люко Дашвар.

«Село не люди»
„Елементал”
«Молоко з кров'ю»
„Ключ”
«Рай.Центр»
„Чорний Ворон”

2. Творцями української відеопоезії є...

Олег Коцарев
Дмитро Лазуткін
Галина Ткачук
Сашко Ушкалов
Катерина Бабкіна
Богдан Горобчик

(15 тестів з 1 правильною відповіддю)

1. Типологія і поетика мережевої літератури вперше в Україні стали об'єктом дисертаційної роботи...

Ю. Завадського
Ю. Лотмана
І. Папуші
Т. Гундорової
М. Жулинським

Високий рівень (вміння аналізувати та застосовувати набуті знання)

(6 тестів з 1 правильною відповіддю)

1. Прикладом української мешап-прози є...

Повість Володимира Арсєєва „Бісова душа, або Заклятий скарб”

Роман М. і С. Дяченків „Армагед-дом”

Роман Я. Бакалець і Я. Яріша „Із сьомого дна”

Роман Л. Баграт „Зло”

Роман Людмили Таран „Дзеркало єдинорога”

(9 тестів з 2-3 правильними відповідями)

1. Назвіть романи Олени Печорної.

„Крила кольору хмар”

„Гонихмарник”

„Грішниця”

„Кола на воді”

„Щоденник Мавки”

„Фортеця для серця”

(9 питань відкритого типу)

1. Справжнє ім'я Дари Корній.

2. «Батько українського кримінального роману».

(6 питань-есе)

1. Назвіть прикмети фентезійного жанру в романі Марії Ряполової „Бурецьвіт”.

2. Провідні риси метагероїні романів Дари Корній.

Практичне заняття № 1-2

Тема: Українська молодіжна проза поч. ХХІ ст.

План

1. Світоглядні орієнтири української молодіжної прози поч. ХХІ ст.
2. Проблема «втраченого» покоління 1990-х в романі «Депеш мод» Сергія Жадана.
3. Специфіка реалізації художньої форми щоденника в тексті «50 хвилин трави» Ірени Карпи.
4. Поколіннєва альтернатива в романі «Поклоніння ящірці» Любка Дереша.

Завдання: дати визначення таким поняттям: *молодіжний роман, мізантропія, субкультура, альтернативна література, стиль, щоденник, сленг, обценна лексика.*

Література

1. Баран Є. Діти Кетаміну / Євген Баран . – URL: www.litakcent.com
2. Битько В. Сергій Жадан як прозаїк / Валентина Битько // Українська мова та література (газ.). — 2009. — № 17—19 (травень). — С. 22—24.
3. Голобородько Я. Ді-джей української прози Сергій Жадан / Я. Голобородько // Слово і час. — 2010. — № 10. — С. 100—107. — URL : http://lib.ndu.edu.ua/CGI/irbis64r_91_opac/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=1&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=30&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR=
4. Голобородько Я. Легітимізація українського андеграунду: «Депеш Мод» як «ModernTalking» Сергія Жадана / Я. Голобородько // Дзеркало тижня. — 2005. — 27 серпня. — С. 18.
5. Зборовська Н. Криза жіночності на українському порубіжжі (Роздуми з приводу роману Ірени Карпи «50 хвилин трави» (коли помре твоя краса)) / Ніла Зборовська // Сучасність. — 2004. — № 3.—С.126—131.
6. Ірванець О. Феномен Дереша / О.Ірванець // Україна. — 2008. — № 6. — С. 98.
7. Мамчин О. Карпати, вбивство і Любка Дереш / О.Мамчин. — URL: <http://www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=801>
8. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза : постмодерний період / Р. Б. Харчук. — К. : Академія, 2008. — 248 с.
9. Черненко Г. Гендерна інверсія в сучасному українському постколоніальному романі (Сергій Жадан «Депеш мод» та Ірена Карпа «Фройд би плакав») / Г. Черненко // Слово і час. — 2008. — № 12. — С. 75—80. — URL : http://lib.ndu.edu.ua/CGI/irbis64r_91_opac/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=1&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=30&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR=

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3-4

Тема: Метагероїна роману Дари Корній. Проблеми міжкультурного діалогу

План

1. Поняття метароману і метагероя.
2. Основні характеристики героїні романів Дари Корній. Еволюція: від „Гонимарника” до „Безсмертних”.
3. Базові принципи фентезійного моделювання в прозі Дари Корній. Системність романів.
4. Робота з національним і світовим легендарно-міфологічним матеріалом. „Щоденник Мавки”.
5. Резонанс творчості Дари Корній.

Література

1. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонихмарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства // Українознавчий альманах / ред. кол. : М. І. Обушний (відп. ред.) та ін. – Київ; Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229-235.
2. Гурдуз А.І. Міжкультурний діалог як проблема українського фентезі ХХІ століття // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Буда, гол. ред. серії О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.14 (111). – С. 63-69.
3. Гурдуз А.І. Міфопоетика „жіночого” містичного любовного роману першого десятиліття ХХІ століття в Україні // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Буда, гол. ред. сер. О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.13 (104). – С. 61-68.
4. Гурдуз А.І. „Крила кольору хмар” Дари Корній і Тали Владмирової: проблеми традиції й новаторства в романі // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 6. – С. 19-28.
5. Гурдуз А.І. Метагероїня романів Дари Корній // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки : (літературознавство) : зб. наук. пр. / за ред. О.С.Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Жовтень. – Вип. 2 (16). – С. 61-67.
6. Гурдуз А.І. Міфопоетика роману Дари Корній „Щоденник Мавки” // Studia methodologica : зб. наук. праць пам'яті д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром'яка (1937-2014) / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ імені В. Гнатюка, 2015. – Вип. 40. – С. 307-312.
7. Гурдуз А. І., Кедик В. В. Логіка кольору в романах Дари Корній „Гонихмарник” і Марії Ряполової „Бурецьвіт” // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / за ред. О. С. Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Вип. 1 (15). – Квітень. – С. 52-57.
8. Гурдуз А. І., Хохлова А. М. Фактор кольору в „жіночому” містичному любовному романі України початку ХХІ століття // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 5. – С. 31-41.
9. Гурдуз А.І., Шитік М.О. Цикл романів Дари Корній про Мальву в компаративному висвітленні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : наук. зб. Сер. : Філологія / гол. ред. сер. І.В.Ступак. – Одеса : Вид. дім „Гельветика”, 2016. – Вип. 20. – Т. 1. – С. 82–84.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5-6

Тема: Детектив у сучасній українській масовій літературі.

План

1. Специфіка масової літератури в Україні.
2. Роль і місце детективу, кримінального роману в жанровій системі масової літератури:
 - Л.Кононович – «батько українського кримінального роману». Моделювання образу супергероя в романі «Я, зомбі» Л.Кононовича
 - український бестселер В.Шкляр (романи «Ключ», «Елементал»).
 - «жіночий» детектив в українській літературі. Екзистенційні проблеми в романі «Імітація» Є.Кононенко.

3. Українська мелодрама. Романи Люко Дашвар.

Завдання: Подайте визначення таким літературознавчим поняття: *бестселер, масова література, паралітература, детектив, кримінальний роман, трилер, кітч, авантюрний детектив.*

Література

1. Брайко О. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру : (романи Євгенії Кононенко). *Слово і Час*. 2003. № 2. С. 48-57. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
2. Веретільник О. Леонід Кононович: творчість у національно-екзистенційному форматі. *Газ. Українська мова та література*. 2006. №41-43 (листопад). С. 64-70. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
3. Герасименко Н. Особливості творчої манери Ірен Роздобудько. *Слово і Час*. 2005. № 11. С. 36-40. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
4. Гудзь Ю. Прокиньтесь, мешканці штанів! Романи Леоніда Кононовича в контексті української реконкісти. *Кур'єр Кривбасу*. 2001. № 3. С.176-179.
5. Джугастрянська Ю. Ірен Роздобудько: коли жінка – поет. *Дивослово*. 2009. № 1. С. 59–61. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
6. Євгенія Кононенко – міс Марпл української літератури. Інтерв'ю з письменницею. *Україна*. 2007. № 10. С. 65.
7. Желізняк Н. Проза Життя Євгенії Кононенко. *Газ. Українська мова та література*. 2009. № 17-19 (травень). С.13–17.
8. Кокотюха А. У пошуках жіночого детективу. *Літературна Україна*. 2005. № 2. С. 23-24
9. Кукса Г.М. Історія розвитку та типологія жанру детективу в контексті світової літератури. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2004/04kgmksl.zip>
10. Неборак В. Літературознавство й кітч. *ЛітАкцент*. Київ : Темпора, 2009. С.52-58.
11. Сокур А. Національна містика Л.Кононовича. *Газ. Українська мова та література*. 2009. № 17-19 (травень). С.54–58.
12. Таранова А. Стратегії сприйняття масової літератури в сучасному літературознавстві. *Вісник Львівського університету. Серія філол.* 2008. Вип. 4. Ч. 2. С. 47-55. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vlnu/Fil/.../Taranova_A.pdf
13. Харчук Р. Євгенія Кононенко – три в одному: детектив, соціально-психологічний роман, гендерний есей. *Сучасна українська проза: Постмодерний період*. Київ : Академія, 2008. С.198–206.
14. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підопригори. Миколаїв: Іліон, 2014.

Практичне заняття № 7-8

Тема: Еволюція прози Вікторії Гранецької

План

1. Особливості міського фентезі.
2. Міфопоетика жіночого містичного любовного роману в Україні початку XXI ст.: основні закономірності.
3. Специфіка проблемно-тематичного комплексу роману В. Гранецької „Мантра-омана”. Система образів.
4. Комбінаторна міфопоетика твору. Роль окремих ірраціональних образів. Художня концепція „Мантри-омани”.
5. Роман В. Гранецької „Тіло ТМ” у типологічному ряду світової літератури. Діалог національного й універсального.
6. Нові горизонти смислові акценти і жанрові прикмети в „Нещасливому”.

Література

1. Гранецька В. Як з'явилася „Мантра-омана” / Вікторія Гранецька // Вікторія Гранецька. Офіційний сайт. – URL : granetska.net.ua/mantra-omana/yak-zyavilasya-mantra-omana.html .
2. Гурдуз А.І. Комбінаторна міфопоетика роману Вікторії Гранецької „Мантра-омана” // *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. — Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. 38. – С. 138-144.
3. Гурдуз А.І. Міфопоетика „жіночого” містичного любовного роману першого десятиліття XXI століття в Україні // *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського* : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будак, гол. ред. серії О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.13 (104). – С. 61-68.
4. Дубинянська Я. Введення в оману / Яна Дубинянська // *ЛітАкцент*. – URL : litakcent.com/2012/01/20/vvedennja-v-omanu/ .
5. Куява Ж. „Мантра-омана”: не сотвори собі... гріха / Жанна Куява // *Сумно?Ком*. – 2011. – 09. – 12. – URL : sumno.com/literature-review/mantra-omana-ne-sotvory-sobi-griha/ .
6. Нікалео Н. Мантра чи омана? / Ніка Нікалео // Вікторія Гранецька. Офіційний сайт. – URL : granetska.net.ua/mantra-omana/mantra-chi-omana.html .
7. Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр : моногр. / С. О. Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2011. – 432 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: Робота зі словом у мелодраматичному моделюванні Олени Печорної

План

1. Оригінальність творчої манери Олени Печорної. Продовження національних традицій і новаторство.
2. Мінорна концентрованість фабули в романі „Грішниця”. Перегук роману з українськими й зарубіжними творами відповідної тематики („Повія” Панаса Мирного, „Яма” І. Куприна, „Дівчата” В. Висоцького, „11 хвилин” П. Коельо).
3. Від трагедії матері до трагедії батька: концепція героя в „Колах на воді”. Роль утілень образів стихій у розкритті художньої концепції роману.
4. Робота з традиційними моделями у романі „Фортеця для серця”. Новаторство письменниці.

Література

1. Герасименко Н. Жіноча література: чи справді „рожева”? *Слово і Час*. 2015. № 3. С. 56-69.
2. Герасименко О. Про що мовчить вода? *Всі книги*. 2013. 3 вересня. URL :

vsiknygy.net.ua/shcho_pochytati/30596 .

3. Гурдуз А. І., Барковська К. Б. Мотив сходження в романі Олени Печорної „Грішниця”. *Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки*. Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2014. Вип. 36. С. 50-53.
4. Гурдуз А.І. Концепт води в романі Олени Печорної „Кола на воді”. *Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки*. Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2015. Вип. 39. С. 72-75.
5. Печорна О. „Краще „фільтрувати” мову і мати внутрішню цензуру” : інтерв’ю. *Чернігів-інфо*. 2013. 15 листопада. URL : 4ernigiv.info/strichka/2024-pismennicya-olena-pechorna-krasche-fltruvati-movu-mati-vnutrshnyu-cenzuru.html .

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: Рефлексійний роман Ольги Слоньовської і діалог мистецтв у ньому

План

1. Своєрідність відображення в літературному творі діалогу мистецтв.
2. „Дівчинка на кулі” Ольги Слоньовської: художня полірівневість роману.
 - 2.1. Світ героїв і герої у світі: історична і художня правда в романі.
 - 2.2. Жанрові маркери в романі: синтез традицій і новаторство.
 - 2.3. Роль композиції в розкритті мистецьких акцентів „Дівчинки на кулі”. Твори О. Слоньовської і П. Пікассо.

Завдання: Покажіть специфіку міжмистецького перекодування в романі Ольги Слоньовської „Дівчинка на кулі”.

Література

1. Баран Є. Передчуття любові. *Ольга Слоньовська* : персональний сайт. URL : slonowska.pu.if.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=60:2011-06-21-07-22-11&catid=34:2011-06-17-07-27-02&Itemid=56 .
2. Гурдуз А.І. Мова літератури і живопису: „Дівчинка на кулі” Ольги Слоньовської і Пабло Пікассо. *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. Вип. 39. С. 88-92.
3. Свидерская М. И. „Девочка на шаре” и „Девушка с лотосом”. *Марина Ильинична Свидерская* : персональный сайт. URL : <http://sviderskaya.philos.msu.ru/index.php?id=514> .

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Прозовий експеримент у романах Алли Рогашко

План

1. Поняття літературного експерименту. Український і світовий досвід.
2. Специфіка побудови роману Алли Рогашко „Осіннє Рондо місячної ночі” в міжмистецькій перспективі.
 - 2.1. Рондо в музиці й літературі.
 - 2.2. Специфіка композиції „Осіннього Рондо місячної ночі”, проявлення в тексті рондичної системи.
 - 2.3. Бінарна система образів персонажів роману та її роль у міфопоетичній канві твору,
3. Місце прози А. Рогашко в українському літературно-мистецькому процесі початку ХХІ ст. Художні анаорги й питання унікальності.

Література

1. Герасименко Н. Жіноча література: чи справді «рожева»? *Слово і Час*. 2015. № 3. С. 56–69.
2. Гурдуз А. І. Міфопоетика «жіночого» містичного любовного роману першого десятиліття ХХІ століття в Україні. *Науковий вісник Миколаївського державного*

університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будак, гол. ред. сер. О. С. Філатова. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. Вип. 4.13 (104). С. 61–68.

3. Гурдуз А. Структурна домінанта міфопоетики роману Алли Рогашко «Осіннє Рондо місячної ночі». *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер. : Філологічні науки : (літературознавство)* : зб. наук. пр. / за ред. О. С. Філатової. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. Листопад. Вип. 2 (18). С. 96–101.
4. Рогашко А. Їхній світ удвох. *Львів. Смаколики. Різдво* : зб. / укл. і передм. Н. Нікалео. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. С. 130–165.
5. Рогашко А. Осіннє Рондо місячної ночі : роман / передм. Г. Пагутяк. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2015. 208 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

Тема: Соціально-психологічна фантастика Марини і Сергія Дяченків та їх „школа”

План

1. Соціально-психологічна фантастика як жанровий різновид. Український і світовий досвід явища.
2. Шлях Марини і Сергія Дяченків у велику літературу: від толкінівського впливу до світового визнання оригінального таланту.
3. Адаптація світової моделі протистояння добра і зла в повісті „Брамник”.
4. „Передмова” до „продовження”: українська варіація донкіхотства в повісті „Останній Дон Кіхот”.
5. Трансформація концепту монстра в психологічній повісті „Долина совісті”.
6. Розкриття особистості в апокаліптичній реальності (роман „Армегед-Дім”).
7. Роль творчості М. і С. Дяченків у розвитку сучасної літератури, їх „школа” (зокрема, проза Михайла Назаренка).

Завдання: Відповідаючи на питання плану заняття, окресліть характер творчої еволюції М. і С. Дяченків.

Література

1. Гурдуз А., Косенчук О. Дон Кіхот і донкіхотство: сучасний український погляд і варіація. *Література. Фольклор. Проблеми поетики* : зб. наук. праць / редкол. : А. В. Козлов (відп. ред.) та ін. Київ : Акцент, 2006. Вип. 24. Ч. 1. С. 379-387.
2. Гурдуз А., Косенчук О. Український Дон Кіхот: „передмова” до „продовження” // *Українська література в загальноосвітній школі*. Київ, 2006. № 2. С. 5-7.
3. Гурдуз А., Донцул Л. „Брамник” М. і С. Дяченків та „Володар Перснів” Дж. Р. Р. Толкієна в компаративному висвітленні. *Література. Фольклор. Проблеми поетики* : зб. наук. пр. / редкол. : Г. Ф. Семенюк (гол. ред.), А. В. Козлов (відп. ред.) та ін. Київ : Твім інтер, 2009. Вип. 34. Ч. 1. С. 81-89.

Практичне заняття № 13

Тема: Мешап-проза в Україні

План

1. Поняття альтернативної історії в літературі. Mesh-up.
2. Своєрідність української моделі рецепції мегап-прози: роман Я. Бакалець і Я. Яріша „Із сьомого дна”.
 - 2.1. Композиція роману, система образів, проблемно-тематичний комплекс.
 - 2.2. Історична лінія в романі і роль „мешап-поправки”. Втілення фентезі-концепції в творі.
3. Слов’янська мешап-проза та її специфіка.

Завдання. 1. Дайте визначення комплексу понять альтернативної прози.

1. Поясніть художню природу мешапу і мешапу в літературі.
2. Порівняйте втілення мешап-концепції в літературі і кіно

Література

1. Антоничева М. Роман с зомби. *Знамя*. 2012. № 1. URL : <http://magazines.russ.ru/znamia/2012/1/a20.html> .
2. Бакалець Я., Яріш Я. Із сьомого дна ; передм. Г. Пагутяк. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2011. 400 с. : іл.
3. Быков Д. Другой альтернативы у нас есть! Альтернативная фантастика как наше все. URL : http://www.e-reading-lib.org/chapter.php/147699/29/Bykov_-_Vместo_zhizni.html .
4. Гуларян А. Б. Жанр альтернативной истории как системный индикатор социального дискомфорта. *Самиздат* : журнал. 2006. 29 декабря. URL : http://zhurnal.lib.ru/f/forum_a_i/doclad1.shtml .
5. Гурдуз А.І. Мешап-проза: історія гри з історією. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського* : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013. Вип. 4.11 (90). С. 44-48.
6. Гурдуз А.І. Історія, міф і гра в романі Ярослави Бакалець і Ярослава Яріша „Із сьомого дна”. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка* : зб. наук. пр. Луганськ : Вид-во Державного закладу „Луганський нац. ун-т імені Тараса Шевченка”, 2013. № 2 (261). Ч. І. Філологічні науки. – С. 101-107.
7. Гурдуз А. Роман Ярослави Бакалець і Ярослава Яріша „Із сьомого дна” як українська модифікація мешап-прози. *Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова”* : монографія / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С. В. Підопригори. Миколаїв : Іліон, 2014. С. 98-112.
8. Еськов К. Кузница и гвоздь : («альтернативная история» против «криптоистории»). *Консерватор*. 2003. № 18 (30 мая – 5 июня). URL : http://lib.ru/PROZA/ESKOV_K/s_konserwa.txt.
9. Зачем Тимуру вампиры? : Отвечает Петр Гайдар, правнук писателя / Аргументы и факты. 2011. 30 августа. № 33. URL : <http://www.aif.ru/culture/dontknow/6880> .
10. Невский Б. Литературный секонд-хенд. Мэшап – дитя нового века. *Мир фантастики* : журнал. 2011. Декабрь. № 100. URL : <http://www.mirf.ru/Articles/art4953.htm> .
11. Почапська-Красуцька О. Гріх і гріховність у сучасному українському фентезі : (за романом Я. Бакалець та Я. Яріша «Із сьомого дна»). URL : <http://winner.se-ua.net/page13/1/7/> .
12. Рекулак Дж. «Мы вторглись в чопорный мир классической литературы с помощью вопиющего элемента» : интервью креативного директора издательства «Quirk Books», выпустившего «Гордость и предубеждение и зомби» и «Андроид Каренина», о новом литературном жанре «мэшап-романов» ; вёл Т. Дорофеев. *Буквоїд*. 2011. 20 червня. URL : <http://bukvoid.com.ua/digest/2011/06/20/085200.html> .
13. Соболев С. В. Альтернативная история : пособие для хронохичхайкеров. Липецк : Крот, 2006. 232 с. URL : <http://www.likebook.ru/books/view/142869/?page=1-2> .

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14-15

Тема: Нова українська поезія початку ХХІ ст.

План

1. Художні координати поетичної творчості дев'ятдесятників. Літературні угруповання «Нова дегенерація», «Червона фіра», ММЮНА ТУГА.
2. Поетична палітра І. Андрусяка, С. Жадана, Маріанни Кіяновської, Мар'яни Савки.

3. Покоління двотисячників як самобутнє мистецьке явище. Поезія Д. Лазуткіна, Катерини Бабкіної.
4. Відеопоезія в Україні: досвід, здобутки, прорахунки.

Завдання: Вивчити напам'ять поезію на вибір.

Література

1. Анісімова Н. Український поетичний авангард кінця XX ст. // Дивослово. 2003. № 5.
2. Баран Є. ІБТ: ідеологічне резюме : (Бондар-Терещенко І.) // Березіль. 2002. № 1-2. С. 182-181. – Режим доступу : http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORT ERMS=0&S21STR=
3. Біла А. Від ломки до ломки : лірика Сергія Жадана // Слово і час. 2002. № 1. С. 35-48.
4. Біла А. Шлях до Ітаки : Рец.: Бондар-Терещенко І. Постебня // Березіль. — 2002. №1-2. С. 177-179. – Режим доступу : http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORT ERMS=0&S21STR=
5. Голобородько Я. Тембри ліричного вокалу : Про Маріанну Кіяновську та Мар'яну Савку // Кур'єр Кривбасу. 2008. № 9-10. С. 247-256. – Режим доступу : http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORT ERMS=0&S21STR=
6. Коцарев О. Дмитро Лазуткін : енергійна проза у віршах і романтичні вірші у прозі // Кур'єр Кривбасу. 2008. № 3-4. С. 337-338. – Режим доступу http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORT ERMS=0&S21STR=
7. Коцарев О. Енергетичний напій Lazootkin : Рец.: Лазуткін Д. Солодощі для плазунів. *Березіль*. 2006. № 1. С. 169-171. URL : http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORT ERMS=0&S21STR=
8. Савка М. Алогізми і парадокси чи шлях чіткої логіки : (Збірка поезій М.Кіяновської «Інкарнація»). *Молода нація* : альманах. 1998. № 9'98. С. 144-147. – URL : http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORT ERMS=0&S21STR=

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 16-17

Тема: Українська драматургія межі XX-XXI ст.

План

1. Історична зумовленість розвитку драматургії на помежів'ї століть.
2. Гра саркастичної фантазії, домислу, уяви в драматичних текстах О.Ірванця («Прямий ефір», «Маленька п'єса про зраду для однієї актриси»).
3. Абсурдність світу в п'єсах Неди Нежданої «Той, хто відчиняє двері», «Самогубство самотності»

Література

1. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновленні структурного зв'язку через жанрове моделювання. Київ : Четверта хвиля, 2006. 512 с.

2. Голобородько Я. Прозора неprozа Олександра Ірванця // Голобородько Я. Артеграудн. Український літературний істеблїшмент. К. : Факт, 2006. С. 93-101.
3. Даниленко В. Театр у шухляді // Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес. К. : Академвидав, 2008. С. 317-323.
4. Крикун А. Олександр Іранець : мовлення в прямому ефірі // Українська мова та л-ра. 2007. № 2-4 (498-500).
5. Макаренко Є. Синій автомобіль щастя. *Український театр*. 1999. № 1-2. С. 17-18.
6. Мельник О. «У драматургію я прийшов не одразу...» (Бесіда з драматургом Я.Стельмахом про його твори) // Український театр. 1991. № 5. С. 4-5.
7. Скибицька Ю. Сучасна українська драма: мотиви та поетика / Ю.Скибицька // Укр. література в загальноосвітній школі. 2006. № 1. С. 8-15.
8. Шаповал М. Новітня конфігурація української драми: путівник ілюзорного світу // Страйк ілюзій. Антологія сучасної української драматургії. Київ : Основи, 2004. С. 9-15.

Контрольні завдання до практичних занять, завдання для заліків

I змістова лінія – орієнтаційно-ознайомчий рівень

1. **До ознак постмодернізму в художньому творі зараховують:**
 - а) прагнення відтворити світ почуттів простої людини й викликати співчуття до героїв у читачів;
 - б) правдиве і всебічне відображення дійсності на основі типізації життєвих явищ;
 - в) тяжіння до стилізації, цитування, переінакшення, ремінісценції, алюзії.
2. **Елементи гіпертексту прослідковуються в романі...**
 - а) «Електронний пластилін» М.Бриниха;
 - б) «Останній діамант міледі» І.Роздобудько;
 - в) «Ключ» В.Шкляра.

II змістова лінія - понятійно-аналітичний рівень

Дайте визначення поняттям: паралітература, кримінальний роман, гіпертекст

1. Назвіть поетів – творців відеопоезії

III змістова лінія - продуктивно-синтетичний рівень

1. Доведіть, що в романі «Імітація» Євгенії Кононенко наявні три складові, а саме: детектив, соціально-психологічний роман, гендерний есей.

Банк тестів

Тест (20 питань) – як екзаменаційна робота

1. Основною ознакою масової літератури є...
 - розрахованість на соціальну еліту
 - формульність
 - детективна інтрига
 - політична складова
 - зняття табуєваних тем
2. Повість «Долина совісті» С. і М. Дяченків тяжіє до...
 - наукової фантастики
 - соціальної фантастики
 - ретродетективу
 - еротичної прози
 - експериментальної прози

Питання до екзаменаційних білетів (/ до заліку), екзаменаційні білети

1. Визначте основні тенденції поступування української літератури поч. ХХІ ст., зважаючи на найголовніші закономірності розвитку світового літературного процесу кінця ХХ – початку ХХІ ст.
2. Розкрийте авторські прийоми художнього моделювання образу головного героя в романі «Я, зомбі» Л.Кононовича.
3. Окресліть домінанти поетичного стилю І.Бондаря-Терещенка.
4. Визначте стан розвитку сучасної української драматургії.
5. Розкрийте своєрідність художнього відображення життя богеми в романі «Зів'ялі квіти викидають» І.Роздобудько.
6. Схарактеризуйте біблійний вимір лірики М.Кіяновської.
7. Визначте ознаки метароману в прозі Дари Корній.
8. Покажіть еволюційні прикмети в творчості Вікторії Гранецької і прокоментуйте їх.
9. Визначте загальні тенденції розвитку української драматургії поч. ХХІ ст.
10. Окресліть, у чому полягає пародійність серії кримінальних романів «Тартар» Л.Кононовича.
11. Розкрийте риси поетичного стилю Д.Лазуткіна.
12. Визначте специфіку розвитку жанрів масової літератури в Україні.
13. Окресліть гіпертекстову основу експериментальної повісті «Електронний пластилін» М.Бриниха.
14. Схарактеризуйте творчість С.Жадана як лідера поетичного покоління 1990-х.
15. Визначте загальні тенденції розвитку сучасної української поезії.
16. Розкрийте своєрідність художнього моделювання проблеми вибору в романі «Пів'яблука» Г.Вдовиченко.
17. Окресліть місце іронії у трагікомедії «Дев'ятий місячний день» О.Погребінської.
18. Визначте специфіку розвитку української відеопоезії як синтезу мистецтв.
19. Схарактеризуйте риси іронічного відображення сьогочасної дійсності в прозових творах І.Карпи.
20. Розкрийте авторську манеру оповіді в романі «Проект «МІССУРІ» Я. Дубинянської.
21. Визначте місце та роль конкурсу «Коронація слова» у формуванні сучасного українського літературного дискурсу.
22. Охарактеризуйте роль А.Кокотюхи в становленні та розвитку сучасного українського детективу.
23. Розкрийте урбаністичність поезій С.Жадана.
24. Визначте стан розвитку сучасної української поезії.
25. Охарактеризуйте особливості мелодраматичного конфлікту роману «Молоко з кров'ю» Люко Дашвар.
26. Розкрийте специфіку сюжетно-композиційної побудови драми «Зніміть з небес офіціанта» О.Миколайчука-Низовця
27. Визначте риси гіпертекстової мережевої літератури та окресліть її роль в сучасному українському літературному процесі.
28. Розкрийте проблематику повісті «Депеш Мод» С.Жадана.
29. Визначте, у чому полягає експериментальний характер драми «На виступцях» К.Демчук.
30. Визначте роль і місце детективу в жанровій системі сучасної української масової літератури.
31. Розкрийте художні засоби характеротворення у п'єсі «Той, хто відчиняє двері» Неди Нежданой.
32. Охарактеризуйте особливості сюжетно-композиційної організації експериментальної повісті «Електронний пластилін» М.Бриниха.
33. Визначте роль і місце мистецького об'єднання «Остання барикада» в сучасному українському літературному процесі.

34. Доведіть, що в романі «Імітація» Є.Кононенко наявні три складові: детектив, соціально-психологічний роман, гендерний есей.
35. Розкрийте сюрреалістичні елементи повісті «Згори вниз» Т.Маларчук.
36. Визначте місце «жіночої» прози в сучасному українському літературному дискурсі.
37. Розкрийте специфіку творення візуальної поезії на поч. ХХІ ст. (М.Сорока, М.Мірошниченко, М.Король).
38. Визначте актуальність проблематики драми «Зніміть з небес офіціанта» О.Миколайчука-Низовця.
39. Визначте характерні риси сучасного українського бестселера. Наведіть приклади сучасного українського бестселера.
40. Розкрийте специфіку реалізації художньої форми щоденника в творі «50 хвилин трави» І.Карпи.
41. Визначте актуальність проблематики п'єси «Той, хто відчиняє двері» Неди Нежданої.
42. Охарактеризуйте сучасний розвиток мережевої літератури в Україні в контексті культури постмодернізму.
43. Розкрийте проблему маргінальності та особливості її реалізації в повісті «Депеш мод» С.Жадана.
44. Визначте домінанти творчості Неди Нежданої.
45. Визначте основні умови розвитку української літератури поч. ХХІ ст.
46. Розкрийте проблематику повісті «Згори вниз» Т.Маларчук.
47. Охарактеризуйте специфіку творення образу ліричного героя в поезіях Д.Лазуткіна.
48. Визначте місце та роль літературно-мистецьких фестивалів у формуванні сучасного українського літературного дискурсу.
49. Схарактеризуйте специфіку сюжетно-композиційної побудови роману «Темна вода» А.Кокотюхи.
50. Розкрийте філософські координати лірики М.Савки.
51. Визначте місце та роль Національної премії імені Тараса Шевченка у формуванні сучасного українського літературного дискурсу.
52. Охарактеризуйте авторські прийоми творення образу «втраченого» покоління 1990-х у повісті «Депеш мод» С.Жадана.
53. Розкрийте особливості мелодраматичного конфлікту роману «Село не люди» Люко Дашвар.
54. Визначте стильові координати сучасної української літератури постмодерного періоду.
55. Розкрийте своєрідність художнього творення образу молодого покоління в романах Л.Дереша («Культ», «Поклоніння ящірці», «Намір!»).
56. Схарактеризуйте багатогранність творчості І.Бондаря-Терещенка.
57. Визначте поетичні координати українського слему як літературного явища поч. ХХІ ст.
58. Охарактеризуйте детективну складову роману «Ключ» В.Шкляра.
59. Розкрийте особливості художнього моделювання життєвих колізій у творі «Забавки з плоті і крові» Л.Денисенко.
60. Визначте риси гіпертекстової літератури в контексті культури постмодернізму.
61. Охарактеризуйте жанрові особливості молодіжного бестселера на прикладі повісті «Колекція пристрастей» Н.Сняданко.
62. Розкрийте взаємозв'язок елементів класичної та масової літератури в романі «Імітація» Є.Кононенко.
63. Визначте риси мультимедійної мережевої літератури та окресліть її роль в сучасному українському літературному процесі.
64. Дайте характеристику образу головного героя роману В.Шкляра «Елементал».
65. Розкрийте авторське моделювання конфлікту молодіжних субкультур у трилогії Л.Дереша («Культ», «Поклоніння ящірці», «Намір!»).
66. Визначте місце кримінального роману в жанровій системі сучасної української масової літератури.

67. Проаналізуйте образи жінок в романі «Зів'ялі квіти викидають» І.Роздобудько.
68. Схарактеризуйте домінанти творчості О.Погребінської.
69. Окресліть місце та роль електронних видань у формуванні цілісності української літератури.
70. Розкрийте специфіку жанру авантюрного детективу в творчості І.Роздобудько.
71. Охарактеризуйте постмодерну спрямованість драматичних текстів І.Бондаря-Терещенка.
72. Визначте особливості діяльності сучасних молодіжних літературних угруповань.
73. Окресліть специфіку зображення тоталітарної дійсності в романі «Я, зомбі» Л.Кононович.
74. Схарактеризуйте домінанти творчості В.Сердюка.
75. Визначте місце роману жахів у жанровій системі сучасної української масової літератури.
76. Розкрийте особливості художнього часопростору в романі «Проект «МІССУРІ» Я.Дубинянської.
77. Визначте, у чому полягає романтизація смерті в субкультурному молодіжному романі «Екзгумація міста» С.Поваляєвої.
78. Визначте місце і роль масової літератури в сучасному українському літературному просторі.
79. Розкрийте постмодерну візію історії в романі «Басаврюк ХХ» Д.Білого.
80. Охарактеризуйте постать ліричного героя в поезіях М.Кіяновської.
81. Визначте жанрову специфіку сучасного українського детективу.
82. Доведіть, що мовно-стильові особливості твору «50 хвилин трави» І.Карпи складають основу авторської концепції.
83. Охарактеризуйте домінанти творчості О.Миколайчука-Низовця.
84. Окресліть місце і роль кримінального роману в жанровій системі сучасної української масової літератури.
85. Визначте особливості індивідуального стилю С.Поваляєвої на прикладі твору «Екзгумація міста».
86. Обґрунтуйте постмодерну спрямованість поезії І.Бондаря-Терещенка.
87. Охарактеризуйте стан розвитку «жіночого» детективу в сучасній українській літературі.
88. Окресліть мовно-стильові особливості повісті «Депеш мод» С.Жадана.
89. Визначте місце жанру медитації в поетичному доробку М.Кіяновської.
90. Визначте світоглядні орієнтири української молодіжної прози поч. ХХІ ст.
91. Розкрийте внесок Марини та Сергія Дяченків у розвиток сучасного українського фентезі.
92. Схарактеризуйте специфіку поетичного синтаксису в поезіях І.Бондаря-Терещенка.

Контрольна робота № 1

з історії української літератури (сучасний літературний процес)

1. Основною ознакою масової літератури є...
 - розрахованість на соціальну еліту
 - формульність
 - детективна інтрига
 - політична складова
 - зняття табуєваних тем

Екзаменаційні білети

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Напрямок підготовки: 6.020303 Філологія* (Українська мова і література)

Спеціальність: 6.020303 Українська мова і література*. Форма контролю: екзамен

Назва екзамену: Історія української літератури

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Визначте основні тенденції розвитку української літератури поч. ХХІ ст. у контексті розгортання світового літературно-мистецького процесу кінця ХХ – початку ХХІ ст.
2. Розкрийте авторські прийоми художнього моделювання образу головного героя в романі «Я, зомбі» Л.Кононовича.
3. Окресліть домінанти поетичного стилю І.Бондаря-Терещенка.

Затверджено на засіданні

кафедри української мови і літератури

Протокол № __ від „__” жовтня 2018 року

Завідувач кафедри _____ проф. Філатова О. С.

Екзаменатор _____ доц. Гурдуз А. І.

Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів

(зокрема, теми рефератів, глосарій)

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

Відповідно до державних стандартів вищої освіти окрім аудиторної роботи, на дану навчальну дисципліну виокремлюються й години для самостійної (позааудиторної) роботи, яка становить 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення курсу. Саме самостійна робота набуває все більшого значення й актуальності сьогодні, оскільки обсяг навчального матеріалу з досить значний, і не все можна встигнути розглянути під час аудиторних занять. Отже, продумана організація самостійної роботи студента стає важливою умовою успішного навчання і ефективного засвоєння ним знань.

Метою самостійної роботи є вироблення навичок самостійної навчально-дослідної діяльності, що передбачає самостійне опрацювання художніх творів та літературно-критичних праць, необхідних для належного засвоєння предмета навчальної дисципліни, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення і викладу одержаної інформації.

Перевірка виконання самостійної роботи проводиться викладачем на семінарських заняттях, а також виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 1

Тема: Літературні конкурси й мистецькі акції початку ХХІ ст.

(аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)

План

1. Спектр літературно-мистецьких конкурсів, форумів та інших аналогічних акцій початку ХХІ ст. в Україні.
2. Міжнародний конкурс «Коронація слова» та його переможці.
3. **Лауреати Національної премії імені Тараса Шевченка в галузі літератури та публіцистики поч. ХХІ ст.**

Завдання 1. Здійсніть аналітичний огляд визначених питань і подайте письмові відповіді.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 2

Тема: Сучасний літературний процес: віддзеркалення

в вітчизняній і зарубіжній періодиці (зокрема, погляд діаспори)

(аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді; мультимедіапрезентація, її аналітичний коментар).

План

7. Версія сучасного літературного процесу України в періодиці («Вітчизна», «Київ», «Дніпро», «Березіль», «Дзвін», «Слово і Час», «Кур'єр Кривбасу», «Авжеж», «Вежа»; газета «Літературна Україна»).
8. Висвітлення художньо-естетичних шукань митців на сторінках журналу діаспори «Сучасність».
9. Електронні видання в системі оцінки національного літературно-мистецького процесу.

Завдання 1. Здійсніть аналітичний огляд визначених питань і подайте письмові відповіді, а також запропонуйте результати роботи у вигляді мультимедіапрезентації.

Завдання 2. Зробіть огляд 2-3 періодичних видань 2010-2017 рр. і сформулюйте електронний каталог публікацій з проблем розвитку сучасного літературного процесу.

Рекомендована література та web-джерела

Періодичні видання

Лауреати національної премії Т.Шевченка

<http://www.novaproza.com.ua/>

<http://e-litr.com.ua/>

<http://www.krok.te.ua/zvirshi/>

<http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm>

<http://www.zahid-shid.net/>

<http://www.potyah76.org.ua/help/>

<http://chetver.com.ua/22/09.htm>

<http://litakcent.com/>

<http://www.artportal>

<http://www.artvertep.dp.ua>

<http://brama.com>

<http://www.gak.com.ua>

<http://www.ilnan.gov.ua>

<http://www.infostore.org>

<http://www.internetri.net>

<http://www.krytyka.kiev.ua>

<http://www.maysterni.com>

<http://www.mosbul.ru>

<http://www.poetuka.uazone.net>

<http://www.ukr.liter.net>

<http://www.vsesvit-journal.com>

<http://ukrlit.blog.net.ua/>

<http://www.biblioteka.uz.ua>

<http://neabyshcho.blogspot.com/>

САМОСТІЙНА РОБОТА № 3

Тема: Роман Ліни Костенко „Записки українського самашедшого”
як лакмус соціокультурних реалій початку ХХІ ст.
(аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)

План

1. Місце „Записок українського самашедшого” у творчості Ліни Костенко.
2. Проблемно-тематичний комплекс роману як проекція соціокультурної ситуації країни початку ХХІ ст. Жанрові специфікації твору.
3. Образи персонажів роману: принципи характеротворення.
4. Риси традиції й новаторства в романі. Інтертекстуальність.

Завдання. Здійснити аналітичний огляд визначених питань (письмові відповіді).

Література

1. Базилевський В. Хроніка перманентного абсурду. Погляд із мезозою. *Літературна Україна*. 2011. № 4. 27 січня. С. 6-7.
2. Наєнко М. Локус Гоголя в «Записках українського самашедшого». *Літературна Україна*. 2011. № 17. 28 квітня. С. 6-7.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 4

Український детектив початку ХХІ століття

Завдання 1. Підготуйте реферат на одну з запропонованих тем:

«Леонід Кононович – «батько українського кримінального роману».

«Протиріччя художньої оцінки роману Василя Шкляра («Ключ», «Елементал»)).

«Жіночий» детектив в українській літературі. Екзистенційні проблеми в романі «Імітація» С.Кононенко»

«Авантюрний детектив «Останній діамант міледі» Ірен Роздобудько: жанрові маркери».

Література

1. Брайко О. Екзистенційні проблеми крізь призму детективного жанру : (романи Євгенії Кононенко). *Слово і Час*. 2003. № 2. С. 48-57. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
2. Веретільник О. Леонід Кононович: творчість у національно-екзистенційному форматі. *Газ. Українська мова та література*. 2006. №41-43 (листопад). С. 64-70. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
3. Герасименко Н. Особливості творчої манери Ірен Роздобудько. *Слово і Час*. 2005. № 11. С. 36-40. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
4. Гудзь Ю. Прокиньтесь, мешканці штанів! Романи Леоніда Кононовича в контексті української реконквісти. *Кур'єр Кривбасу*. 2001. № 3. С.176-179.
5. Джугастрянська Ю. Ірен Роздобудько: коли жінка – поет. *Дивослово*. 2009. № 1. С. 59–61. URL: http://hklib.npu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=KST&P21DBN=KST&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullw&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COLORTERMS=0&S21STR=
6. Євгенія Кононенко – міс Марпл української літератури. Інтерв'ю з письменницею. *Україна*. 2007. № 10. С. 65.
7. Желізняк Н. Проза Життя Євгенії Кононенко. *Газ. Українська мова та література*. 2009. № 17-19 (травень). С.13–17.
8. Кокотюха А. У пошуках жіночого детективу. *Літературна Україна*. 2005. №2. С. 23-24
9. Кукса Г.М. Історія розвитку та типологія жанру детективу в контексті світової літератури. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2004/04kgmksl.zip>
10. Неборак В. Літературознавство й кітч. *ЛітАкцент*. Київ : Темпора, 2009. С.52-58.
11. Сокур А. Національна містика Л.Кононовича. *Газ. Українська мова та література*. 2009. № 17-19 (травень). С.54–58.
12. Таранова А. Стратегії сприйняття масової літератури в сучасному літературознавстві. *Вісник Львівського університету. Серія філол.* 2008. Вип. 4. Ч.2. С. 47-55. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vlnu/Fil/.../Taranova_A.pdf
13. Харчук Р. Євгенія Кононенко – три в одному: детектив, соціально-психологічний роман, гендерний есей. *Сучасна українська проза: Постмодерний період*. Київ : Академія, 2008. С. 198–206.
14. Старовойт Л. В. Жанрові модифікації детективу у творчості Ірен Роздобудько. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського. Сер. : Філологічні науки*. Миколаїв : МДУ, 2011. Вип. 7. С.117-124.
15. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підопригори. Миколаїв: Іліон, 2014.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 5

Концепція жанру фентезі та його сучасний український варіант. Молодіжні бестселери Світлани Пиркало і Наталки Сняданко

Завдання 1. Підготувати реферат «Фентезі як масовий жанр в українській літературі»

Завдання 3. Подати цитатну характеристику головної героїні (Павліни Стопудів) роману «Не думай про червоне» Світлани Пиркало.

Завдання 4. Визначити проблематику роману «Колекція пристрастей» Наталки Сняданко. Аргументувати власну відповідь.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 6

Жанр альтернативної історії у творчості Д.Білого і В.Кожелянка

Завдання 1. Подати визначення літературознавчим поняттям: альтернатива, альтернативна історія, містика.

Завдання 2. Скласти план відповіді на питання «У чому виявляється специфіка переосмислення сторінок української історії в романі «Басаврюк ХХ» Д.Білого і «Дефіляда в Москві» В.Кожелянка?»

САМОСТІЙНА РОБОТА № 8

Тема: Синтетична проза Максима Кідука
(аналітичний огляд визначених питань: письмові відповіді)

План

1. Максим Кідука: особливості синтетичного стилю.
2. Від наукової фантастики до містики й жахів: „Бот” 2014 р. – „Заирни у мої сні” 2017 р.
3. Професія – мандрівник. Сучасна проза „мандрів та екзотики”. „Мексиканські хроніки. Історія однієї мрії”: стиль і проблематика, система образів.

Завдання. Здійснити аналітичний огляд визначених питань (письмові відповіді).

САМОСТІЙНА РОБОТА № 9

Тема: Нова енергія українського поетичного слова ХХІ ст.
(поезія напам'ять, письмові відповіді на питання плану)

Завдання 1. Вивчіть напам'ять поезію одного з названих поетів і запропонуйте її літературознавчий аналіз: Д. Лазуткіна, І.Бондаря-Терещенка, Мар'яни Савки, Маріанни Кіяновської, С.Жадана, О.Коцарева, Катерини Бабкіної.

Схема аналізу поетичного твору:

I. Загальні питання:

- 1) назва твору, ім'я автора;
- 2) назва збірки, складовою якої є вірш;
- 3) рік написання та видання;
- 4) поштовх для створення збірки чи вірша;
- 5) кому присвячений;
- 6) наявність епіграфа, його значення.

II. Теоретичні, літературознавчі питання:

- 1) напрям, якого (яких) стосується вірш чи збірка;
- 2) жанр;
- 3) тема;
- 4) ідея;
- 5) мотиви;

- 6) образ ліричного героя;
- 7) строфіка;
- 8) кількість стіп;
- 9) розмір вірша;
- 10) назва стопи;
- 11) рима чи її відсутність;
- 12) вид рими;
- 13) художньо-зображальні мовні засоби*.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 10

Тема: Українська драматургія в постмодерноиу форматі

План

1. Тенденції розвитку української драматургії перших десятиліть ХХІ ст.
2. Вектори творчого пошуку драматургів у контексті мистецтва вітчизняного й світового театру.

Завдання 1. Підготуйте реферат за творчістю одного з драматургів: Творчість Катерини Демчук, Олександри Погребінської, Сергія Щученка, Олега Миколайчука-Низовця, Неди Нежданої, І.Бондаря-Терещенка.

Завдання 2. Здійсніть літературознавчий аналіз сучасної української п'єси на вибір.

Схема аналізу драматичного твору

I. Загальні питання:

- 1) назва твору, ім'я автора;
- 2) рік написання, рік видання;
- 3) історія написання;
- 4) наявність присвяти, епіграфа.

II. Теоретичні, літературознавчі питання:

- 1) жанр;
- 2) тема та ідея;
- 3) проблематика
- 4) система образів;
- 5) сюжет;
- 6) композиція;
- 7) художньо-зображальні засоби словесного мистецтва: діалоги, монологи, репліки як засоби характеристики персонажів; наявність авторської характеристики та коментаря (опис обстановки, поведінки, жестів персонажів, ремарки тощо).

III. Культурологічні питання:

- 1) думки митців, критиків до твору
- 2) власна думка про твір.

ПЕРЕЛІК ХУДОЖНІХ ТВОРІВ ДЛЯ ПРОЧИТАННЯ

		Наявність твору в періодичних виданнях та електронних бібліотеках
ПРОЗА		
Арєнев Володимир	„Бісова душа, або Проклятий скарб”	
Білий Дмитро	«Басаврюк ХХ»	http://www.ukrcenter.com/LIBRARY/read.asp?id=7209
Бриних Михайло	«Електронний пластилін», «Шахмати для дибілів»	
Гранецька Вікторія	„Мантра-омана”, „Тіло ТМ”	
Дубинянська Яна	«Проект «МІССУРІ»	
Дяченки Марина і Сергій	„Брамник”, „Долина совісті”, „АрмагедДім”, „Останній Дон Кіхот”.	
Жадан Сергій	«Депеш мод» «Ворошиловград»	Березіль. — 2004. — № 7—8. — С. 8—89. Кур’єр Кривбасу. — 2010. — №248—249. — С. 56—198; № 150—151. — С. 116—191.
Карпа Ірена	«50 хвилин трави (коли помре твоя краса)»	
Кідрук Максим	„Бот”, „Заирни у мої сни”, „Мексиканські хроніки. Історія однієї мрії”, „Бот”, „Заирни у мох сни”.	
Кожелянко Василь	«Дефіляда в Москві»	// Сучасність. — 1998. — № 11. — С.9—56.
Кокотюха Андрій	«Темна вода»	
Кононенко Євгенія	«Імітація»	
Кононович Леонід	«Я, зомбі!»	Сучасність. — 1993. — № 4. — С. 18—52; № 5. — С. 13—42.
Корній Дара	„Гонимарник”, „Щоденник Мавки” (також на вибір: „Крила кольору хмар” і „Зозулята зими” (у співавторстві з Талою Владмировою), цикл романів „Безсмертні” (Зворотний бік світла”, „Зворотний бік темряви”, „Зворотний бік сутіні”, „Зворотний бік світів”).	
Любко Дереш	«Поклоніння ящірці»	
Люко Дашвар	«Село не люди», «Молоко з кров’ю»	
Забужко Оксана	«Музей покинутих секретів»	Березіль. — 2005. — № 7/8. — С. 18—53; № 9. — С. 17—52; № 10. — С. 16—85.
Пиркало Світлана	«Зелена Маргарита»	
Роздобудько Ірен	«Останній діамант міледі»	
Слоньовська Ольга	„Дівчинка на кулі”	
Сняданко Наталка	«Колекція пристрастей або пригоди молодої українки»	http://sovremennik.ws/
Таран Людмила	„Дзеркало єдиногого”	
Шкляр Василь	«Ключ», «Чорний ворон»	
Матіос Марія	«Солодка Даруся»	Трояка ружа (Солодка Даруся) // Сучасність. — 2002. — № 11. — С. 8—21; 2003. — № 5. — С. 10—27; 2003. — № 10. — С. 6—49.
ДРАМАТУРГІЯ		
Ірванець О.	«Маленька п’єса про зраду для однієї актриси», «Прямий ефір»	
Миколайчук-Низовець Олег	«Зніміть з небес офіціанта»	http://www.kurbas.org.ua
Неждана Неда	«Самогубство самотності», «Той, хто відчиняє двері»	
Погребінська Олександра	«Дев’ятий місячний день»	
Сердюк Володимир	«Сестра милосердя»	
Щученко Сергій	«Шляхетний дон»	
ПОЕЗІЯ		
Багряна Анна	Збірки поезій «Суцвіття слів», «Поміж бузкових снів», «Між богами і нами»	
Бондар-Терещенко Ігор	Збірки поезій «Лірень», «Ulaskava», «Фібруарій», «Постебня», «Коза-Дерида», «Сорока-бароко», драматична поема «Повернення Менелая», вибрані поезії «Автогеографія»	
Жадан Сергій	Збірки поезій: «Цитатник», «Генерал Юда», «Пепсі», «Вибрані поезії. 1992-2000», «Балади про війну і відбудову», «Історія культури початку століття» «Цитатник», «Марадона», «Ефіопія». Зібрання творів: «Капітал»	
Кіяновська Маріанна	Збірки поезій «Інкарнація», «Вінки сонетів», «Міфотворення», «Кохання і війна» (у	

	співавторстві з Мар'яною Савкою), «Книга Адама», «Звичайна мова», «Дещо щоденне».
Коцарев Олег	Збірка поезій «Мій перший ніж»
Лазуткін Дмитро	Збірки поезій «Дахи», «Солодощі для плазунів», «Паприка грез», «набиті травною священні корови», «Бензин»
Савка Мар'яна	Збірки поезій «Малонки на камені», «Тінь риби»
Скиба Роман	Збірки поезій «Мене назовуть листопадом» «Осінь на місяці, або Усміх дракона», «Тінь сови», «Хвороба росту», «Одіссея-2000», «П'ятизнак, або Життя і нежить»

Тематика рефератів

1. Концепція радянської ментальності в романі «Ворошиловград» С.Жадана
2. Трагедія людини в романі «Салодка Даруся» Марії Матіос
3. Постмодерна парадигма в повісті «Брухт» П.Загребельного
4. Деміфологізація образу Т.Шевченка в творах письменників-постмодерністів (Ю.Андрухович, С.Жадан, А.Курков, С.Ушкалов).
5. Дихотомія модерного та постмодерного в романі «Щоденний жезл» Є.Пашковського
6. Неомодерна та неонародницька парадигми в творчості Романа Іваничука (на матеріалі трилогії «Хресна проща»)
7. Постмодерна патопоетика роману «Острів Сильвестар» Володимира Лиса
8. Постать Г.Сковороди в постмодерній рецепції В.Єшкілева (на матеріалі роману «Всі кути трикутника»)
9. Есхатологічна модель світу в повісті «Записки Білого Пташка» Галини Патутяк
10. Жанрові особливі особливості роману «Червоний» А.Кокотюхи.
11. Прикмети фентезійного жанру в романі Марії Ряполової „Бурецвіт”.
12. Провідні риси метагероїні романів Дари Корній.
13. Комбінаторність міфопоетики роману Вікторії Гранецької „Мантра-омана”.
14. Сутність деміфологізації чоловічого образу в жіночому романі України початку ХХІ ст.
15. Ознаки мешап-прози в романі Я. Бакалець і Я. Яріша „Із сьомого дна”.
16. Принцип консервативності масової літератури.

ГЛОСАРІЙ

(укладено за виданням «Мала українська енциклопедія актуальної літератури. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998)

АВАНГАРД (від французького *avant-garde* – передова охорона). В мистецтві, зокрема в літературі, авангард – загальна назва жанрів, течій, артефактів, які претендують на спробу революційної трансформації відношення “творець (креатор) – твір мистецтва – споживач”. Як самостійний феномен авангард уперше був визначений в епоху революцій 10–20-х років ХХ ст., і традиційно сприймався як “мистецький фронт соціальної революції” (С. Татлін). Авангард іноді вважають зародковою формою нових дискурсів у мистецтві, але сам авангард не претендує на суверенний дискурс, бо, створивши свій “список цінностей” (Див. статтю **ДИСКУРСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ**), перестає бути авангардом, втрачаючи ознаку революційності (зламу цінностей) і набуваючи ознак суспільно визнаної інтертекстуальності, тобто традиції. В українській літературі елементи авангарду були присутні у ранній творчості П. Тичини, М. Семенка, В. Поліщука, Г. Шкурупія та ін. У 80–90-х роках контекст авангардизму простежується у синтетичних креаціях Бу-Ба-Бу (проект “Крайслер Імперіал”) і в перших проектах часопису “Четвер”. Володимир ЄШКІЛЄВ

АНДЕГРАУНД (від англ. *underground* – підземелля, підпілля; цікавою видається версія, згідно з якою цей термін походить від англізованого варіанта німецького *andergrund* – інший ґрунт, інша основа). Можливий синонім – “контркультура”. Специфічний дискурс (або субдискурс) в мистецтві, котрий вважає всі легітимовані (а значить, комерціалізовані) дискурси мистецтва ренегатськими, запалими у кіч (див. статтю **КІЧ**). Адепти андеграунду створюють власні ієрархії цінностей, якісними знаками яких є “відвертість”, “опозиційність”, “щирість”, “підпілля”, “справжність”. Андеграунд іноді вважають етичною інерцією авангарду, залишком авангардних зародкових дискурсів. Дискурс андеграунду в мистецтві виник у 50–60-ті роки в рамках рок-субкультури. Літературний андеграунд з’явився у вигляді рок-літератури у 60-ті роки, пізніше літандеграунд в модифікаціях, синтезованих на основі елементів поп-арту, був включений у ПМ-дискурс. В Україні 60–80-х років літандеграунд існував здебільшого в ареалі російськомовної креації. До пізнього укр. андеграунду 70–80-х років можна віднести 1–2 числа часопису “Четвер” та україномовний проект “Відрижка” (Польща). Володимир ЄШКІЛЄВ

АРХЕТИП (від грецьк. *arche* – початок та *typos* – первісний образ). Вперше термін з’являється у містиці Філона Александрійського і пов’язаний з “образом Божим” (*Imago Dei*) в людині. У сучасну філософію термін уведений Карлом Ґуставом Юнгом (праця “Про архетипи колективного несвідомого”, надрукована у щорічному альманасі “Еранос” 1934 року). В цій праці Юнг писав: “Поняття “архетип” опосередковано відноситься до *representations collectives*, в котрих воно означає тільки ту частину психічного змісту, яка ще не зазнала жодної свідомої обробки. [...] Архетип як такий суттєво відрізняється від історично сталих або трансформованих форм. На найвищих рівнях таємних доктрин архетипи репрезентовані у такому оздобленні, яке здебільшого безпомилково вказує на вплив їх свідомої переробки в судженнях та підсумках. Безпосередні прояви архетипів, з якими ми зустрічаємось у снах та об’явленнях, значно індивідуальніші, незрозуміліші та наївніші, аніж, припустимо, міфи”. (Перекладено за: Jung C. G. *Bewusstes und Unbewusstes*. Walter Vlg. Olten. 1971. S. 11–14). Згідно з Юнгом архетипи є вродженими психічними структурами, які сформовані у первісні часи пізнання світу людиною як позачасові схеми виникнення думок та емоцій. Шарденісти вважають архетипи своєрідними еталонними комплексами символів, що закладені у підсвідомості Творцем. Незруйнованість цих символів є необхідною умовою збереження етичної нормотворчої домінанти, а, значить, і психічного здоров’я людства. У мистецтві, зокрема в літературі, архетипи є своєрідними ядрами сюжетних побудов та образних комплексів. Існує тріада, яку можна вважати схемою виникнення мистецького образу (як сюжетної, так і знакової складової): архетип – міф – образ. У цій тріаді міф

становить першу стадію свідомої обробки архетипу (первинна оболонка), образ – другу стадію (вторинна оболонка).

Якщо розглядати мистецтво як процес творення якісно нового і принципово нового (Див. статтю “НОВЕ” В ЛІТЕРАТУРІ), то архетипи виступають в якості стабільного джерела фундаментальних знакових складових мистецтва. Міфи більш операбельні і можуть використовуватись у мистецьких творах у певних модифікаціях (нарративах). Однак індивідуальна творчість автора артефакту обмежена щодо міфу, котрий існує в часових координатах, поза межних людським протягом (сотні, тисячі років), а, також інтегрований у суспільну свідомість комплексно (через освіту, книги, рекламні знаки, наближені ситуації тощо). В оболонці образів, навпаки, відображається історично обумовлений – а іноді ірраціональний процес модифікації образних комплексів. Цей процес пов’язаний із послідовно-історичною зміною дискурсів у мистецтві (Див. статтю ДЕРЕВО ДИСКУРСІВ). Для прикладу прослідкуємо літературні перетворення архетипу “кохання всупереч раціональній волі вищих сил (богів, батьків, суспільних стереотипів)”. За класичною модифікацією цей архетип дістав також назву “архетип Ромео і Джульєтти” (надалі – АРД). У міфології АРД презентований міфами про Медею, Психею, Лаодамію тощо. Загальний знаковий комплекс цих міфів розгортається навколо зіткнення недозволеного кохання з волею богів. Закохані мусять увійти у ситуацію страждання. Міф не надає героям АРД позитивного етичного знаку. В класичному та романтичному дискурсах (зокрема у В. Шекспіра в “Ромео і Джульєтті”, у “Романтиках” Е. Ростана) кохання героїв набуває значення абсолютного етичного позитиву. Класичний варіант ототожнює ірраціональну волю кохання із добром, волю суспільства – зі злом.

Модерністський дискурс передбачає виокремлення з АРД любовного знаку (другорядного для класичної модифікації) та його абсолютизацію. Зокрема, Девід Герберт Лоуренс в романі “Коханець леді Чаттерлей” виокремлює та абсолютизує еротичний імператив в АРД. Постмодернізм – як дискурс і як ситуація в літературі – пропонує руйнацію тріади “архетип-міф-образ”. Способом руйнації у постмодерністському дискурсі виступає принцип тотальної гри з продукуванням псевдонаративів (десакралізація нарративу). Руйнуючи етичні, ментальні, логічні обумовлення, котрі надають тріаді можливість знаходитись у межах традиції при переході символів на вищі рівні усвідомлення та індивідуалізації, постмодерністський дискурс пропонує імітацію позачасової схеми архетипіки. Постмодерністські модифікації іноді набувають забарвлення псевдотріад, або антитріад: “псевдообраз – псевдоміф – псевдоархетип”. Прикладом антитріади є пропонований Борхесом образний комплекс в оповіданні “Рагнарьок”, де в якості архетипу (псевдоархетипу) виступає ніцшеанська ідея “мертвого бога”, а в якості міфу – розповідь про повернення з вигнання здичавілих богів. Постмодерністські модифікації АРД передбачають руйнування знакового стереотипу “кохання”. Так, у романі Юкіо Місіми “Золотий Храм” головний герой закохується в архітектурну споруду, в оповіданні Юрія Андруховича “Самійло з Немирова, прекрасний розбишака” об’єктом кохання одного з героїв стає носоріг, а Стівен Кінг у “Косарі галявин” переносить статевий акт у віртуальний простір, де закохані перебувають у нелюдській формі.

Володимир ЄШКІЛЄВ

БУ-БА-БУ. “Бурлеск-Балаган-Буфонада”. Літературне (перш усього) угруповання, що складається з Юрія Андруховича (Патріарх), Віктора Неборака (Прокуратор) та Олександра Ірванця (Підскарбій). Літугрупування засноване 17 квітня 1985 р. у Львові. Період найактивнішої діяльності Бу-Ба-Бу (23 концертні поетичні вечори) перепав на 1987–1991 рр. Апофеозом Бу-Ба-Бу став фестиваль “Вивих-92”, коли головну фестивальну акцію склали чотири постановки (1–4.10.1992) поезоопери Бу-Ба-Бу “Крайслер Імперіал” (режисер С. Проскурня). У 1996 р. друкований проект “Крайслер Імперіал” (“Четвер-6”), ілюстрований Юрієм та Ольгою Кохами, практично завершив “динамічний період” існування Бу-Ба-Бу. В 1995 р. у львівському видавництві “Каменярь” вийшла книга “Бу-Ба-Бу. Т.в.о.[...] ри”. Літугрупування стало втіленням в укр. культурному ґешталті карнавального необарокового (Див. статтю НЕОБАРОКО) дискурсу, притаманного метаісторичній карнавальній культурі людства (М. Бахтін). Соціальним фундаментом метаісторичного карнавалу в Україні став підсвідомий масовий синдром зламу, що

супроводжував розпад імперії і викликав дві метапсихічні складові: суспільну депресію і масову карнавальну сміхову рефлексію на катаклізм системи. Творчість учасників Бу-Ба-Бу в межах самого літугрупування стала ситуативно-концептуальним мистецьким відгуком на суспільну рефлексію. Бу-Ба-Бу заснувало свою Академію.

ЛІТЕРАТУРА: “Бу-Ба-Бу” (“Четвер-6”) “Крайслер Імперіал” (“Четвер” № 6, 1996), Шерех-Шевельов Ю. Го-Гай-Го // Андрухович Ю. Рекреації. – К.: 1997.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ВЕРЛІБР (французьке *vers libre* – вільний вірш) – система віршованих рядків, ритмічна єдність яких ґрунтується лише на інтонаційній гармонії тексту. На відміну від “білого вірша” верлібр не передбачає збереження поетичної рядкової ритміки класичних віршових розмірів.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ВІЗІОПОЕЗІЯ (зорова поезія, поезомалярство, візуальна поезія, – від лат. *visualis* – зоровий та грецьк. *poiesys* – творення). Синтетичний вид мистецтва, котрий надає текстовому символу (літері, слову, знаку, реченню) візуальне трактування через специфічне його розміщення у зображенні або об’єкті. У творах візіопоезії при синтезі текстового символу і образотворчої креації виникає суверенний метасимвол-метасенс (Див. малюнки 1–7), джерела якого не можна звести до простої дихотомії “текст-зображення”. Визначаючи передумови виникнення зорової поезії в укр. літературі, Микола Сорока на міжнародній конференції 1997 р. в Едмонтоні (Див. статтю “EYE RHYMES”) в доповіді “Українська зорова поезія епохи бароко” зауважив щодо підстав виникнення візіопоетичних практик в укр. культурі: “Ми вказуємо на чотири основні фактори: 1) Природна естетична потреба у поєднанні літературних та зорових елементів... 2) Візантійсько-південнослов’янський вплив... і пов’язані з ним традиція орнаментики, використання різних зорових форм при оформленні книг і, можливо, конкретні зразки зорових поезій. 3) Греко-латинський вплив, який дав основний поштовх становленню зорової поезії... принісши вже досить вироблену поетичну теорію, підкріплену конкретними творами. 4) Такі стильові особливості бароко, як формальна вишуканість, наочність, декоративність, панегіризм, концептизм...” М. Сорока вважає, що на сьогодні існують 38 жанрів зорової поезії.

ЛІТЕРАТУРА: С о р о к а М. Зорова поезія: витоки і перспектива. – “Час” 4–10.09.97.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ГІПЕРТЕКСТ. Зазвичай гіпертекст представляється як набір текстів, що містить вузли переходу між ними. Загальновідомим й яскраво вираженим прикладом гіпертексту служать веб-сторінки – документи HTML (мова розмітки гіпертексту). У більш широкому розумінні терміна, гіпертекстом є будь-яка повість, словник або енциклопедія, де зустрічаються посилання до інших частин даного тексту. У комп’ютерній термінології, гіпертекст – текст, сформований за допомогою мови розмітки, що потенційно містить у собі гіперпосилання. У літературознавстві гіпертекст – це така форма організації текстового матеріалу, при якій його одиниці представлені не в лінійній послідовності, а як система явно указаних можливих переходів, зв’язків між ними. Дотримуючись цих зв’язків, можна читати матеріал у будь-якому порядку, створюючи різні лінійні тексти. (цит. за: Художня культура . – URL : http://artculture.ucoz.ua/index/digital_art/0-4)

ГІПЕРТЕКСТОВІСТЬ (ГІПЕРЛІТЕРАТУРА) – нова властивість/характеристика літературного прозаїчного твору, для якого характерні риси гіпертексту (внутрішні кореляційні посилання, відсутність лінійного оповідання). Використовується для створення ефекту гри, властивого постмодерністській літературі: кількість значень тексту розширюється, завдяки читацькому формуванню сюжетної лінії. Деякі дослідники виявляють ознаки гіпертексту в Біблії, є вони й у творах багатьох письменників таких як Вільям Блейк та Володимир Набоков. (цит. за : Художня культура . – URL : http://artculture.ucoz.ua/index/digital_art/0-4)

ГРА – форма відкритості людини для світу, головними ознаками якої є: 1) змагальність, 2) ситуативна репрезентація, 3) деміургія стану. В мистецтві, зокрема в літературі, гра ускладнює

творі створенням контекстуальної ситуації. Ж. Деррида вказував на здатність гри “деконструювати” традиційні ієрархії, руйнувати традицію. Цим гра об’єктивно відкриває шлях “новому” (див. статтю “НОВЕ” В ЛІТЕРАТУРІ). М. Фуко та Р. Барт вважали, що гра приховує в собі нормативний імператив суспільного життя і, одночасно, його протилежність – “вільну гру”, функції якої наближені до деконструктивних потоків Дерриди.

Володимир ЄШКІЛЄВ

“ТІПІСНА” – за визначенням авторів проекту “здоровопріпис (незалежний часопис)”. Видається з 1997 р. у Харкові. Співавтори: С. Жадан та І. Бондар-Терещенко. Часопис-монстр виник як синтез галицького літературного стьобу, хвилі котрого докотились до берегів Лопані, та східноукраїнського менталітету співредакторів. Ксероксна поліграфія надає часописові андеграундного забарвлення. Деякі пародійні стилізації приємно вражають непоганим смаком.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ДЕВ’ЯДЕСЯТНИКИ – 1) літературна генерація, представники якої почали друкувати свої твори у 90-х роках, 2) самоназва великої групи молодих літераторів, котра формально виникла завдяки реалізації проектів антологій видавництва “Смолоскип” – “Молоде вино” і “Тексти”. Феномен “дев’ядесятників” об’єднує як ностальгійну спробу реставрації невідбутого українського модерну 20-х років, так і рефлексії на постмодерністську ситуацію в сучасній світовій літературі (Див. статті НМ-ДИСКУРС, ПМ-ДИСКУРС). При значній строкатості феномену у ньому чітко прослідковуються наступні інтертекстуальні тенденції: 1) сюжетна і мовна епатажність, розрахована здебільшого на молодіжну читацьку аудиторію, 2) спроба чергової “переоцінки всіх цінностей”, 3) відлуння “контркультурних” тенденцій європейського мистецтва та мистецтвознавства 70-х років, 4) тяжіння до секації текстових об’ємів (“рваний текст”), 5) намагання опанувати формальні здобутки класичної епохи саме як форму-для-себе, 6) вплив рок-субкультури, 7) неподоланий освітній провінціалізм. Найбільш яскраві представники феномену “дев’ядесятництва” (Іван Андрусяк, Юрій Бедрик, Сергій Жадан, Тарас Прохасько, Леся Демська, Галина Петросаняк), безперечно, вже подолали “поколіннєві межі”.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ДЕВ’ЯНОСТИКИ – термін, що за номенклатурою означуваного феномену практично співпадає з терміном “дев’ядесятники” (див. статтю ДЕВ’ЯДЕСЯТНИКИ), але передбачає апріорну концептуальну іронію стосовно претензії феномену накинути свій знак на десятиліття українського літературного процесу. Термін набув поширення у 1997 р.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ДИСКУРСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ. Поняття “дискурсу” (від лат. *discursus* – міркування) в сучасній філософії і в сучасному мистецтвознавстві сформувалось в період кризи філософії структуралізму та ранньої постструктуралістської філософії (кінець 60-х – початок 70-х років), і стало опорним поняттям у філософських системах М. Фуко та Ж.-Ф. Льютара. Змістом поняття “дискурс” є наявність ситуації, зокрема у мистецтві, коли в межах певного списку знаків, символів, понять, образів, авторитетів виникає домовленість між людьми, інтегрованими у ситуацію, про ієрархію цінностей цього списку. Дискурс пов’язаний із світоглядними пріоритетами, історією, поточною ситуацією у соціумі. Дискурс може бути відкритим (авангардне мистецтво, див. статтю АВАНґАРД), або закритим (масонство). В сучасній українській літературі домінують два дискурси. перший з них – занепадаючий заповідально-селянський, або тестаментарно-рустикальний (Див. статтю ТР-ДИСКУРС В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ), пов’язаний з національно-просвітницькою ідеологією та відповідним світоглядом кінця ХІХ – початку ХХ ст., та модифікований впливом радянської профанійної схеми “мистецтво належить народowi”; другий дискурс – постмодерністський (Див. статтю ПМ-ДИСКУРС В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ). Він не виник в Україні органічним знаково-спадковим шляхом (завдяки винищенню майже всіх представників модерного дискурсу в Україні у 30-х рр.), а скорше є віддзеркаленням світового ПМ-дискурсу. В 90-х роках у ПМ-дискурсі в Україні почали з’являтися

локальні постмодерністські ситуації автохтонного, українського походження, зокрема феномен івано-франківського літературного середовища (Див. статтю СТАНІСЛАВСЬКИЙ ФЕНОМЕН). Кожен з двох основних дискурсів має свій список авторитетів, символів та понять. Наприклад, ТР-дискурс – Нація, просвітництво, Шевченко, традиція, Франко (Донцов, Маланюк), боротьба з русифікацією, державність, Гончар, Спілка письменників, земля (грунт), хутір тощо. ПМ-дискурс: екзистенція, відкритість, медитативність, Гессе, гра, Борхес, карнавал, нестерпна легкість буття тощо. Поняття, символи, авторитети чужих дискурсів, як правило, не сприймаються, або відносяться до маргінальних рівнів ієрархій. Окрім ТР-дискурсу та ПМ-дискурсу в українській літературі існують проміжні та окремі дискурси, зокрема представлені іменами О. Забужко, Е. Андіївської, Ю. Тарнавського та інших.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ІНТЕРНЕТ-ЛІТЕРАТУРА УКРАЇНСЬКА – феномен буття художніх україномовних текстів у web-просторі, мистецько-наративна частина Уанета. Враховуючи, що інтернет-література розвивається від розміщення на сайтах електронних версій традиційних літературних текстів до появи художніх творів, розрахованих виключно на світосприйняття, естетичну та міфо-філософську розмірність свідомості “мешканця” Мережі, не буде некоректним твердження, що літературна складова Уанету знаходиться на зародковій стадії. Проблема ідентифікації та літературного аналізу художніх творів, написаних суто у каноні інтернет-естетики практично не досліджена сучасним літературознавством. Деякі російські аналітики (В. Куріцин, Д. Кузьмін) вважають що такий канон взагалі неможливий. Станом на серпень 2000 року більшість періодичних літературно-художніх видань України вже мали свої мережові сторінки. Почалось створення порталних збірників україномовної літератури (<http://lit.portal.kharkov.ua>, <http://php.indiana.edu/~erakhimk>, <http://poetry.uazone.net> та інші). Анонсовано випуск “Електронної роман-газети” (головний редактор В. Нечипоренко).

Володимир ЄШКІЛЄВ

КІЧ (кітч, від англ. kitchen – кухня) – ситуативна складова мистецтва, де спосіб творення “нового” (Див. статтю “НОВЕ” В ЛІТЕРАТУРІ) пов’язаний з кон’юнктурою позамистецьких сфер буття. Походження (онтологію) кічу намагався прослідкувати американський соціолог Климент Грінберг (Greenberg). У відомій статті, яка стала класичною для дослідників кічу, *Avant-Gard and Kitsch* (In. *Mass Culture*. Glencoe, Illinois, 1958) він писав: “Осідлі в містах селяни навчилися читати і писати як необхідності, але вони одночасно не отримали можливості дозвілля та смакової освіти для того, щоб вільно насолоджуватись міською культурою. Загубивши інтерес до фольклорної культури (яка пов’язана з селянським побутом), відчувши ситуацію нудьги, вони, природно, почали вимагати від суспільства забезпечення доступної їм культури” (Див. статтю СЕЛЯНСЬКИЙ СИНДРОМ). Таким чином, соціальна батьківщина кічу – маргіналії промислових міст, а кіч можна визначити також як псевдофольклор у постселянському середовищі. В українській літературі ХХ ст. формування кічу тісно пов’язане з радянською індустріалізацією 30–60-х років та зі створенням рустикального пролетарського середовища в українських містах. Особливістю українського постселянського літературного кічу були і є специфічна ностальгія за фольклорною ясністю та світоглядна опозиція містові як самодостатній системі. Цей настрій прослідковується у творчості найбільш відомих українських літературних кічменів – Ю. Мушкетика, В. Собка, Р. Федоріва, Б. Олійника, Є. Гуцала та інших. Ситуація маргінальної ностальгії сформувала специфічний напрям кічу – історико-белетристичне повістярство (зокрема Іван Білик, Роман Іваничук). Характерною якістю українського літературного кічу стало його обов’язкове дидактичне та ідеологічне забарвлення, яке у радянські часи мало соціально-класову, а після 1990 року – просвітницько-етноохоронну домінанту. Український літературний кіч завжди тяжів до сцієнтофільії і намагався захистити свою еклектичність та маргінальність науковістю (іноді – псевдонауковістю). Ця тенденція породила низку профанійних феноменів на стику літератури та псевдонауки (творчість Ю. Канигіна). На межі ТР-дискурсу та відвертого кічу існує етноохоронна ідеологія “хуторянства”. З 90-х років починає набувати повноти ознак нова складова українського літературного кічу, яка орієнтована на світову космополітичну мас-культуру і наслідує її взірці (А.

Морговський, А. Кокотюха, інші). У дискурс космополітичного літературного кічу його автори уводять як запозичення із зарубіжного, здебільшого американських та російських взірців (С. Кінг, Д. Корецький), так і здобутки модерного і постмодерного дискурсів світової літератури. ПМ-дискурс, який акцентує ціннісні пріоритети на ситуації (екзистенції) (див. статтю ПОСТМОДЕРНІЗМ), органічно інтегрує кіч до свого операбельного простору (сценарії Квентіна Тарантіно).

Володимир ЄШКІЛЄВ

КОНТРКУЛЬТУРА – 1) Термін використовується як синонім андеграунду. 2) антисциєнтичний напрямок у західній культурі 70-х рр., послідовники та теоретики якого (Т. Розак, Ч. Рейч, Т. Хейден, Ф. Слейтер та інші) вважали техногенну цивілізацію та породжений нею культурний ґештальт шляхом у системну катастрофу Людства. Філософський базис контркультури строкатий та еклектичний – від неоніцшеанства до дзен-буддизму. Літературне відлуння “контркультурних” практик присутнє в творах деяких “дев’ядесятників” (Т. Прохасько, Р. Скиба).

ЛІТЕРАТУРА: Roszak T. *The Making of Countre Culture*. N. Y. 1969, Reich Ch. *The Greening of America*. – N. Y., 1970; Ellul I. *De la Revolution and Revoltes*. – Paris, 1971; Duchesne I. “Jesus – Revolution” made in USA. – Paris, 1972; Hanna T. *Bodies in Revolt*. – N. Y., 1970.

О. Г., Володимир ЄШКІЛЄВ

МАСОВА ЛІТЕРАТУРА — розважальна й дидактична белетристика, яка друкується великими накладками і є складовою «індустрії культури». Використовуючи стереотипи масової свідомості й популістську стратегію завоювання публіки, а також примітивізувати художні відкриття «високої» літератури, такі твори передбачають спрощене, комфортне читання. Їхні типові ознаки — пригодницький або звulьгаризований романтичний сюжет, який має зовнішню напружену динаміку і часто щасливий фінал — «хеппіенд». До масової літератури належать бульварні, лубочні, любовні, детективні, кримінальні романи (бойовики), жанри коміксу, трилеру, фантастичні романи, фентезі. (Цит. за Вікіпедією)

МЕРЕЖЕВА ЛІТЕРАТУРА – це масив творів, які не можуть бути перенесені на папір, або при перенесенні на папір дуже втрачають. Традиційно до мереженої літератури відносять такі підвиди: гіпертекстова література; мультимедійна література. (цит. за Ю.Завадським)

МОДЕРНІЗМ (француз. *modernisme*, від *moderne* – новітній, сучасний) – дискурс у мистецтві XIX–XX ст., в літературі зокрема, якому притаманна ціннісна увага до метафізичних явищ буття, знаків епохи (моди) та їх естетизація. Модернізм як номінативна складова мистецького корпусу передбачає: 1) ставлення під сумнів класичної ієрархії знаків буття, зокрема етичної дихотомії “добро-зло” (а в ширшій аспектації і дихотомії онтологічної “Порядок-Хаос”); 2) апологетику швидкоплинного, несталоного, випадкового як системності на протигагу Вічному; 3) самосвідомість мистецтва через самопояснення та специфічну увагу до біографії автора; 4) упослідження оповідальності перед символом та концептуальною складовою твору; 5) спроби неігрового “серйозного” поєднання знаків з різних галузей мистецького терену; 6) специфічну увагу до міфу як способу узагальнення символічних рядів поза ієрархіями, історично створеними культурою, 7) особливу увагу до творення “нового” і його сакралізацію. Предтечею теорії модерності став Шарль Бодлер, котрий у статті “Художник модерного життя” проголосив ознаку “бути сучасним” естетичним критерієм у мистецтві. Філософського виміру дискурс модернізму дістав завдяки Ф. Ніцше, який зруйнував “ієрархію імен та назв” у світовій історії культури, побудував онтологічне виправдання Хаосу і, через дихотомію “Аполлон-Діоніс”, увів ірраціональні знакові складові у легальний список операбельного мистецького корпусу. Після Ніцше дискурс модернізму набував ознак “легітимного дискурсу епохи” (Ж.-Ф. Ліотар). Історично, від критики традиційних університетів (Ніцше, 1880-і роки) до свого завершення *in fixum* (для авангарду 10-20-х модернізм вже здавався реакційним), модернізм пройшов фазу становлення за 25-30 років. Така швидкість легітимації дискурсу пов’язана із надламом суспільного світобачення світової спільноти на межі XIX-XX ст. Модернізм упослідив такі якісні цінності класики як “відвертість”,

“добропорядність”, “фаховість”, “свідоме ставлення”, “патріотичну домінанту”, “прогрес”, “правдиве відображення життя”, і натомість утвердив нові цінності: “складність”, “скепсис”, “містицизм”, “есхатологічне передчуття”, “підсвідоме як феномен якісного буття людини”, “антропоцентризм”, “сугестію”, “етичну амбівалентність” тощо. Амбівалентність модерного світогляду сприяла розгалуженню методично-методологічного корпусу модерністських креативних настанов. “Революційний” модернізм, заангажований на руйнування класичних ієрархій та мистецьких практик вже у 10-20-ті роки ХХ ст. перейшов у іншу якість естетичного буття і, відповідно, у іншу дискурсивну площину – в авангард. “Аристократичний” модернізм (зокрема “символізм”) відбув довшу еволюцію і уможливив у 40-60-ті роки світовий неомодерністський (НМ) дискурс. Особливістю українського літературного процесу у ХХ ст. став модерний ренесанс 60-80-их років і відкриття потужного (інколи – домінуючого) НМ-дискурсивного простору в сучасній українській літературі.

ЛІТЕРАТУРА: Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: 1997. Гундорова Т. Дискусія українського модерну: Постмодерна інтерпретація: Дис... д-ра філолог. наук. К., 1996. Ліутар Ж.-Ф. Ситуація постмодерну.– “Плерома” 1–2, 1996. Фуко М. Слова и вещи. М., 1997. Хабермас Ю. Модерн – незавершений проект // Вопросы философии. 4, 1992. Foulkner P. Modernism. London, 1977.

Володимир ЄШКІЛЄВ

МОЛОДІЖНА ПРОЗА (підлітково-дитяча літературна альтернатива (Р. Харчук) – прозові твори нового покоління. Творчість молодих авторів поєднує «спільний духовний стрес» і належність до постколоніальної культури. Факти «порахунку» із нав’язаною системою цінностей наявні в творчості молодших літераторів, які, хоч і не зазнали «тиску колоніальних стандартів», проте активно «оскаржують» минуле. З «незалежними» текстами 1990-х ріднить їх не стільки традиція, скільки її ненав’язливе заперечення. Можна зауважити своєрідний жанровий «провінціалізм», чи «маргінальність» такої прози. У творах піднімаються життя і проблеми підлітків. Підкреслюється бутафорська функція дорослих, соціальні питання. Манері письма притаманні іронічність. Інтонація переосмислення соціокультурної ситуації 80-90-х у різних авторів коливається від меланхолійного ностальгійного ліризму (Н.Сняданко) до амбівалентної оцінки (С.Жадан) та неприхованої агресії та відвертого осміювання (І.Карпа). Причому це стосується не тільки недавнього радянського минулого, а й сучасності, у якій закономірно відчутні деструктивні імпульси радянської ментальності. Свідомість нового покоління, «посттоталітарна свідомість» виростає на ґрунті «розвінчування офіційної правди» і виявляється на мовному рівні актуалізацією численних стереотипів і формування особливого ідіолекту. Особливо яскраво ці тенденції виявляється у прозі І.Карпи, С.Жадана. Я.Голобородько говорить про «стюболюбіє» І.Карпи. (Цит за: Кушнерюк Ю.Р. Концепція радянської ментальності в українській молодіжній прозі початку ХХІ століття / Кушнерюк Ю.Р. // Вісник Запорізького національного університету . – 2008. – № 2. – С.138–141.)

МУЛЬТИМЕДІЙНА ЛІТЕРАТУРА – Мультимедійний твір поєднує статичну (текст, зображення), і динамічну (звук, анімація, відео) інформацію. Мультимедійна література більше тяжіє до поетичної, ніж до прозової структури.(цит. за Ю.Завадським).

НМ-ДИСКУРС – дискурс неомодернізму (Див. статтю МОДЕРНІЗМ) у сучасній українській літературі. Об’єднав у 60-80-ті роки практично всіх літераторів України, які мислили крізь естетичну настанову “примату форми над змістом” і відходили від канонів псевдокласичної оповідальності, культивованої в епоху соцреалізму та тотальної рустикальності. На відміну від модерністського дискурсу 20-30-х років, НМ-дискурс стверджувався у ситуації конфронтації не з класичними наративними практиками у мистецтві, а в перебігу ідеологічного протистояння з мистецьким офіціозом, що обслуговував тоталітаризм. Тому НМ-дискурс набув в Україні таких специфічних ознак: 1) соціальної маніфестальності (“класичний” модернізм, як відомо, дистанціювався від соціополітичної проблематики), 2) зорієнтованості на фольклорний матеріал (тут означилось його “походження” від рафіновано-рустикальної укр. літератури ХІХ – поч.

XX ст.), 3) відрази до фаховості. Україномовний НМ-дискурс був розпочатий у середині 50-х років Нью-Йоркською групою. В УРСР перші ознаки маніфестально-опозиційної модерності прослідковуються у найкращих зразках літературного “шістдесятництва” (див. статтю ШІСТДЕСЯТНИКИ), але саме явище “шістдесятництва” з його домінуючим політичним ухилом перебувало у просторах самоусвідомлення, далеких від світових модерністських практик. Тільки у постшістдесятницькій ситуації, з іншого боку – у львівському середовищі зламу десятиліть (І. Калинець, Г. Чубай) в епоху Київської школи поезії, неомодерністський знаково-образний комплекс розгорнувся до проблематики, ціннісного списку та креативних практик повноцінного мистецького дискурсу. Остаточно його оформили “вісімдесятники”: І. Римарук, М. Рябчук, В. Герасим’юк, І. Малкович, О. Забужко, В. Медвідь, В. Неборак, Я. Довган та ін. Характерним явищем НМ-дискурсу у 80-ті роки стало співіснування та взаємодоповнення креативних корпусів НМ-дискурсу та ПМД-80 (Див. статтю ПМ-ДИСКУРС В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ). На 1997 р. НМ-дискурс серед дискурсів укр. літератури посідає провідне становище серед продукуючих авторів.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ПАЛІНДРОМІЯ (теж: паліндромотворчість, “ракотворчість”). В українському контексті – засновники: Іван Ужевич, Іван Величковський (XVII ст., першодруки – XX ст.). Простежується вплив паліндромії на Платона Лукашевича (дослідження “корнесловів”, XIX ст.). Літературне відродження паліндромії – поч. 70-х років (Володимир Лучук). Функціональні паліндромісти: Микола Мірошніченко, Іван Лучук, Назар Гончар. Решта – okazіональні паліндромісти. В паліндромії існує практичне і теоретичне розрізнення термінів паліндром і паліндромон. Паліндром: віршовий рядок-рак. Паліндромон: віршовий суцільний текст-рак.

Іван ЛУЧУК

ПМ-ДИСКУРС У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ. Постмодерний дискурс (Див. статті ПОСТМОДЕРНІЗМ та ДИСКУРСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ) в Україні виник як потреба та синтез постмодерних концепцій та непостмодерної ситуації в українському мистецтві кінця 80-х – початку 90-х років, на тлі панування та катастрофічної деградації ТР-дискурсу, і культурного шоку, спричиненого швидким зростанням інформаційної відкритості суспільства в Україні. Фундаментом ПМ-дискурсу в Україні став андеграунд 80-х років. Більш мобільними виявились візуальна та музична складові загальнокультурного ПМ-дискурсу. Тому перші феномени ПМ-дискурсу в Україні мали синтетичний характер, зокрема “автомобіль-опера” “Крайслер Імперіал” (Бу-Ба-Бу та Сергій Проскурня, Львів, фестиваль “Вивих”, жовтень 1992 р.), часопис текстів та візій “Четвер” (1990 р., Іздрик), Станіславський феномен. Характерною ознакою перших феноменів ПМ-дискурсу в сучасній українській літературі стала гротескова складова, так званий “стьоб”. Деякі дослідники вважають актуалізацію сміхової складової в мистецтві невідворотним наслідком руйнування імперій та підсвідомого суспільного страху перед покаранням від вищих сил за деїмперіалізацію. Розвиток вітчизняного літературного ПМ-дискурсу виразно поділяється на два періоди, що їх умовно означимо: 1) період 80-х років і 2) період 90-х, або ПМД-80 та ПМД-90. Деякі дослідники означають їх також як дискурс постгессеанський (ПМД-80), за іменем Германа Гессе та дискурс постборхесівський (Див. статтю БОРХЕС). Відмінності ПМД-80 та ПМД-90 вказані у Таблиці № 2. У ПМД-80 були запропоновані перші знакові стратегії суверенного українського постмодерністського феномену: “малий апокаліпсис” (Іздрик), “віденська ностальгія” (Петросаняк), “карнавал” (Бу-Ба-Бу), “щуроград” (Винничук), “посткарнавальний синдром” (Андрухович), “нечухана глухота нажита” (Пашковський), “рекомбінативність” (Прохасько) тощо. У ПМД-90 відбулася певна деградація концептуальної, інтелектуальної складової постмодерністського дискурсу. Нова генерація молодих українських літераторів (презентована збірками “Тексти” та “Молоде вино”, не маючи андеграундного самоосвітнього потенціалу, притаманного авторам ПМД-80, спростила завдання текстотворення до простих формалістських пошуків у межах неомодерних та псевдомодерних оповідальних практик. Ситуація ПМД-90 на сьогодні розкрита у притаманних знаках скорше як “настановна очікування”, аніж “настановна знайдення”. Безплідним видається свідоме провокування

конфлікту між генераціями 80-х та 90-х, ініційоване учасниками ПМД-90, котрі не бажають мати над собою “харизматичні авторитети вісімдесятих” (Див. статті ХАРИЗМА ЛІТЕРАТУРНА, ДЕВ’ЯНОСТИКИ). Одночасно автори ПМД-90 більш толерантно сприймають список цінностей ТР-дискурсу (союз “дідів” та “онуків” смолоскипівських).
Володимир ЄШКІЛЄВ

ПОСТМОДЕРНІЗМ (від лат. *post* – за, після, далі, та французьк. *moderne* – новітній, сучасний). Згідно з Ж. Ф. Ліотаром постмодернізм – це ситуація, яка виникла після розпаду “дискурсу легітимації” (історично у 50–60-х роках ХХ ст.), тобто після спроб вибудувати універсальну мовну практику та універсальну ієрархію операбельних міфів (нарративів). Занепад “дискурсу легітимації” об’єктивно співпав з “присмерками модернізму”. В. Малахов дає таке поняття постмодернізму: “Постмодернізм – сукупне визначення для тенденцій, що намітились в останні два-півтора десятиліття у культурній самосвідомості розвинутих країн Заходу” (Современная западная философия: Словарь/Сост.: Малахов В. С., Филатов В. П. – М., 1991, с. 237). Першу згадку терміну “постмодернізм” відносять до 1917 р. Термін веде своє походження від назви архітектурного стилю “постмодерн”. Більшість дослідників розглядають змістовий бік терміну як констатацію ситуації “післясучасності”, де під “сучасністю”, або “Новим часом” розуміється світоглядна та соціокультурна ситуація, яка виникла у ХV–ХVІІІ ст., базована на гуманізмі, просвітництві та матеріалістичних тенденціях картезіанського світосприйняття (Див. статтю УТОЄВА ТЕОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ПОСТМОДЕРНІЗМУ). У філософії, куди “дискурс про постмодерн” увів Ж. Ф. Ліотар, постмодернізм розглядається як усвідомлення вичерпаності звичного погляду на буття, як на динамічну, вічно перебуваючу у процесі позитивного розгортання, маніфестацію первісних і непорушних категорій. Постмодернізм ставить під сумнів такі фундаментальні “а пріорі” класичного гуманістичного дискурсу: 1) настанову на розумну переробку (гуманізацію) світу людиною; 2) абсолютизацію системності як умови подолання Хаосу Порядком; 3) історичну спадковість змісту буття людства (тобто культурну традицію); 4) абсолютну повноту змісту, який не знає пустот і розривів присутності (*presence*); 5) непорушність архетипів; 6) можливість універсальної мовної практики (універсального мистецького коду), а значить, можливість універсального мистецького дискурсу. Закреслюючи ці шість стовпів класичного гуманістичного світогляду, постмодернізм пропонує ірраціональні дискурси в межах екзистенційно сприйнятої наявності. Це “тотальна гра” (Й. Гейзінга), “жива культура” (Х. Ортега-і-Гасет), “дискурс спокуси” (Бодріяр), “філософія Бажання” (Ж. Делез та Ф. Гваттарі), “людина, яка прагне (*desikant*)” (М. Фуко), “поганська імперія волі” (Ю. Евола), “мислення інтенсивностей” (Ж. Ф. Ліотар), “розсіяння сімені” (Ж. Дерріда) тощо. Всі ці пропозиції строкаті, ірраціональні, підкреслено антисистемні і базовані на песимістичному висновку постструктуралістської філософії, що структурність та системність пережиті людством і майбутнє належить ненаративним практикам (Див. статтю НЕНАРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО). У світовій літературі постмодернізм виступає як руйнівник чистоти мистецького феномену, коли у поняття “літературний текст” уводиться межово універсальний зміст (від напису на стіні громадської вбиральні до астрономічних каталогів). Постмодернізм ставить під сумнів можливість “нового” в літературі і всі опозиції типу “нове – старе”, “справжність – гра”. Звідси ознакою віддзеркаленої на тексті культурної ситуації стають лапки, а цитата – знаком розуміння і сприйняття освоєності культурою практично всіх сфер формотворення. У світовій літературі епохи постмодернізму щезає різниця між самостійними сферами текстотворення – між “художньою” та “науковою” літературою, елітарною та кічем тощо. Текстологічна увага переноситься з твору на процес творення, з імперативу значення на імператив екзистенції. Іноді постмодернізм пов’язують з “методом деконструкції” (батьком якого вважається Ж. Дерріда), коли література твориться через занепад літературних ознак. “Класичний” корпус постмодернізму в світовій літературі становлять твори Г. Гессе, Х. Л. Борхеса, Г. Маркеса, Х. Кортасара, М. Юрсенар, Й. Бродського, Т. Стоппарда, У. Еко та ін. В українській літературі ведеться дискусія про можливість постмодерністського дискурсу в Україні, де практично відсутня насичена до уможливлення постмодерністського світогляду соціокультурна ситуація (див. статтю ПМ-ДИСКУРС У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ). Не виключено, також, що, з часом, деякі письменники,

приналежні ТР-дискурсу, знайдуть у постмодернізмі певний виправдальний чинник для власної креативної необов'язковості. Для цих останніх така спокуса ПМ-дискурсу, як “вирівнення всіх щаблів шкали та руйнація шкали вартостей” (Т. Прохасько), може стати нездоланною.

Володимир ЄШКІЛЄВ

СЕЛЯНСЬКИЙ СИНДРОМ (або рустикальний синдром – від лат. *rusticus* – простий, селянський). Специфічний феномен у країнах пострадянської ойкумени (зокрема в Україні) та в деяких країнах “третього світу”, коли переважаюча більшість літераторів (письменників, редакторів часописів, критиків), завдяки своєму селянському походженню обумовлена у своїй творчості рустикальним світоглядом. Наслідками селянського синдрому в українській літературі є: 1) велика кількість творів квазіісторичної тематики, 2) домінування псевдокласицизму, формально зорієнтованого на взірці ХІХ ст., 3) антиурбаністичний контекстуалізм, 4) дидактична обтяженість художніх текстів, 5) соціально-політична заангажованість літератури (“соцарт”, “нацарт”), 6) вузькість національної складової ПМ-дискурсу, 7) переважання графоманії у літературно-видавничому процесі, 8) присутність держави в організаційній сфері літературно-видавничого процесу, 9) нерозвиненість літературної критики, її спрямованість на взаємозахвалювання. Особливістю феномену “селянського синдрому” є ворожість рустикальної літератури до побудови будь-якої ієрархії якості літературних текстів, настанова на сприйняття художнього тексту за його інформаційним наповненням, етичним змістом, але не за формою. Звідси текст сприймається не як річ-у-собі, що існує за власними законами (мовними, тропними, герменевтичними, деміургійними), а як річ-для-чогось, що має виконувати дидактично-освітню, соціальну, наприклад “визвольну”, функцію (Див. статтю ТР-ДИСКУРС).

Володимир ЄШКІЛЄВ

СЕЦЕСІЯ (від латинського *secessio* – акт виходу). Згідно з традицією в сучасному мистецтвознавстві терміном “сецесія” означають специфічні, перехідні ситуації у розвитку соціокультурної цілісності та, відповідно, мистецтва. У часи становлення гуманістичного світогляду сецесія визначається кордоном кватроцента (ХV ст.) та чінквечента (ХVІ ст.). У нові часи словом “сецесія” традиційно позначають початок легітимації дискурсу модернізму (*art-pouveau*) у кінці (на виході) ХІХ ст. Поточна ситуація в мистецькому процесі також проходить під знаком сецесії (кінець ІІ тисячоліття) і відзначається певною вичерпаністю як наративної традиції, так і ненаративних практик (Див. статтю ПОСТМОДЕРНІЗМ). Сецесійна ситуація завжди пов'язана з есхатологічним передчуттям Апокаліпсису, кінця світу, межі буття.

Володимир ЄШКІЛЄВ

СТАНІСЛАВСЬКИЙ ФЕНОМЕН (іноді – Станіславівський феномен, Івано-Франківський феномен). Феномен наявності у місті Івано-Франківську (до 1939 р. – Станіславів, у 1939–1962 рр. – Станіслав) групи письменників та художників, у творчості яких найбільш рафіновано були інсталювані цінності знакового списку українського ПМ-дискурсу. Творча та організаційна діяльність цієї групи уможливила низку синтетичних проєктів, які відкрили і довели до певної повноти ознак ПМ-дискурс в українській сучасній літературі. Серед цих проєктів стрижневу позицію займали і займають концептуальні часописи “Четвер”, “Плерома”, редакційні проєкти Юрія Андруховича під егідою часопису “Перевал”. У ширшому культурологічному аспекті Станіславський феномен коректно розглядати як виникнення “специфічної соціокультурної ситуації” (Іздрик), географічно локалізованої у Івано-Франківську, що розгорталась і знаково, проєктно та організаційно кристалізувалась 1989–1996 рр. Історичним тлом для Станіславського феномену став розпад СРСР та ситуація культурної “відкритості”, котра обумовлювала зміну естетичних стандартів і мистецьких координат, необхідність неорганічного стрибкоподібного переходу від літератури, де домінував ТР-дискурс, до світового літературного метатегштальту ПМ-дискурсу. Така ситуація породила специфіку трансформаційного процесу, що полягала у постмодерному запозиченні прийнятних елементів метатегштальту та, певною мірою, “мічурінський” спосіб їх щеплення до неприйнятних українських реалій. Разом з тим, зіткнення метатегштальту з органікою ізольованої “залізною завісою” культурної маргіналії породило

специфічні явища-гібриди, зокрема Станіславський феномен. Сам термін “станіславський феномен” був уперше сформульований автором цієї статті під час мистецької дискусії на гепенінзі “Руберід” 13 червня 1992 року (організатори – художник А. Звіжинський та Р. Котерлін). Не буде коректним долучати до Станіславського феномену всіх літераторів, які мешкають в Івано-Франківську. Станіславський феномен обіймає своєю плеромічністю (див. статтю ПЛЕРОМІЧНА ТЕОРІЯ) список письменників та креаторів візуального терену, які волять себе у текстах через ситуацію постмодернізму: Ю. Андрухович, Ю. Іздрік, Т. Прохасько, Г. Петросаняк, М. Микицей, Я. Довган та інші. Дискусійним є твердження, що на базі Станіславського феномену склалась “станіславська знаково-ігрова школа письменства”, яку іноді ще визначають як “станіславсько-львівську школу”. Незаперечним є той факт, що в межах українського літературного ПМ-дискурсу тільки Станіславський феномен набув якості Салону як продуцента естетичної літературної ієрархії. Віртуальна компонента цього Салону розташована на сайті Університету штату Індіана (США) <http://php.indiana.edu/~erakhimk>.

Володимир ЄШКІЛЄВ

СТЬОБ – 1 (лінгв.). Різновид молодіжної сленгової практики. Тип спілкування, в якому за маскою серйозності прихована іронія, насмішка чи глум. 2 (культ.). Спосіб художнього мовлення, котрий, імітуючи передачу інформації, насправді виступає деструктивним щодо інформації чинником. Юрко Іздрік визначає стьоб як апофатичну, від’ємну мову, на відміну від мови постмодернізму, котру вважає нульовою. Тип мистецьких ініціатив, у яких використовується стьоб, не має офіційного визначення, однак термін “стьоб-арт”, пропонований Іздріком, здається нам неприйнятним через невідповідність глибинній суті явища. Художні форми, що використовуються для камуфлювання стьобу, як правило, апелюють до кічу.

Орест ЦЕЗНЯК

ТЕКСТ-ГЕПЕНІНГ (від англ. – happening, випадок, подія). театралізована акція з елементами перформенсу, мистецького експромту, обумовленості ситуацією та місцем дії (Webster’s New World Dictionary of American English – NY, 1989, P. 613). Текст-подія, текст-акція, який існує у часі і просторі тільки під час мистецького акту, а потім свідомо або спонтанно знищується. Мистецтвознавці розглядають тексти-гепенінги як артефакти ненаративного мистецтва. Прикладом тексту-гепенінгу можуть бути анаграми, які виникають при випадковому змішанні карточок з літерами. Деякі дослідники вважають тексти-гепенінги відродженням кабалістичних практик, що сприймали об’явлення від Бога як похідне ненаративної герменевтики (наприклад: священний текст відкривається на випадковій сторінці, і перший рядок її сприймається як пророцтво).

Володимир ЄШКІЛЄВ

ТРАНСАВАНГАРД (від лат. trans... – крізь, через, по той бік, та французьк. avant-garde – передова охорона). Мистецька течія в ситуації постмодернізму, яка намагається створити суверенний та пролонгований у часі ігровий дискурс в межах ситуації, творів та маніфестів авангарду. В літературознавстві термін “трансавангард” вживається у дискурсивному контексті. Теоретик трансавангарду Акілле Боніто Оліва стверджує: “Трансавангардизм – це термін, який означає перехід, номадизм, тимчасовість, і, водночас, тягне за собою поняття авангарду... Це термін, за допомогою якого хочеться позначити творчу стратегію, яка мириться з неможливістю передбачити майбутнє, яка намагається жити у пеклі нинішнього часу, у життєвості нинішнього буття... і в цій неможливості використовує минуле. Цитувати, брати з пам’яті, з мови минулого і використовувати цитати як висловлення сучасності. Це концепція трансавангардизму, яку можна визначити як новий маньєризм”.

Володимир ЄШКІЛЄВ

ТР-ДИСКУРС. Тестаментарно-рустикальний дискурс (від лат. testamentum – заповіт та лат. rusticus – простий, селянський). Заповітно-селянський або просвітницько-народницький дискурс в українській літературі, список цінностей якого був у цілому сформований у кінці XIX – на початку

XX століття. Спосіб творення текстів ТР-дискурсу базується на “реалістичній” традиції із значним впливом романтизму (особливо в історичній прозі) та вкрапленнями модерну як стильової складової (“тестамент” В. Стефаника або М. Зерова). Особливістю ТР-дискурсу в українській літературі є “хрестоматійна настанова” – складання освяченого просвітницькою традицією корпусу операбельної класики, на критичне ставлення до якої накладено заборону (Т. Шевченко, І. Франко, в радянський і пострадянський час – А. Малишко, О. Гончар. Є. Гуцало та інші). “Хрестоматійна настанова” значно звужує спектр творчих пошуків письменників ТР-дискурсу та практично унеможлиблює існування в його межах фундаментальної літературної критики. В дискурсі застосовуються позалітературні критерії оцінки літературних творів (наприклад: “потрібний і корисний” чи “непотрібний та некорисний” твір для побудови української державності). ТР-дискурс тяжіє до дидактично-шкільної прагматики, практично не інтегрує в себе знакових, концептуальних та формотворчих досягнень літературних практик ХХ ст. Причиною цього є специфічне рустикальне мислення літераторів ТР-дискурсу, світоглядно обмежених обрієм “селянського терену турботи” (Гайдеггер) (Див. статтю СЕЛЯНСЬКИЙ СИНДРОМ). Так, редакція часопису “Перевал” маніфестує цей феномен у статті-післямові до 1-го числа журналу за 1997 р.: “Хотілося б, аби до часопису пристав символ – ота глибока оранка на нашій багатющій українській ріллі, при якій шар землі переміщується на місце нижнього... І знову переміщується. І знову... Вічно... А для цього треба так мало: трохи коштів, трохи рукописів...” (цитата без купюр: “Перевал” 1, 1997, с. 181). У наведеній цитаті репрезентовано циклічне рустикальне світосприйняття, характерне для ТР-дискурсу, пов’язане з символами та ритуалами річного господарського циклу, котре не сприймає якісно нового, іншого (абстрагованого до філософської категорії) способу мислення. Наслідком такої знаково-образної циклічності є самодостатність текстових практик ТР-дискурсу, що, в свою чергу, сприяє його поступовому виродженню. До 80-х років ХХ ст. література ТР-дискурсу виконувала етноохоронну та мовоохоронну функції (Див. статтю “БЕРЕГІНІЗАЦІЯ”), але в сучасній ситуації відкритості щодо метабештальту та занепаду закритих тоталітарних дискурсів ця функціональність стає сумнівною. Було б некоректно ототожнювати ТР-дискурс із спадщиною дискурсу “соціалістичного реалізму”, але слід визнати, що способи і принципи текстотворення, притаманні соцреалізму, досі зберігають у ТР-дискурсі актуальність (Див. статтю ХУТОРЯНСТВО).

Володимир ЄШКІЄВ

ШИЗОАНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИЙ. Термін “шизоаналіз” був уведений у мистецтвознавський дискурсивний обіг постструктуралістами Ж. Делезом (Deleuze) та Ф. Гваттарі (Guattari). Він передбачає бачення раннього соціуму як “машини бажань”, яка деіндивідуалізує людину, виводить її на “шизофренічну тему” розпаду особистості через нестримне масове індустріальне продукування бажань. Щодо тексту шизоаналіз існує як практика виявлення потреби літературного тексту у механізмах суспільного несвідомого, у системі тотального розпаду цілісної людської свідомості в надрах “машини бажань”, де бажання означає ірраціональні, антиструктурні сили буття, котрі прориваються у структурне свідоме через комерційну потребу їх задоволення. В літературі ці потреби особливо рельєфно маніфестують себе в авангарді та ненаративних текстових практиках. Як вказував Р. Картенат: “Всяка зрада природності оповідальних практик логічно закінчується психіатричною клінікою”. Шизопсихічні прояви прослідковуються також у текстах, приналежних графоманії. “Графоманія, – писав Десс, – є індикатором масових бажань, хитань та стрибків суспільної підсвідомості. Парадоксально, але це робить літератора-графомана носієм тої специфічної актуальності, яка, в свою чергу, детермінує високочолу літературу” (Див. статтю ЮНГВАРТА-ДЕССА ТЕОРІЯ).

Володимир ЄШКІЄВ

КОНЦЕПЦІЯ КУРСУ

1. Мета вивчення дисципліни.
 2. Завдання курсу.
 3. Методи і прийоми навчання.
 4. Дидактичні засоби навчання.
- **Метою** викладання навчальної дисципліни «Історія української літератури (Сучасний літературний процес)» є ознайомлення студентів із своєрідною складовою літературного процесу – сучасним українським письменством, його характерними рисами та тенденціями розвитку.
 - Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія української літератури» є
 - ознайомити з умовами розвитку української літератури поч. ХХІ ст., беручи до уваги закономірності поступування світового літературного процесу;
 - сформувати вміння самостійної навчально-дослідної діяльності та здатності орієнтуватися в багатожанровому масиві творів сучасної української літератури;
 - удосконалити вміння аналізувати художні тексти;
 - навчити опрацьовувати недостатньо досліджений літературознавцями матеріал;
 - спрямувати на осмислення української літератури як цілісності;
 - сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.
 - Методи навчання: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі; Прийоми навчання: словесні (розповідь-пояснення, бесіда, лекція), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (повідомлення, реферати).
 - Дидактичні засоби навчання: опорні схеми, таблиці, ілюстративні матеріали (зокрема відеоматеріали), комп'ютерні презентації в Power Point.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс „Сучасний літературний процес”. URL : <https://mnu.mk.ua/course/index.php?categoryid=257> .
2. Гурдуз А. І. Історія української літератури (Сучасний літературний процес) : Навч.-метод. посіб. для студ. закладів вищої освіти. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. 265 с.
3. Гурдуз А. Дон Кіхот і донкіхотство: сучасний український погляд і варіація / А. Гурдуз, О. Косенчук // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : А.В.Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Акцент, 2006. – Вип. 24. – Ч. 1. – С. 379-387.
4. Гурдуз А. Український Дон Кіхот: „передмова” до „продовження” / А. Гурдуз, О. Косенчук // Українська література в загальноосвітній школі. – К., 2006. - № 2. – С. 5-7.
5. Гурдуз А., Донцул Л. „Брамник” М. і С. Дяченків та „Володар Перснів” Дж. Р. Р. Толкієна в компаративному висвітленні // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : Г.Ф.Семенюк (гол. ред.), А.В.Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Твім інтер, 2009. – Вип. 34. Ч. 1. – С. 81-89.
6. Гурдуз А. Романи Людмили Таран „Дзеркало Єдинорога” і Стела Павлоу „Троянський кінь” // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / редкол. : Г. Ф. Семенюк (гол. ред.), А. В. Козлов (відп. ред.) та ін. – Київ : Твім інтер, 2010. – Вип. 29. Ч. 1. – С. 151-162.
7. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства // Українознавчий альманах / ред. кол. : М. І. Обушний (відп. ред.) та ін. – Київ; Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229-235.
8. Гурдуз А.І., Сорокіна М.О. Поема Вікторії Шуліко „Атлантида”: традиція і новаторство у звертанні до легендарно-міфологічної структури // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.10. – С. 59-62.
9. Гурдуз А.І., Чорна О.Б. Нава Володимира Арєнєва: своєрідність інтерпретації в повісті „Бісова душа, або Заклятий скарб” // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – Т. 4. Вип. 4.9. – С. 48-54.
10. Гурдуз А.І. Історія, міф і гра в романі Ярослави Бакалець і Ярослава Яріша „Із сьомого дна” // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : зб. наук. праць. – Луганськ : Вид-во Державного закладу „Луганський нац. ун-т імені Тараса Шевченка”, 2013. – № 2 (261). Ч. І. Філологічні науки. – С. 101-107.
11. Гурдуз А.І. Літературно-мистецька вампіріяда другої половини ХХ - першого десятиліття ХХІ століть: інтрига переосмислення // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.12 (96). – С. 64-72.
12. Гурдуз А.І. Мешап-проза: історія гри з історією // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки / за ред. В. Д. Будака, М. І. Майстренко. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2013. – Вип. 4.11 (90). – С. 44-48.
13. Гурдуз А.І. Комбінаторна міфопоетика роману Вікторії Гранецької „Мантра-омана” // Studia methodologica / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. — Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. 38. – С. 138-144.
14. Гурдуз А.І. Міжкультурний діалог як проблема українського фентезі ХХІ століття // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будак, гол. ред. сер. О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.14 (111). – С. 63-69.
15. Гурдуз А.І. Міфопоетика „жіночого” містичного любовного роману першого десятиліття

- XXI століття в Україні // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / гол. ред. В. Д. Будака, гол. ред. серії О. С. Філатова. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2014. – Вип. 4.13 (104). – С. 61-68.
16. Гурдуз А.І. Мова літератури і живопису: „Дівчинка на кулі” Ольги Слоньовської і Пабло Пікассо // *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – Вип. 39. – С. 88-92.
17. Гурдуз А. І., Барковська К. Б. Мотив сходження в романі Олени Печорної „Грішниця” // Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2014. – Вип. 36. – С. 50-53.
18. Гурдуз А. І. Ізоморфізм легендарно-міфологічних образів у літературі: системне вивчення // Скарынаўскія традыцыі: гісторыя і сучаснасць : зб. навук. артыкулаў : у 2 ч. Ч. 2 / рэдкал. : А. М. Ермакова (гал. рэд.) [і інш.]; Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны. – Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2015. – С. 161-168.
19. Гурдуз А.І. Концепт води в романі Олени Печорної „Кола на воді” // Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. – Кам’янець-Подільський : Аксіома, 2015. – Вип. 39. – С. 72-75.
20. Гурдуз А.І. „Крила кольору хмар” Дари Корній і Тали Владимирової: проблеми традиції й новаторства в романі // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 6. – С. 19-28.
21. Гурдуз А.І. Метагероїня романів Дари Корній // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки : (літературознавство) : зб. наук. пр. / за ред. О.С.Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Жовтень. – Вип. 2 (16). – С. 61-67.
22. Гурдуз А.І. Міфопоетика роману Дари Корній „Щоденник Мавки” // *Studia methodologica* : зб. наук. праць пам’яті д-ра філол. наук, проф., акад. Академії вищої школи України Романа Гром’яка (1937-2014) / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль : Наук.-ред. відділ ТНПУ імені В. Гнатюка, 2015. – Вип. 40. – С. 307-312.
23. Гурдуз А. І., Кедик В. В. Логіка кольору в романах Дари Корній „Гонимарник” і Марії Ряполової „Бурецьвіт” // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. Сер. : Філологічні науки (літературознавство) / за ред. О. С. Філатової. – Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2015. – Вип. 1 (15). – Квітень. – С. 52-57.
24. Гурдуз А. І., Хохлова А. М. Фактор кольору в „жіночому” містичному любовному романі України початку XXI століття // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : зб. наук. пр. ; гол. ред. С. І. Ковпик. – Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2015. – Вип. 5. – С. 31-41.
25. Гурдуз А.І., Шитік М.О. Цикл романів Дари Корній про Мальву в компаративному висвітленні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : наук. збірник. Сер. : Філологія / гол. ред. серії І.В.Ступак. – Одеса : Вид. дім „Гельветика”, 2016. – Вип. 20. – Т. 1. – С. 82–84.
26. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства : (підрозділ 2.1) // Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – С. 81-97.
27. Гурдуз А. Роман Ярослави Бакалець і Ярослава Ярisha „Із сьомого дна” як українська модифікація мешап-прози : (підрозділ 2.2) // Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С. В. Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – С. 98-112.

Базова

1. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с.

2. Сучасна українська белетристика: координати „Коронації слова” : моногр. / Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського ; за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с.
3. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період / Р.Б. Харчук. – К. : Академія, 2008. – 248 с.
4. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблішмент / Ярослав Голобородько. – К. : Факт, 2006. – 160 с.
5. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми колоніальної травми / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
6. Гундорова Т. Український літературний постмодерн: післячорнобильська бібліотека / Гундорова Т. – К. : Критика, 2005. – 264 с.
7. Даниленко В. Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес / В. Даниленко. – К. : Академвидав, 2008. – 352 с.
8. Зборовська Н. Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків / Зборовська Н. – Львів : Літопис, 1999. – 336 с.
9. Поліщук Я. Література як геокультурний проект / Я. Поліщук. – К. : Академвидав, 2008. – 304 с.
10. Якубовська М. С. У дзеркалі слова: Есеї про сучасну українську літературу / М. С. Якубовська. – Львів : Каменяр, 2005. – 752 с.

Допоміжна

Наукова та методична література

1. Агеева В. Апологія модерну : обрис ХХ віку: статті та есеї / В.Агеева. – К. : Грані – Т, 2011. – 408 с.
2. Баран Є. ІБТ: ідеологічне резюме : (Бондар-Терещенко І.) / Баран Є. // Березіль. – 2002. – № 1–2. – С. 182–183.
3. Битько В. Сергій Жадан як прозаїк / Валентина Битько // Українська мова та література. – 2009. – № 17–19 (травень). – С. 22–24.
4. Біла А. Шлях до Ітаки : Рец.: Бондар-Терещенко І. Постебня / Біла А. // Березіль. – 2002. – № 1–2. – С. 177–179.
5. Бойченко О. Любко Дереш? Є такий! URL : <http://www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=133>
6. Бойчук Б. Троїсті музиканти (Жадан-Карпа-Андрухович) / Б.Бойчук // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – Ч. 183. – С. 124–130.
7. Брайко О. Екзистенційні проблеми кризь призму детективного жанру (романи Євгенії Кононенко) / О. Брайко. // Слово і час. – 2003. – № 2. – С. 48–57.
8. Веретільник О. Леонід Кононович: творчість у національно-екзистенційному форматі / О.Веретільник // Українська мова та література. – 2006. – № 41–43 (листопад). – С. 24–30.
9. Герасименко Н. Особливості творчої манери Ірен Роздобудько / Н. Герасименко. // Слово і час. – 2005. – № 11. – С. 36–40.
10. Голобородько Я. Знизу вгору, згори вниз. Рефлексії над текстами Тані Малярчук / Ярослав Голобородько. // Березіль. – 2008. – № 5–6.
11. Голобородько Я. Тембри ліричного вокалу : Про Маріанну Кіяновську та Мар'яну Савку / Я. Голобородько // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 9–10. – С. 247–256.
12. Гундорова Т. Кітч і література / Т.Гундорова. – К. : Факт, 2008. – 284 с.
13. Джугастрянська Ю. Ірен Роздобудько: коли жінка – поет / Юлія Джугастрянська. // Дивослово. – 2009. – № 1. – С. 59–61.
14. Доманська Є. Історія та сучасна гуманітаристика / Єва Доманська. – К. : Ніка-Центр, 2012. – 264 с.
15. Желєзняк Н. Проза Життя Євгенії Кононенко / Надія Желєзняк // Українська мова та література. – 2009. – № 17–19 (травень). – С. 13–17.
16. Завадський Ю. Типологія і поетика мережевої літератури і сучасне західне мистецтво : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 «Теорія літератури» / Ю.Р. Завадський. – Тернопіль, 2006. – 21 с. – URL до автореф. : <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2006/06zyrszl.zip>
17. Захарченко А. Мережева література : досвід мімікрії / Артем Захарченко. // ЛітАкцент. – 2009. – URL : <http://litakcent.com/2009/03/20/merezhewa-literatura-dosvid-mimikriji.html>

18. Зборовська Н. Криза жіночності на українському порубіжні (Роздуми з приводу роману Ірени Карпи «50 хвилин трави» (коли помре твоя краса)) / Ніла Зборовська // Сучасність. – 2004. – № 3. – С. 126–131.
19. Кокотюха А. У пошуках жіночого детективу / А. Кокотюха // Літературна Україна. – 2005. – № 2. – С. 23–24.
20. Коцарев О. Дмитро Лазуткін : енергійна проза у віршах і романтичні вірші у прозі / О. Коцарев. // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 3–4. – С. 337–338.
21. Коцарев О. Енергетичний напій Lazootkin : Рец.: Лазуткін Д. Солодощі для плазунів / О. Коцарев. // Березіль. – 2006. – № 1. – С. 169–171.
22. Крупка М. Художні версії любовних драм у сучасному прозовому дискурсі (романи О.Забужко, І.Карпи, С.Пиркало) / Мирослава Крупка // Слово і час. – 2007. – № 7. – С. 73–79.
23. Кукса Г. М. Історія розвитку та типологія жанру детективу в контексті світової літератури / Г. М. Кукса. – URL : <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2004/04kgmksl.zip>
24. Лихина Н.Е. Актуальные проблемы современной русской литературы. Постмодернизм. – Калининград, 1997. – 59 с.
25. Мамчин О. Карпати, вбивство і Любка Дереш. URL : <http://www.review.kiev.ua/arcr.shtm?id=801>
26. Романенко О. Семіосфера української літератури / О.Романенко. – К. : Приватний видавець Якубець А.В., 2014. – 364 с.
27. Савка М. Алогізми і парадокси чи шлях чіткої логіки : (Збірка поезій М.Кіяновської «Інкарнація») / Савка М. // Молода нація: Альманах. 1998. – № 9. – С. 144–147.
28. Свято Р. Про новітню «чоловічу» прозу, або Де схований культ Любка Дереша / Р.Свято // Кур'єр Кривбасу. – 2003. – № 164 (липень). – Вклейка «Література плюс». – № 6.
29. Семенюта А. Чи є у нас драматургія? : [Про збірку українського письменника Валерія Герасимчука «П'єси про великих»] // Київ. – 2004. – № 3. – С. 162–164.
30. Семків Р. Пошуки м'ясного і страшного : Рец.: Кіяновська М., Савка М. Кохання і війна / Семків Р. // Кур'єр Кривбасу. – 2002. – № 12. – Вклейка «Література плюс». – С. 26–29.
31. Скибицька Ю. Сучасна українська драма: мотиви та поетика / Скибицька Ю. // Укр. л-ра в загальноосвітній шк. – 2006. – № 1. – С. 8–15.
32. Слапчук В. Маленькі вогнища осінніх інквізицій : Рец.: Бондар-Терещенко І. «Ulaskava» / В. Слапчук // Кур'єр Кривбасу. – 1998. – № 10. – С. 165–168.
33. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура / Джон Сторі. – К. : Акта, 2005. – 367 с.
34. Сучасна українська література кінця XX – початку XXI століття / упоряд. І.М.Андрусак. – К. : Школа, 2006. – 464 с.
35. Таранова А. Стратегії сприйняття масової літератури в сучасному літературознавстві / Анна Таранова. // Вісник Львівського університету. Серія філол. – 2008. – Вип. 4. – Ч. 2. – С. 47–55. – URL: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vlnu/Fil/.../Taranova_A.pdf
36. Трофименко Т. Електронний пластилін: треш культура покликана вивести читача за рамки звичного / Тетяна Трофименко. – URL: <http://artvertep.dp.ua/news/4694.html>
37. Фесенко В.І. Література і живопис : інтермедіальний дискурс. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – 398 с.
38. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс – гендер – жанр/ С. Філоненко. – Донецьк : ЛАНДОН – XXI, 2011. – 432 с.
39. Шаповал М. Новітня конфігурація української драми: путівник ілюзорного світу. Передмова / Мар'яна Шаповал // Страйк ілюзій. Антологія сучасної української драматургії. – К. : Основи, 2004. – С. 9–15.
40. Шаповал М. Час без героя / Мар'яна Шаповал. // Українська мова та література. – 2004. – Ч. 39. – С. 29–32.
41. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії / О.Юрчук. – К. : Академія, 2013. – 224 с.

Довідкова література

1. Енциклопедія постмодернізму / [ред. Ч. Енkvіста, В. Е. Тейлора]. — пер. з англ. — К. : Основи, 2003. — 504 с.

2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці : Золоті литаври, 2001. — 636 с.
3. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. — К. : Академія, 2007.
4. Літературознавчий словник-довідник / [ред. колегія Р. Т.Гром'як, Ю. І.Ковалів та ін.]. — К. : Академія, 2007. — 752 с.
5. Руднев В. Словарь культуры XX века. Ключевые понятия и тексты / В.Руднев. — М. : Аграф, 1999. — 384 с.
6. Філософський енциклопедичний словник / [голова редкол. В. І. Шинкарук]. — К. : Абрис, 2002. — 742 с.

Електронні ресурси

1. Гурдуз А. Традиційні структури в літературі : навч.-метод. рекомендації до вивчення курсу „Літературна компаративістика” / А. Гурдуз. — Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2008. — 68 с. . — URL : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=2&b=265>.
2. Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця XIX - першої третини XX ст. / А. Гурдуз. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. — 216 с. . — URL : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=9&b=20>.
3. Гурдуз А.І. Нава Володимира Арєнєва: своєрідність інтерпретації в повісті „Бісова душа, або Заклятий скарб” / А. І. Гурдуз, О. Б. Чорна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського : зб. наук. праць. Сер. Філологічні науки / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстрєнко. — Миколаїв, 2012. — Т. 4. Вип. 4.9. — С. 48-54 . — URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2012_9/11.htm.
4. Гурдуз А.І. Образ і комплекс Франкенштейна в романах Брайана Олдісса і Юрія Смолича / А.І.Гурдуз, К.І.Здорєнко // URL: http://www.bdp.org/scientific_published/ukr_lit_2008/Gurduz_Zdorenko/document_view.
5. Гурдуз А. Під знаком Ф.Шіллєра: доля однієї української драми // Матеріали Третьої міжнар. наук.-практ. Інтернет-конфер. “Діалог мов – діалог культур. Україна і світ” (Ludwig-Maximilians-Universität, Fakultät für Sprach- und Literaturwissenschaften Department II Slavische Philologie, München, 1-4 листопада 2012 р.). — URL : <http://www.ukrainistik-konferenz.slavistik.lmu.de/wp-content/uploads/Andrij-Gurduz.pdf>.
6. Гурдуз А.І. Поема Вікторії Шуліко „Атлантида”: традиція і новаторство у звертанні до легендарно-міфологічної структури / А. І. Гурдуз, М. О. Сорокіна // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського : зб. наук. праць. Сер. : Філологічні науки / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстрєнко. — Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2012. — Т. 4. Вип. 4.10. — С. 59-62. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvmdu/Fil/2012_10/13.htm.
7. Гурдуз А. Роман Дари Корній „Гонимарник”: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторста // Українознавчий альманах. — К. ; Мелітополь. — 2012. — Вип. 9. — С. 229-235 . — URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ukralm/2012_9/hurduz_a.pdf.
8. Гурдуз А.І. Типологія міфопоетичних технік в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця XIX - I третини XX ст.: аспект рецепції біблійного матеріалу // Наукові праці / Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. П.Могили. — Т. 59. Вип. 46. Філологія. — Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2006. — С. 126-129. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/FL/2006_46/46-25.pdf.

Інтернет-джерела

1. <http://chetver.com.ua/22/09.htm> / — Електронна скорочена версія журналу «Четвер», де друкуються уривки з творів сучасних письменників.
2. <http://chtyvo.org.ua> / — електронна бібліотека «Чтиво» — це книгозбірня україномовної літератури.
3. <http://e-litr.com.ua/> — сайту проекту e-LITr (електронна літературна спільнота), де містяться уривки творів сучасних українських молодих авторів.
4. <http://lib.aldebaran.ru> — електронна бібліотека.
5. <http://litakcent.com/> — електронний альманах «ЛітАкцент», який пропонує неупереджений погляд на проблеми розвитку сучасної літератури (української та зарубіжної), критичні відгуки на книжкові новинки, а також серію інтерв'ю з популярними письменниками.

6. <http://ukrlit.blog.net.ua/> – сайт української літератури ХХІ ст.: бібліотека, рецензії, презентації, огляди.
7. <http://vsiknygy.net.ua> – електронна версія газети «Друг читача»
8. <http://www.artvertep.dp.ua> – сайт «АртВертепу». Де розміщується коротка інформація про новинку українського книжкового ринку.
9. <http://www.exlibris.org.ua> – сайт української електронної бібліотеки «EXLIBRIS»
10. <http://www.gak.com.ua> – сайт «Гоголівської академія», де міститься бібліотека української літератури.
11. <http://www.ilnan.gov.ua> – сайт Інституту літератури імені Т.Шевченка НАН України
12. <http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm> – сайт незалежного культурологічного часопису «Ї», де розміщуються уривки творів сучасних українських письменників та критична інформація, що стосується сучасного літературного процесу.
13. <http://www.krok.te.ua/zvirshi/> – сайт Тернопільського молодіжного літугрупування «ZBIRSHI»
14. <http://www.krytyka.kiev.ua>
15. <http://www.lib.ru/SU/UKRAINA> – електронна бібліотека української класики та сучасної української літератури.
16. <http://www.maysterni.com> – сайт «Поетичні майстерні», який присвячений актуальним проблемам сучасної української поезії.
17. <http://www.mosbul.ru> – електронна бібліотека української літератури.
18. <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського, де розміщений електронний фонд літературознавчих матеріалів.
19. <http://www.novaproza.com.ua/> – сайт альманаху сучасної української літератури «Нова проза»
20. <http://www.poetryclub.com.ua> – сайт «Клубу поезії», який містить бібліотеку класиків поезії всіх країн.
21. <http://www.poetuka.uazone.net>
22. <http://www.poezia.org> – сайт інтернет-порталу «Поезія та авторська пісня України»
23. <http://www.potyah76.org.ua/help/> – сайт центральноєвропейського часопису «Потяг 76», який присвячений передусім новій та найновішій літературі країн Центрально-Східної Європи.
24. <http://www.ukrcenter.com> – сайт «Українського центру», де розміщена велика бібліотека української літератури.
25. <http://www.vesna.org.ua> – електронна бібліотека «Весна»
26. <http://www.vsesvit-journal.com> – сайт журналу «Всесвіт»
27. <http://www.zahid-shid.net/> – сайт літературно-мистецького порталу «Захід-Схід», де розміщуються аналітичні статті на літературні та мистецькі теми. рецензії на книги сучасних українських і зарубіжних авторів. Подаються твори коротких прозових форм.
28. <http://www.zsu.zr.ua/99/> – сайт Запорізького літературно клубу – 99.
29. <http://kyivskarus.com/> – сайт літературного журналу «Київська Русь», де розміщуються літературно-критичні матеріали та електронні версії сучасних українських художніх творів.

Інформаційні ресурси

1. Посилання на сайти викладача: <https://mnu.mk.ua/course/index.php?categoryid=257> .

2. Посібники:

1. Підпригора С. В. Сучасний літературний процес : навч. посіб. / С.В.Підпригора. – Миколаїв : Іліон, 2013. – 128 с. (8 прим. у бібл.).
2. Сучасна українська белетристика: координати «Коронації слова» / за заг. ред. С.В.Підпригори. – Миколаїв : Іліон, 2014. – 282 с. (3 прим. у бібл.).
3. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період. К. : Академія, 2008. 248 с. (36 прим. у бібл.).